

KAAVASELOSTUS

20602716

SIIKALATVAN KUNTA

PIIPPOLAN OSAYLEISKAAVA

25.4.2024
nähtävilläolon jälkeiset täydennykset 25.3.2025

Sweco Finland Oy

***Tämä selostus liittyy 25.4.2024 päivättyyn yleiskaavakarttaan ja sen määräyksiin,
joihin on nähtävilläolon jälkeen tehty vähäisiä muutoksia ja täydennyksiä 25.3.2025***

Käsittelyvaiheet

Kaavatyön käynnistäminen, kunnanhallitus	20.01.2020
Vireilletulosta ilmoitettu	13.02.2020
OAS nähtäville koko kaavaprosessin ajaksi	13.02.2020
1. Viranomaisneuvottelu	06.05.2020
Valmisteluvaiheen kuuleminen, luonnos nähtävillä	8.6.-15.8.2022
Ehdotus nähtävillä	22.5.-24.6.2024
Hyväksytty kunnanhallituksessa	xx.xx. 2024
Hyväksytty kunnanvaltuustossa	xx.xx. 2024

Kaavakartta

Kaavaehdotus 1:10 000 ja kaavamerkinnot	25.4.2024 vähäiset muutokset 21.3.2025
---	---

Erilliset liitteet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	päivitetty 4.5.2022
Luontoselvitys: raportti ja kaksi karttaa	24.9.2020, päivitetty 16.3.2023
Luontoselvityksen täydennys 2023	29.9.2023, sisältää liitekartan 2 Arvokkaat luontokohteet, päivityksen (huomioitavat lajit)
Luontoselvityksen täydennysmaastokäynnin reitit	4.12.2024 (katso myös selostus sivu 15)
Arkeologinen inventointi	23.10.2020
Emätilaselvitys ja rantamitoitus	11.1.2022
Kulttuuriympäristöselvitys: raportti ja kartta	4.5.2022, päivitys 16.4.2024

Muut asiakirjat

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava	
Voimassa oleva yleiskaava, https://paikkatieto.sweco.fi/maps/siikalatva/kartta	
Voimassa olevat asemakaavat, https://paikkatieto.sweco.fi/maps/siikalatva/kartta	
Siikalatvan kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma 2013	
Piippolan kirkonkylän PIMA-kohteet	(POP-ELY 7.9.2020, yleiskaavaan merkittävät kohteet, kohteet tarkistettu 26.9.2023)

Sisältö

1	Johdanto	1
1.1	Suunnittelualue	1
2	Lähtökohdat	2
2.1	Yleistä kaavahankkeen lähtökohdista	2
2.2	Suunnittelutilanne	2
2.2.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	2
2.2.2	Maakuntakaavat	2
2.2.3	Siikalatvan maankäyttöstrategia ja kuntastrategia	9
2.2.4	Siikalatvan kuntastrategia	10
2.2.5	Yleiskaavat	10
2.2.6	Asemakaavat ja niiden toteutuneisuus	11
2.2.7	Rakennusjärjestys	13
2.2.8	Pohjakartta	13
3	Perusselvitykset	14
3.1	Selvitystarpeiden rajaaminen ja selvitysmenetelmät	14
3.2	Luonnonympäristö	14
3.2.1	Luontoselvitys ja sen täydennys	14
3.2.2	Maaperä ja maa-ainesten otto	18
3.2.3	Vesistöt ja pohjavedet	19
3.2.4	Pilaantuneet maa-alueet ja maaperän pilaantumisriskit	22
3.2.5	Tulva-alueet	23
3.3	Maisema	24
3.3.1	Maiseman yleiskuvaus	25
3.3.2	Arvokkaat maisema-alueet	29
3.4	Rakennettu ympäristö ja kulttuurimaisema	31
3.4.1	Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot	31
3.5	Liikenne	44
3.5.1	Liikenneturvallisuus	46
3.5.2	Melu	48
3.6	Yhdyskuntateknikka	51
3.7	Maanomistus	52
3.7.1	Emätilaselvitys	52
3.8	Väestö ja elinkeinot	53
3.9	Asuinalueet ja loma-asuminen	55
3.10	Palvelut	55
3.11	Virkistys	56

3.12	Ympäristön häiriötekijät	58
4	Tavoitteet	60
4.1	Mitoitustavoitteet	61
4.2	Osallistuminen	61
5	Maankäyttövaihtoehdot	62
6	Yleiskaava	63
6.1	Kaava-alueen raja	63
6.2	Rantavyöhykkeiden ja ranta-alueen raja ja tulkinta	63
6.3	Yleiskaavan kuva	63
6.3.1	Kokonaisrakenne ja ehdotusvaiheen tarkennukset	63
6.3.2	Mitoitusperiaatteet	65
6.3.3	Kuvaus alueittain ja toimialoitain	65
6.3.4	Kaavamääräykset	85
6.4	Vertailevat tarkastelut	88
6.4.1	Muutos nykytilanteeseen	88
6.4.2	Valtakunnalliset ja seudulliset intressit	89
6.4.3	Vertailu kunnan tavoitteisiin	91
7	Yleiskaavan vaikutukset	92
7.1	Ympäristövaikutukset	92
7.1.1	Vaikutukset kyläkuvaan, maisemaan, rakennettuun ympäristöön ja kulttuuriympäristöön	92
7.1.2	Vaikutukset luontoon, maa- ja kallioperään, sekä ilmastoon	93
7.1.3	Vaikutukset tulvauhanalaisiin alueisiin, pintaveteen ja pohjaveteen	95
7.1.4	Vaikutukset liikenteeseen	98
7.2	Taloudelliset vaikutukset	101
7.3	Sosiaaliset vaikutukset	102
7.3.1	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	102
7.3.2	Vaikutukset maa- ja metsätalouteen, yritystoimintaan ja palveluihin	102
8	Yleiskaavan toteuttaminen	102
8.1	Detaljakaavoitus, muu suunnittelu ja toteuttamistoimenpiteet	102
9	Suunnittelun vaiheet	103

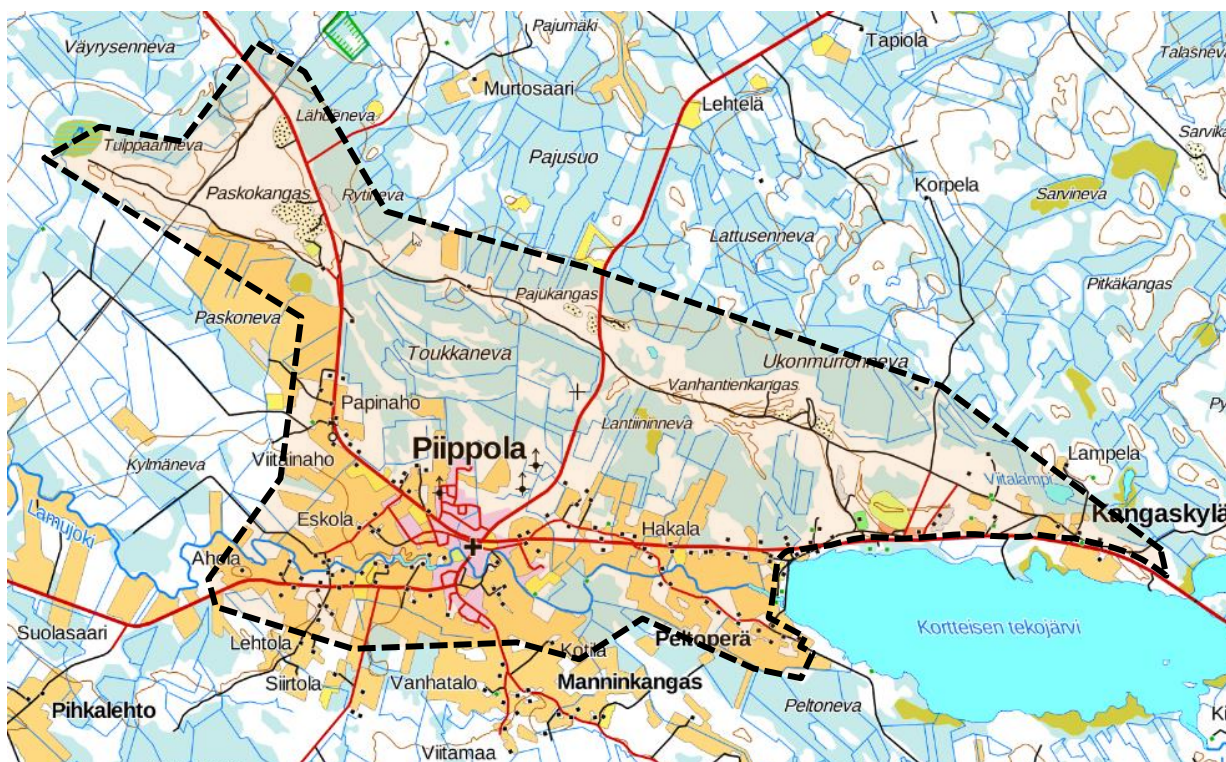
1 Johdanto

Suunnittelualue sijaitsee Siikalatvan kunnassa, joka perustettiin vuonna 2009 kuntaliitosten yhteydessä. Piippolan keskustaajaman nykyinen osayleiskaava vuodelta 2003 on vanhentunut eikä enää ohjaa riittävästi asemakaavoitusta ja rakentamista. Suunnittelualueelle laaditaan uusi oikeusvaikutteinen osayleiskaava.

1.1 Suunnittelualue

Kaavoitettava alue käsittää Piippolan kirkonkylän lähiympäristöineen, kantatien 88 ympäristöä ja Lamujoen lähiympäristöä. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 2793 ha, josta vuoden 2003 yleiskaava kattaa noin 710 ha. Yleiskaava laajenee pohjoiseen vedenhankinnan kannalta tärkeälle pohjavesialueelle, sekä itään jokirantaan ja Kortteisen kohdalla kantatien 88 pohjoispuolelle.

Suunnittelualueen keskellä sijaitsee Piippolan kirkonkylä, jossa on säilynyt vanhaa rakennuskantaa. Suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä sijaitsee kaksi valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä, Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä ja Saviselkä-Piippola -maantie, sekä maakunnallisesti arvokas Manninkangas. Alueen halki virtaa Lamujoki, jonka ranta-alueilla on laajoja peltomaisemia. Kantatien 88 lähiympäristössä on Pulkkilan suunnalla virkistys- ja pohjavesialuetta, asutusta ja myös teollisuutta ja Pyhännän suunnalla on Kortteisen tekojärvi, jonka pohjoispuolella on teollisuusaluetta ja ravierä. Pohjavesialue ulottuu Kangaskylälle asti.

Osayleiskaava-alueen likimääräinen raja maastokartalla (MML).

2 Lähtökohdat

2.1 Yleistä kaavahankkeen lähtökohdista

Piippolan keskustaajaman nykyinen osayleiskaava on vanhentunut eikä enää ohjaa riittävästi asemakaavoitusta ja rakentamista. Suunnittelualueelle laaditaan uusi oikeusvaikutteinen osayleiskaava.

2.2 Suunnittelutilanne

2.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto on päättänyt 30.11.2000 valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista, jotka on otettava kaavoituksessa huomioon. Tavoitteet on tarkistettu vuonna 2017 ja tarkistukset ovat tulleet voimaan.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen, jotka ovat:

1. toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
2. tehokas liikennejärjestelmä
3. terveellinen ja turvallinen elinympäristö
4. elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
5. uusiutumiskykyinen energiahuolto

Tässä kaavatyössä huomioidaan etenkin kohdat 1 ja 3–5.

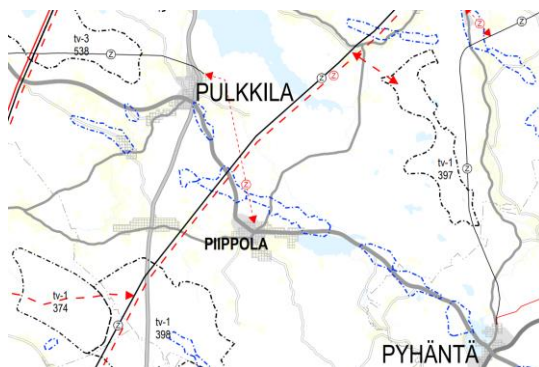
2.2.2 Maakuntakaavat

Yleiskaavan laatimista ohjaa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava, joka on viime vuosina uudistettu neljässä vaiheessa:

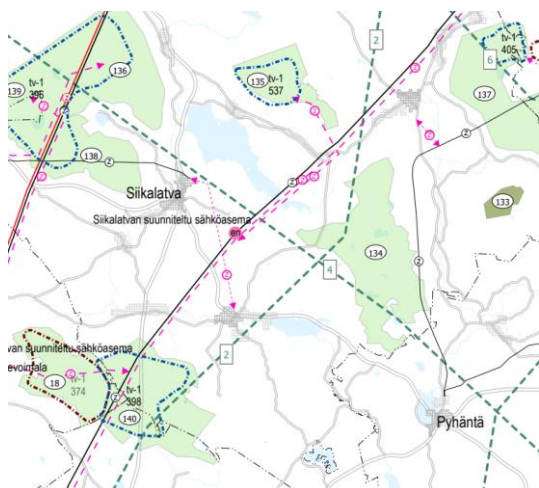
1. vaihemaakuntakaava on hyväksytty 2.12.2013 ja vahvistettu 23.11.2015. Valitukset kaavasta hylättiin korkeimmassa hallinto-oikeudessa ja kaava on saanut lainvoiman 3.3.2017. Kaavan aihepiirit ovat kaupan palvelurakenne, aluerakenne, luonnonympäristö, energiantuotanto ja -siirto, sekä liikennejärjestelmät.

2. vaihemaakuntakaava on hyväksytty 7.12.2016. Kaava on lainvoimainen, voimaantulosta kuulutettiin 2.2.2017. 2. vaihemaakuntakaavaa varten on tarkistettu Pohjois-Pohjanmaan arvokkaat maisema-alueet (päivitysinventointi 2013–2015). Kaavan aihepiirit ovat kulttuuriympäristöt, maisema-alueet, asutusrakenne, virkistys- ja matkailualueet, seudulliset ampumaradat ja materiaalikeskukset, sekä puolustusvoimien alueet.

3. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 11.6.2018. Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 5.11.2018 (§232) määrätä 3. vaihemaakuntakaavan tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla. Korkein hallinto-oikeus (KHO) on 17.1.2022 antamallaan päätöksellä hylännyt vaihemaakuntakaavan hyväksymistä koskevat valitukset ja 3. vaihemaakuntakaava on saanut lainvoiman. Kaavassa käsitellyjä teemoja ovat mm. pohjavesi- ja

Ote Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaavan luonnos (haettu 30.8.2023). Pääsähköjohto on osoitettu punaisella katkoviivalla kehitettäväksi.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomais ehdotusvaiheen (MRA 13§) seudullisesti
merkittävät tuulivoima-alueet (tv-1, tv-2) 12.12.2023

- tv-1 Tuulivoimaloiden alue (maa-alue)
tv-2 Tuulivoimaloiden alue (merialue)

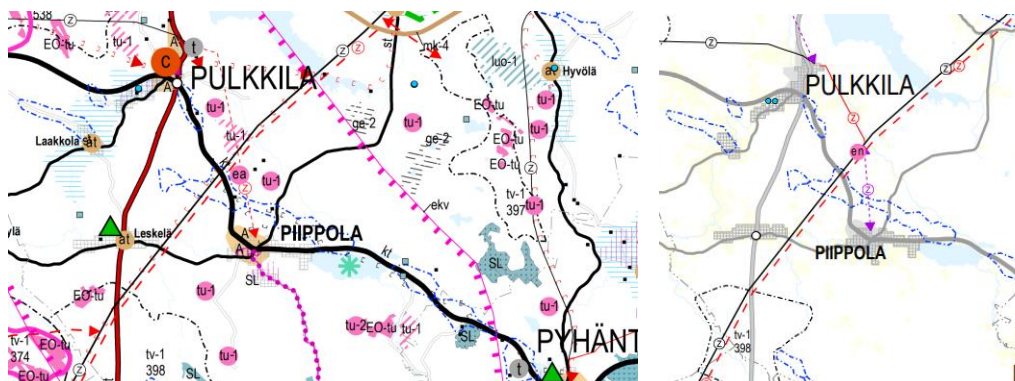
3. vaihemaakuntakaavan tuulivoima-alueet (11.6.2018 MKH, 17.1.2022 KHO)

- tv-1 Tuulivoimaloiden alue (maa-alue)
tv-2 Tuulivoimaloiden alue (merialue)

18	Haapavesi	Piipsanneva	vireillä	39
133	Siikalatva	Kokkoneva	toinnassa	9
134	Siikalatva	Uljua	vireillä	70
135	Siikalatva	Honkakangas	vireillä	25
136	Siikalatva	Taikkoneva	vireillä	40
137	Siikalatva	Neittävänvaara	vireillä	22
138	Siikalatva	Kivineva	vireillä	28
139	Siikalatva	Leuanneva	vireillä	41
140	Siikalatva, Kärsämäki	Tuulikaarto	vireillä	53

Ote energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisvaiheen ja 3. vaihemaakuntakaavan seudullisesti merkittävät
tuulivoima-alueet Piippolan lähialueilla (haettu 17.4.2024). Vireillä olevat tuulivoimaloiden alueet on osoitettu vihreällä
värillä ja soikion sisällä olevalla numerolla (tilanne 12/2023). Vihreät numeroidut katkoviivat osoittavat ekologisista
yhteystarpeista / luonnon ydinalueita. Pääsähköjohtoon uudet yhteystarpeet on osoitettu nuolipäisellä piste- tai
katkoviivalla ja suurmuuntamot en-pallosymbolilla, värinä on käytetty aniliinin punaista. Piippolan kirkonkylä ei ole
nimetty kartalle. Se sijaitsee ”Siikalatvalta” (kartalla Piippolan kirkonkylä) etelä-kaakkoon.

Maakuntakaavojen yhdistelmäkartta

Vasemmalla ote Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta 21.6.2022, © Pohjois-Pohjanmaan liitto, haettu 30.8.2023. Oikealla ote Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavan 2. ehdotuksen kaavakartalta Uudet merkinnät (päiväys 10.2.2025), haettu 18.3.2025.

Maakuntakaavan merkintöjä ja määräyksiä on osittain päivitetty (8.8.2022) uusiutuvan energian tuotannon johdosta, ja tullaan päivittämään energia- ja ilmastovaihekaavatyön edetessä. Uuden Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavan 2. ehdotus on julkisesti nähtävillä 17.2.-21.3.2025, ja Piippolan lähialueiden tuulivoimavaroja on pienennetty aiempaan maakuntakaavojen yhdistelmäkarttaan verrattuna, eikä jo toiminnassa olevia tuulivoima-alueita ole esitetty.

Piippola on merkitty voimassa olevassa maakuntakaavassa taajamatoimintojen alueeksi (A).

A

TAAJAMATOIMINTOJEN ALUE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan asumisen, palvelujen, teollisuus- ja muiden työpaikka-alueiden ym. taajamatoimintojen sijoittumisalue ja laajentumisalueita.

Suunnittelumääräykset:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee alueiden käyttöönottojärjestyksessä ja mitoituksessa kiinnittää erityistä huomiota vaihtoehtoisten aluekokonaisuuksien toiminnallis-taloudelliseen edullisuuteen, ympäristön laatuun ja kevyen liikenteen toiminta-edellytyksiin.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä hajanaisesti ja vajaasti rakennetuilla alueilla sekä taajaman ydinalueen kehittämistä toiminnallisesti ja taajamakuvallisesti selkeästi hahmottuvaksi keskuksiksi. Maankäyttöratkaisuissa tulee pyrkiä hyvään energiatalouteen.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kannalta edulliset vyöhykkeet taajamarakenteen kehittämisen perustaksi.

Yksityiskohtaisempiin kaavoihin tulee sisällyttää periaatteet uudisrakentamisen sopeuttamisesta rakennettuun ympäristöön. Alueiden käytön suunnittelussa ja rakentamisessa on varmistettava, että alueella sijaitsevien kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiden kohteiden kulttuuri- ja luonnonperintöarvot säilyvät.

Taajaman merkittävä laajentaminen päätien toiselle puolelle yksityiskohtaisempaan kaavaan perustuen edellyttää turvallisten yhteyksien järjestämistä päätien poikki.

Maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon tulvariskialueet ja tulvien hallintasuunnitelmat sekä varautua sään ääri-ilmiöiden vaikutuksiin.

Suunnittelualueen läpi kulkee kantatie 88 Raahesta Pyhännälle ja Iisalmeen (kt), sekä seututie 800 Ylivieskasta Leskelän kautta Kestilään ja Oulujärven suuntaan.

vt/kt

VALTATIE (vt) / KANTATIE (kt) (1. ja 3.vmkk)

Suunnittelumääräys:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on pyrittävä edistämään kevyen liikenteen väylien toteuttamista erityisesti taajamien, kyläkeskusten ja koulujen läheisyydessä.

st/yt/pk

SEUTUTIE, YHDYSTIE TAI PÄÄKATU (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan liikennejärjestelmän kokonaisuuden kannalta merkittävät seututiet, yhdystiet tai pääkadut.

Suunnittelualueella sijaitsee kaksi valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä: Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä ja Saviselkä-Piippola -maantie. Manninkangas (kirkonkylän eteläosa) on maakunnallisesti arvokas. Lähialueilla on myös muinaisjäännöksiä.

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätöksen mukaiset valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009). Osa kohteista ei näy kaavakartalla; luettelo valtakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä ja -kohteista on esitetty 2. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteissä 4 ja 5 sekä 3. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteessä 5 a.

Suunnittelumääräykset:

Alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää kulttuuriympäristön valtakunnallisten ja maakunnallisten arvojen säilymistä.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet ja ominaispiirteet. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota RKY 2009 -inventoinnissa sekä *Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015* -selvityksessä kirjattuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin.

MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat aluemaiset rakennetut kulttuuriympäristöt ja tieosuudet. Osa kohteista ei näy kaavakartalla; luettelo kaikista maakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä ja -kohteista on esitetty 2. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteissä 4 ja 5 sekä 3. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteessä 5 a.

Suunnittelumääräykset:

Alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää kulttuuriympäristön maakunnallisten arvojen säilymistä.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet ja ominaispiirteet. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota *Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015* -selvitykseen kirjattuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin.

▪ **MUINAISMUISTOKOHDE (2. ja 3.vmkk)**

Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolailla (295/63) rauhoitetut kiinteät muinaisjään-
nökset.

Suunnittelumääräys:

Kohdetta koskevista maankäytön suunnitelmista on pyydetty museoviranomaisen
lausunto.

Kirkonkylän pohjoisosassa on itä-länsi -suuntainen pohjavesialue, jota myötäillen on merkitty
moottorikelkkareitti tai -ura ja länsiosan läpi moottorikelkkailun yhteystarve. Ampumarata (ea)
sijaitsee suunnittelualueen ja pohjavesialueen pohjoispuolella.

POHJAVESIALUE (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeät (I luokka / 1-
luokka) ja vedenhankintaan soveltuvat (II luokka) / muut vedenhankintakäyttöön so-
veltuvat (2-luokka) pohjavesialueet.

Suunnittelumääräykset:

Pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on si-
joitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai
riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huo-
lehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.

MOOTTORIKELKKAILUREITTI TAI -URA (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan olemassa olevia ja suunniteltuja moottorikelkkailun pääreittejä.

MOOTTORIKELKKAILUN YHTEYSTARVE (2.vmkk)

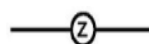
AMPUMARATA (2.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät ampumaradat.

Suunnittelumääräys:

Ampumamelun leviämisaluetta koskevassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon am-
pumaratojen melutasosta annetut ohjearvot.

Pääsähköjohto (z, musta) kulkee Piippolan luoteispuolelta. Piippolan ja Pulkkilan välille on
maakuntakaavassa merkitty pääsähköjohdon yhteystarve (z, punainen). Ampumarata on merkitty
suunnittelualueen ulkopuolelle. Ampumaradan laajennus meluvaikutusalueineen ulottuu
suunnittelualueelle.

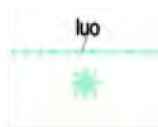
PÄÄSÄHKÖJOHTO 400 kV JA 220 kV (1. ja 3.vmkk)

PÄÄSÄHKÖJOHDON YHTEYSTARVE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä on osoitettu sähköverkon pitkän aikavälin kehittämistarpeet sekä kaavan
laatimisvaiheessa toteutumiseltaan epävarmojen tuulivoima-alueiden sähkönsiirtoyh-
teydet.

Suunnittelualuerajauksen ulkopuolella sijaitseva Kortteisen tekojärvi on luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (turkoosi kohdemerkintä).

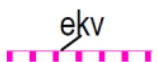
LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan suojelualueiden ulkopuolella olevia tärkeitä lintualueita sekä muita luontoarvoiltaan merkittäviä alueita.

Suunnittelumääräys:

Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuteen liittyvät arvot ja niiden säilymisen edistäminen.

Suunnittelualue sijaitsee mineraalivarantoalueella (ekv). Piippolan ympäristössä on turvetuotantoalueita (EO-tu) ja turvetuotantoon soveltuvia alueita (tu-1 ja tu-2), ja koillispuolella on moreenimuodostumia (ge-2).

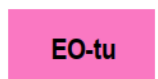
MINERAALIVARANTOALUE (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan sellaisia vyöhykkeitä, joissa on todettu merkittäviä malmi- ja mineraalivarantoja.

Lisämerkinnällä -1 osoitetulla mineraalipotentialivyöhykkeellä on erityistä yhteensovittamisentarvetta, esimerkiksi asumisen, matkailun tai muun merkittävän alueellisen erityispiirteen kanssa.

Kehittämissperiaatteet:

Mikäli alueen mineraalivarojen hyödyntämistä edistetään, sovitetaan toiminta yhteen muun maankäytön kanssa ja otetaan huomioon mineraalivarojen hyödyntämisen ympäristövaikutukset sekä alueiden erityispiirteet.

TURVETUOTANTOALUE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoalueita, joilla on turpeen ottotoimintaa tai joilla on voimassa oleva ympäristölupa turvetuotantoa varten.

TURVETUOTANTOON SOVELTUVA ALUE (tu-1) (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoon soveltuvia suoalueita.

Suunnittelumääräykset:

Alueen käyttöönoton suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen ja kulttuuriympäristöön, tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin sekä poronhoitoalueella turvattava poronhoidon edellytykset.

Turvetuotantoalueiden jälkikäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueiden ominaisuudet, paikalliset maankäyttötarpeet ja suoluonnon tila ja pyrittävä käyttöön, jonka aiheuttama vesistökuormitus ei vaikeuta vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Jälkikäytön suunnittelussa tulee pyrkiä edistämään maatalouskäyttöä sellaisilla alueilla, joilla on maatalousmaan tarvetta, kuitenkin poronhoitoalueella tulee välttää alueiden ottamista maatalouskäyttöön.

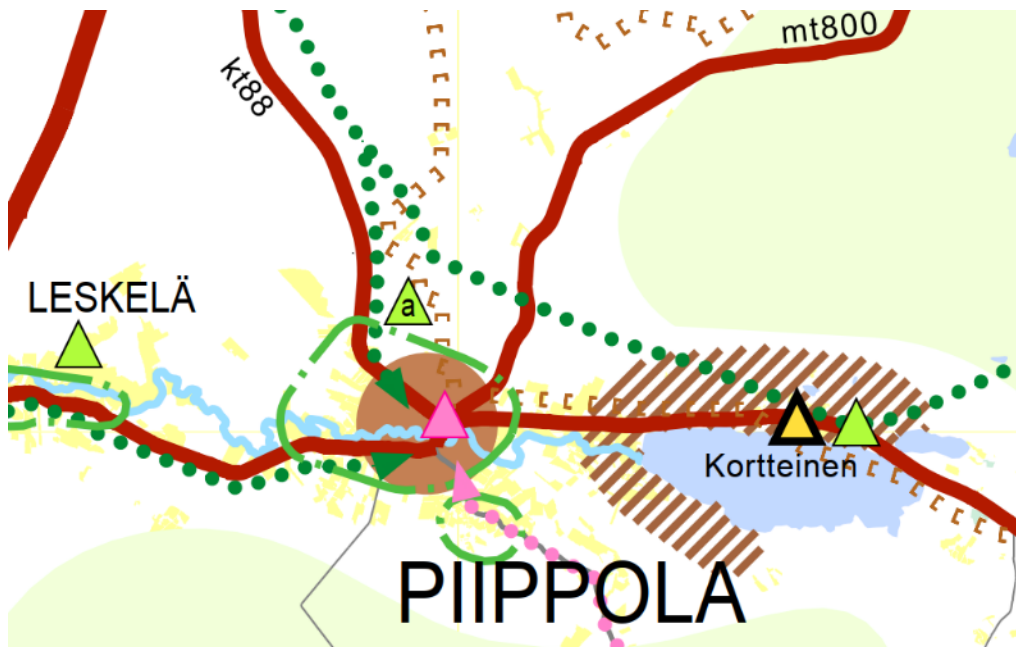
- tu-2 TURVETUOTANTOON SOVELTUVA ALUE (tu-2) (1. ja 3.vmkk)**
Merkinnällä osoitetaan suoalueita, jotka soveltuvat pääosin turvetuotantoon.
- tu-2**
- ge-2 MOREENIMUODOSTUMA (1. ja 3.vmkk)**

2.2.3 Siikalatvan maankäyttöstrategia ja kuntastrategia

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Siikalatvan maankäyttöstrategian 2.4.2012. Strategian tehtävänä on määrittellä pitkän aikavälin tavoitteet kunnan maankäytölle.

Otteet Siikalatvan maankäyttöstrategian kartoista 1, 2 ja 3. Vasemmalla käsitelty asuminen, loma-asuminen ja palvelut. Keskellä elinkeinot ja energiatalous. Oikealla virkistys ja matkailu. <https://www.siikalatva.fi/fi/strategiat-ja-talous>

Maankäyttöstrategia: virkistys ja matkailu.

Leskelä-Piippolan kirkonkylä-Manninkangas -välille on esitetty kehitettävä maatalouden ja sen sivuelinkeinojen vyöhyke, jossa voidaan harkitusti lisätä asumista tai loma-asumista, Kortteisen pohjoisranta on esitetty kehitettäväksi loma-asutuksen ja virkistysvyöhykkeeksi ja siellä on huomioon otettavaa pienteollisuutta. Kortteinen on esitetty matkailupalvelukohteeksi. Pohjavesialueella oleva soranottoalue on osoitettu alueeksi, jolle ideoidaan jatkokäyttöä, kuten virkistystoimintoja. Vanhamaantienkankaalle Pulkkilan suuntaan sekä Kortteiselta edelleen Pihkalan suuntaan on esitetty viheryhteystarve ja reittiyhteys, samoin kuin Leskelän suuntaan. Moottorikelkkareitti on esitetty kesäkäyttöiseksi hevosreitiksi. Museotie on esitetty paikalliseksi pyöräilyreitiksi.

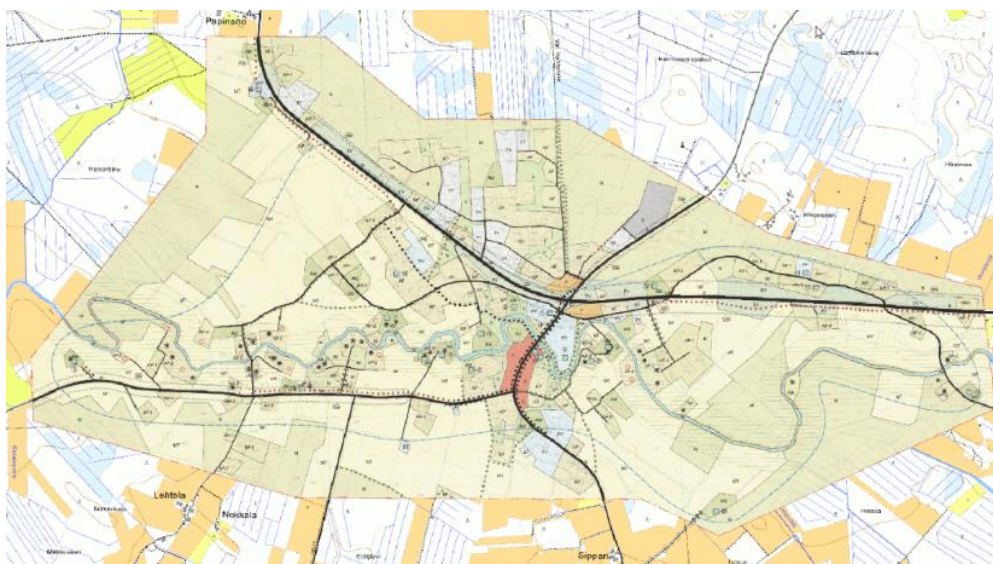
2.2.4 Siikalatvan kuntastrategia

Siikalatvan kuntastrategia 2022-2025 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 21.3.2022. Kuntastrategia sisältää mm. tavoitteet ja visiot kyseiselle aikavälille. Tavoitteissa korostuu mm. kylien vahvuuksien tunnistaminen ja yhteisöllisyys. Elinympäristöä ja Piippolaa koskien kuntastrategiaan on kirjattu seuraavat tavoitteet:

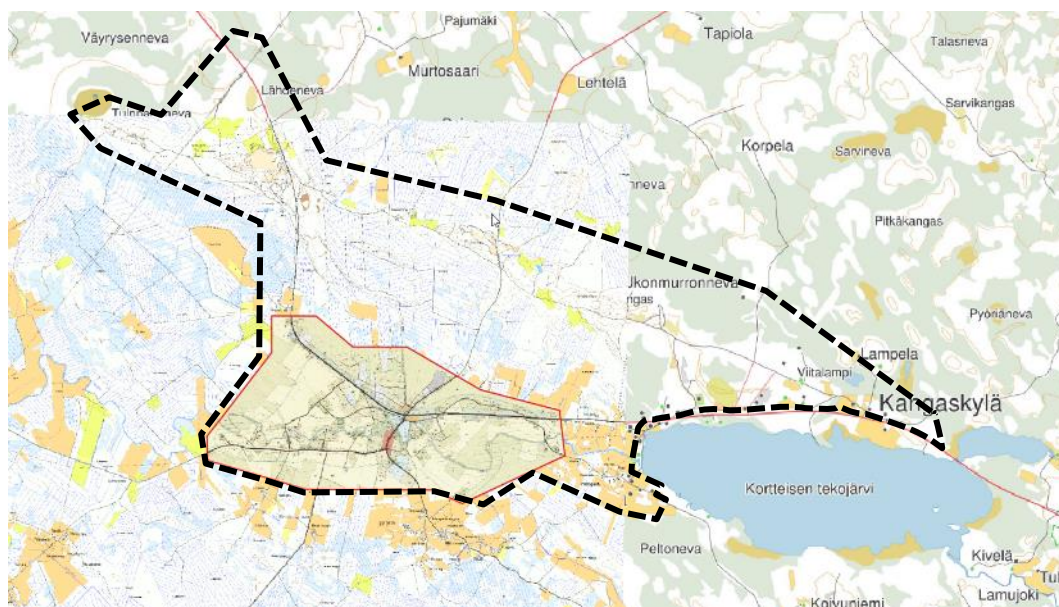
- Piippolan kunnantalosta tehdään kulttuuri- ja asukastalo, jossa on monipuolista toimintaa ja järjestöjen koti.
- Kylien raittien ilmettä kohennetaan pitämällä huolta ympäristöstä ja rakennuksista.
- Viitainahon kotiseutumuseo kunnostetaan ja avataan yleisölle.
- Kunta kehittää teollisuustonttien tarjontaa ympäri kuntaa. Kunta on aktiivisesti mukana kasvattamassa olemassa olevan teollisuuden ympärille kasvua.

2.2.5 Yleiskaavat

Piippolan kirkonkylän oikeusvaikutteinen, vanhentunut osayleiskaava on laadittu vuonna 2003.

Piippolan keskustaajaman osayleiskaava 2003.

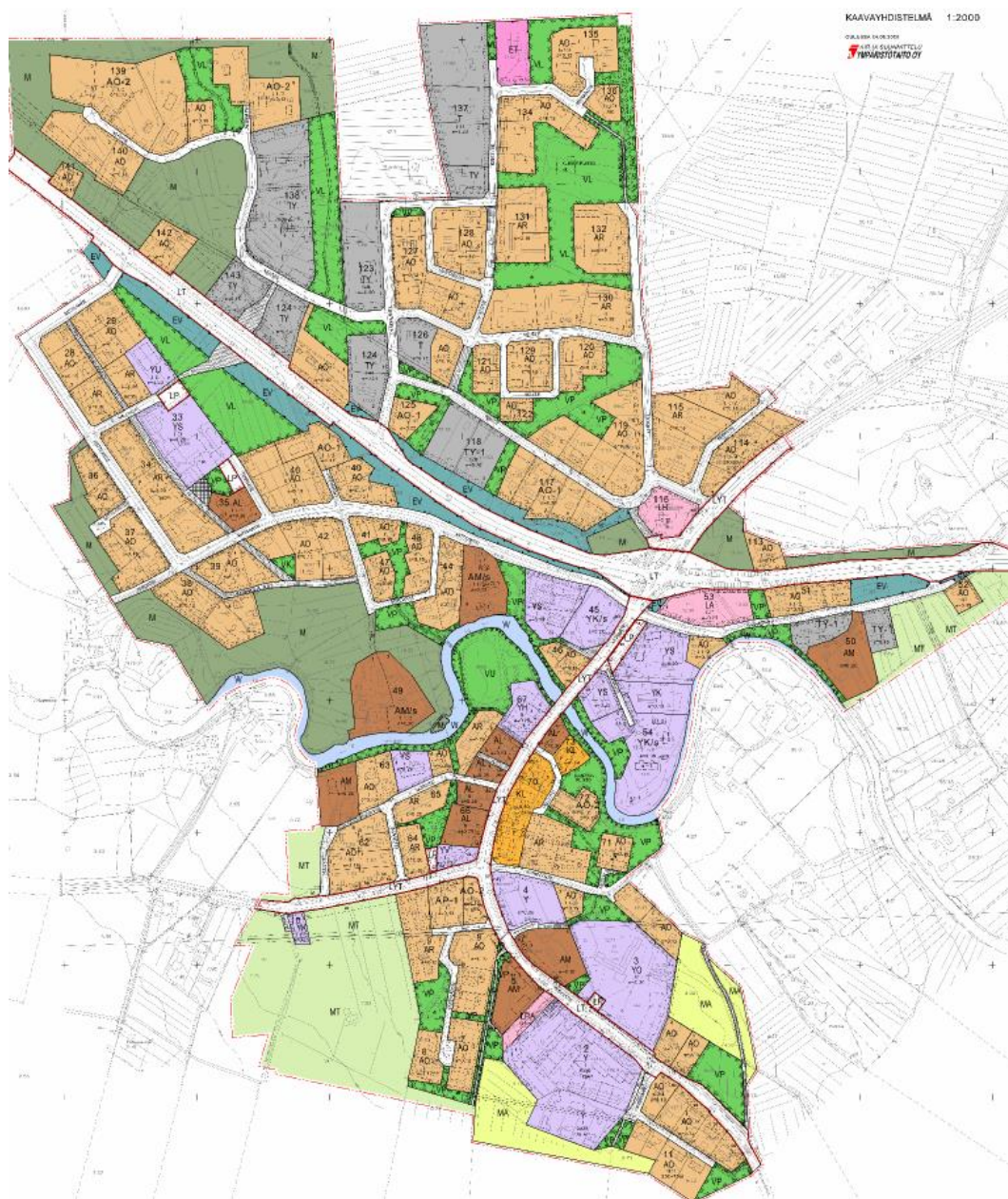

Vuoden 2003 osayleiskaava suhteessa kaavan laajennusalueisiin. Kaavan laajennusalueilla osoitetaan mm. Lamujen rantamitoitus, pohjaveden otolle varatut alueet, periaatteet pohjaveden suojelua varten sekä sen sovittaminen yhteen muiden maankäyttömuotojen, kuten maa-ainesten oton tai viherpalveluiden, sekä vt 88 lähellä sijaitsevien teollisuusalueiden kanssa (Pulkkilan ja Kangaskylän suunta).

2.2.6 Asemakaavat ja niiden toteutuneisuus

Piippolan kirkonkylän alueelle on laadittu asemakaavoja eri aikoina. Piippolan asemakaava-alue sisältyy kokonaisuudessaan yleiskaavoitettavaan alueeseen. Asemakaavan pohjois- ja länsiosissa on tunnistettu muutostarpeita.

Asemakaavoissa on varauduttu kirkonkylän tiivistymiseen, mutta asemakaavoitettu alue ei ole kaikilta osin toteutunut. Rakentamattomia tontteja on erityisesti asemakaavoitetun alueen pohjoisosan teollisuusalueilla. Lisäksi keskustan alueelle ja sen lähiympäristöön on kaavoitettu muun muassa asuin- ja liikerakentamisen tontteja, jotka eivät ole toteutuneet. Kaavat on hyväksytty vuosien 1983 ja 1993 välillä, mistä voidaan päätellä, ettei rakentamispaine ole suurta edes kirkonkylällä.

Ote Piippolan asemakaavayhdistelmästä (<https://paikkatieto.sweco.fi/maps/siikalatva/kartta>).

Kirkonkylän myytävät tontit keskittyvät erityisesti sen pohjoisosaan kantatie 88:n molemmille puolille. Asemakaavoitetun alueen eteläosassa on lisäksi pari vapaata tonttia.

Myytävät tontit sijaitsevat pääosin asemakaava-alueen pohjoisosassa, kantatien 88 pohjoispuolella, jossa vuoden 2023 syyskuussa oli 14 vapaata tonttia. Kantatien eteläpuolella asemakaava-alueella oli myytävänä 8 tonttia. (<https://paikkatieto.sweco.fi/maps/siikalatva/kartta>).

2.2.7 Rakennusjärjestys

Piippolan alueella on voimassa Siikalatvan kunnanvaltuuston 15.4.2019 hyväksymä rakennusjärjestys. Rakennusjärjestyksessä on määritelty mm. suositeltavia etäisyyksiä voimalinjoihin, suosituksia hulevesien huomioimisesta ja teknisistä järjestelmistä, sekä rakentamisen määriä, jos asema- tai yleiskaavassa ei muuta määrätä.

2.2.8 Pohjakartta

Osayleiskaavassa on käytetty maanmittauslaitoksen peruskartta-aineistoa ja ortoilmakuvaa. Peruskarttapohja on päivitetty lokakuussa 2023 ja ortoilmakuvatarkastelussa on käytetty Maanmittauslaitoksen Paikkatietoiikkunan tietoja, joista on selvitetty mm. laajojen uusien peltoalueiden sijainti.

3 Perusselvitykset

3.1 Selvitystarpeiden rajausta ja selvitysmenetelmät

Yleiskaavaa varten on laadittu maastokäyntiin perustuva luontoselvitys kesällä/syksyllä 2020 ja täydentävä maastokäynti kesällä 2023. Lamujokivarren ranta-alueita koskeva emätilaselvitys on laadittu syksyllä 2020. Rakennuskannan inventointi paikallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön huomioimiseksi toteutettiin maastotöiden osalta kahdessa osassa syksyllä 2020 ja syksyllä 2021. Osallisilta on saatu täydentäviä tietoja luonnosvaiheen kuulemisen yhteydessä. Arkeologinen selvitys on laadittu syksyllä 2020.

Muut perusselvitykset perustuvat kunnasta, viranomaisilta ja avoimista tietolähteistä saatuihin tietoihin ja kaavoittajan maastokäynneillä tekemiin havaintoihin.

3.2 Luonnonympäristö

3.2.1 Luontoselvitys ja sen täydennys

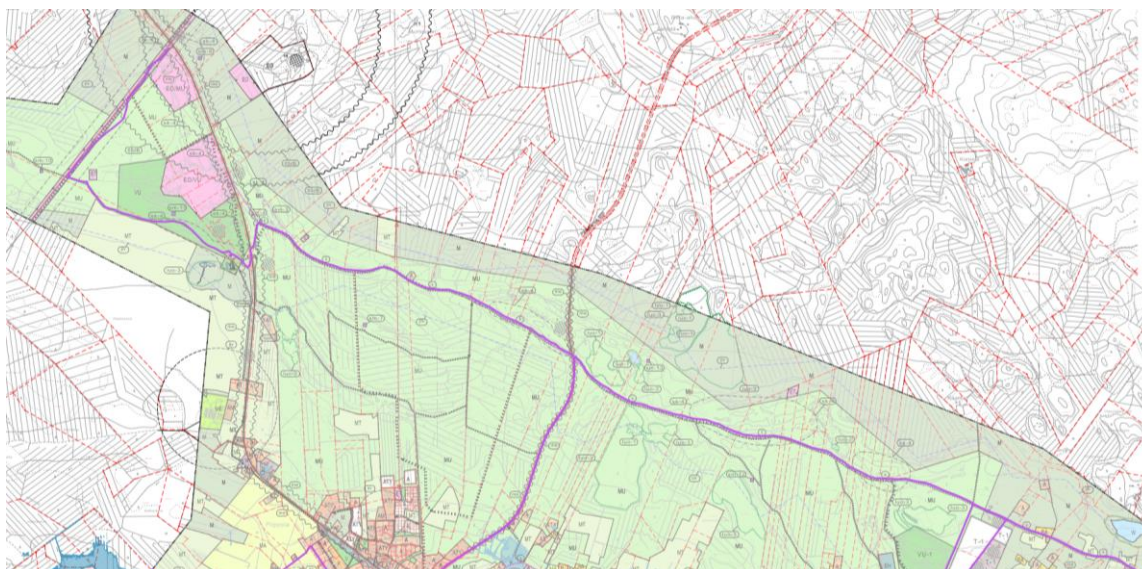
Kaava-alueen luontoselvityksen (Sweco, 24.9.2020) on laatinut FM biologi Aija Degerman Sweco Infra & Rail Oy:stä. Maastokäynti tehtiin 18.6.2020 ja 26.6.2023. Linnuston lähtötiedot on analysoinut FM biologi Pinja Mäkinen Sweco:sta. Luontoselvityksessä kuvataan alueen luonnon yleispiirteet ja arvokkaat luontokohteet ja lajisto sekä annetaan suositukset luontoarvojen huomioimiseksi.

Luontoselvitystyön aluksi kerättiin olemassa olevat tiedot kuten kartat, ilmakuvat ja aiemmat havainnot Lajitieto.fi-palvelusta (laji.fi). Niiden, sekä alustavan yleiskaavaluonnostelun pohjalta kartoitettiin alueet, joilla tarvitaan maastokäyntejä. Näitä olivat erityisesti alueet, joille osoitetaan maankäytön muutoksia. Alueella on mahdollisuuksien mukaan siirrytty paikasta toiseen autolla, jolloin on saatu mahdollisimman suuri alueellinen kattavuus ja riittävät tiedot kaavoitusta varten.

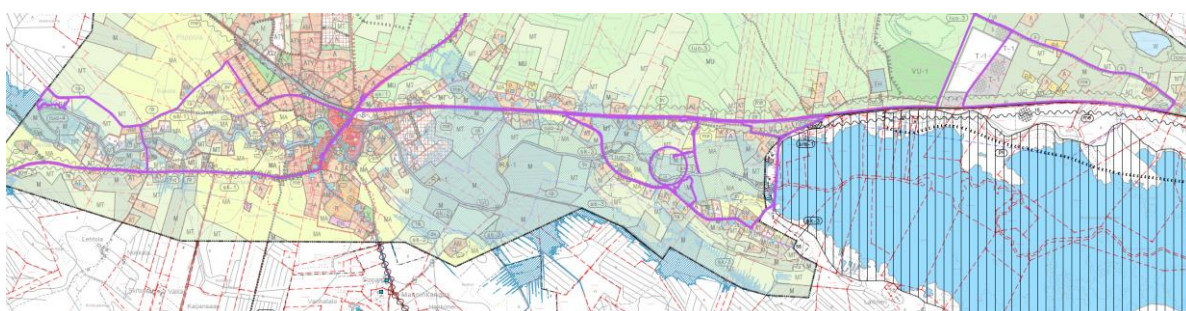
Kasvillisuus ja luontotyytit kartoitettiin suunnittelualueella, ja alueet arvotettiin. Arvoalueet, kuten metsä- tai vesilain luontotyytit ja uhanalaiset lajit esitettiin kartalla ja koostettiin raportti. Niin sanotut salassapidettävät lajit raportoitiin erikseen vain viranomaisten käyttöön.

Luontoselvitystä ja myös harjualueen maisemaselvitystä oli ELYn luonnosvaiheen lausunnon mukaan tarpeen täydentää ennen ehdotusvaihetta ja tehdä tähän liittyen maastokäynnit alueilla, joihin kohdistui maankäytön muutoksia, sekä Lamujoen varressa. Luontoselvitystä päivitettiin aluksi keuhattalvella 2023 (Luontoselvitys_Piippola_oyk2020_paivitys_2023) ja laadittiin salassapidettäviä lajeja koskeva vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu liite 4. Täydennysmaastokäynti tehtiin 26.6.2023 ja raportoitiin syksyllä 2023. Samassa yhteydessä havainnoitiin vieraslajit teiden varsilta ja tehtiin myös harjualueelle maastokäynti, jossa kartoitettiin lisäksi harjumaisemia (Luontoselvityksen täydennys Piippolan_OYK_Sweco2023).

Kuljetut reitit on esitetty yleiskaavaehdotuskartalla ja liitekartalla trackerin rekisteröimän reittitiedon perusteella. Alkuperäisestä maastokäynnistä ei ole olemassa vastaavaa tracker-tietoa.

Täydennysmaastokäynnin 26.6.2023 reitit suunnittelualan pohjoisosassa kaavaehdotuskartalla tracker-tietojen perusteella (violetti viiva).

Täydennysmaastokäynnin 26.6.2023 reitit suunnittelualan eteläosassa kaavaehdotuskartalla tracker-tietojen perusteella (violetti viiva). Useasta suunnasta valokuvien perusteella kuvattu alue on esitetty violettina ympyränä.

Luontoselvitystä on **myös** päivitetty uusimmilla Suomen Lajitietokeskuksen laji.fi-tietokannan havainnoilla (tietopyyntö käyttörajoitettuun aineistoon 15.3.2023) ja kesäkuun 2023 täydentävän maastokäynnin tulosten pohjalta. Luontoselvityksessä on myös tarkasteltu luontodirektiivin liitteen IV lajien mahdollista esiintymistä alueella. Näihin lajeihin liittyen ei ole tehty erillisiä maastoselvityksiä.

Kaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole Natura-alueita tai luonnonsuojelualueita. Lähimmät Natura-alueet sijaitsevat noin 7 km kaava-alueen itäpuolella ja lähin luonnonsuojelualue noin 5 km Piippolan keskustasta pohjoiseen, kaava-alueen ulkopuolella. Kortteisen tekojärvi kuuluu Suomen arvokkaisiin lintualueisiin (FINIBA), mutta se rajautuu kaavan ulkopuolelle kantatien taakse.

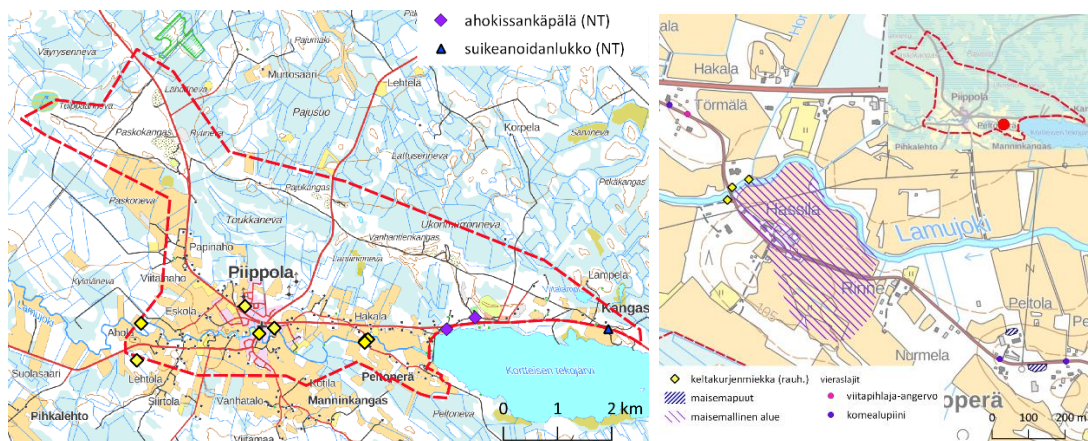
Sensitiivisistä salassapidettävistä lajeista on **kaava-alueella** tavattu soidintava metsokukko useampana vuonna. Koska maankäyttöä lähialueella ei muuteta, niin kaavan ei voida katsoa vaikuttavan metsoon. **Metso on salassapidettävä laji, joten sen soidinalueita ei esitetä kaavakartalla.** Luontodirektiivin liitteen IV lajeista alueella voi esiintyä lepakoita ja viitasammakkoa. Selvityksen ja sen täydennyksen mukaan Piippola ei sijaitse luontodirektiivin liitteen IV lajin liito-oravan varsinaisella levinneisyysalueella. Kaava-alueella ei ole liito-oravan

elinympäristönään suosimia varttuneita kuusi- tai sekapuustoisia metsiä, joten lajin esiintyminen alueella on epätodennäköistä. Viitasammakon esiintymistä ei luontoselvityksessä kartoitettu erikseen. Viitasammakkoa voi esiintyä kaava-alueen ulkopuolella Kortteisen ranta-alueilla. Sopivia elinympäristöjä voi olla myös soilla tai harjualueen ympäristön pienillä suorantaisilla lammilla (Viitalampi, Tervalampi, mahd. myös Paskolampi), joiden ympäristöön yleiskaavassa ei ole esitetty maankäytön muutoksia. Lepakoista (luontodirektiivin liite IV) ei Piippolasta ole havaintoja (Eliölajit-tietokanta, Laji.fi-sivusto). On kuitenkin mahdollista, että lepakot kuuluvat kaava-alueen eläimistöön. Lepakoille sopivaa ympäristöä on erityisesti asutuksen tuntumassa. Rakennuksissa voi olla sopivia piilopaikkoja lepakoille ja saalistuksessaan pieniä maiseman pieniä aukkopaiikkoja suosivalle pohjanlepakolle löytyy sopivaa ympäristöä asutuksen tuntumasta, Lamujen rantamilta ja mahdollisesti metsistäkin. Avarat pellot ja hakkuuaukeat eivät ole sen suosimaa ympäristöä. Jo rakennettuihin alueen osiin ei ole esitetty merkittäviä muutoksia. Kaavamääräyksillä on pyritty pihapiirien rakennusten säilyttämiseen, sekä osoitettu runsaasti seudullisesti ja paikallisesti kulttuurihistoriallisesti arvokkaita säilytettäviä kohteita, jotka ovat mahdollisia lepakoiden elinympäristöjä. Tarkempaa lepakoselvitystä ei näin ollen pidetty välttämättömänä.

Saukosta on havainto Kortteisen tekojärveltä (suunnittelualan ulkopuolelta) vuodelta 2022. Saukon elinpiiri on hyvin laaja ja Lamujoki kuuluu hyvin todennäköisesti saukon elinpiiriin. Saukon pesäpaikkoja ei ole alueelta tiedossa.

Luontoselvityksen yhteenvedon mukaan kaava-alueen luontoarvojen puolesta huomioitavat kohteet sijaitsevat alueen pohjoisosassa harjualueen pohjois- ja eteläpuolella. Arvokkaat kohteet ovat metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä: vähäpuustoisia soita ja soiden metsäsaarekkeitä. Näitä ovat Pihlajaisenoja suunnittelualan länsikulmassa, vähäpuustoisia suo ja soiden kangasmetsäsaarekkeitä alueen keskiosissa Vanhantienkankaan ympäristössä, vähäpuustoinen suo Viitalammen rannassa, soiden kangasmetsäsaarekkeitä alueen keskiosissa ja kaava-alueen rajalla osin kaava-alueella oleva suokuvio lislamentien eteläpuolella. Tervalampi on vesilain mukainen kohde. Laajat ojittamattomat suot lisäävät alueen luonnon monimuotoisuutta. Ne erottuvat ympäristöstään ja edustavat lähes koskemattonta luontoa.

Huomioitavaa kasvilajistoa esiintyy vain vähän. Hautausmaan luona ja Peltoperäntien varressa kasvaa silmälläpidettävää ahokissankäpälää ja joessa rauhoitettua keltakurjenmiekkää.

Kasvillisuus selvityksen täydennyskartat. Muutama huomionarvoinen esiintymä on selvityksessä huomioitu myös suunnittelualan ulkopuolelta.

Kulttuuriympäristöön liittyviä luontoarvojensa puolesta huomioitavia kohteita ei 2020 selvityksessä löytynyt, mutta 2023 maastokäynnillä Lamujoen pohjois-/länsirannalla havaittiin todennäköisesti laitumena ollut alue, joka on luontoarvojensa puolesta huomioitava kohde. Alueella kasvaa melko harvaa puustoa. Lajistoon kuuluu heinien lisäksi mm. sudenmarja, kiolo ja suuret metsäruusut. Kaikki Suomen perinnebiotoopit ovat uhanalaisia luontotyyppejä. Alue olisi vielä kunnostettavissa hakamaaksi ottamalla se laidunkäyttöön ja raivaamalla jonkin verran nuorempaa puustoa. Alue rajattiin arvokkaaksi luontokohteeksi. Vanhan ilmakuvas (v. 1963) mukaan koko niemi on ollut kasvillisuudeltaan samantyyppistä.

Vasemmalla Kylmänevantien ja joen välinen kunnostettavissa oleva hakamaa vuoden 1963 ilmakuvas. Alue on säilynyt suhteellisen vähäpuustoisena.

Kasvillisuuden osalta luontoselvityksissä on kartoitettu myös alueella esiintyviä vieraslajeja, joita ei tule levittää. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan kiinteistön omistajan tai haltijan on huolehdittava kohtuullisista toimenpiteistä kiinteistöllä esiintyvän unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin hävittämiseksi tai sen leviämisen rajoittamiseksi, jos haitallisen vieraslajin esiintymästä tai sen leviämisestä voi aiheutua merkittävää vahinkoa luonnon monimuotoisuudelle taikka vaaraa terveydelle tai turvallisuudelle. (Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta 1709/2015 ja asetus 912/2023). Alueelta löytyi mm. Leskeläntien varresta komealupiinia, samoin harvakseltaan Kylmänevantien ja Peltoperäntien varrella, jossa on myös yksi viitapihlaja-angervokasvusto. Myös ruttojuurta ja terttuseljaa esiintyy. Kaikki esiintymät ovat vielä suhteellisen pienialaisia, joten on tärkeää, että ne hävitettäisiin vieraslajit.fi-sivuston ohjeiden mukaan ennen kuin ne syrjäyttävät alkuperäisen kasvillisuuden.

Selvityksen ja sen täydennyksen mukaan Piippola ei sijaitse luontodirektiivin liitteen IV lajin liito-oravan varsinaisella levinneisyysalueella. Kaava-alueella ei ole liito-oravan elinympäristönään suosimia varttuneita kuusi- tai sekapuustoisia metsiä, joten lajin esiintyminen alueella on epätodennäköistä. Viitasammakon esiintymistä ei luontoselvityksessä kartoitettu erikseen. Viitasammakkoa voi esiintyä kaava-alueen ulkopuolella Kortteisen ranta-alueilla. Sopivia elinympäristöjä voi olla myös soilla tai harjua-alueen ympäristön pienillä suorantaisilla lammilla (Viitalampi, Tervalampi, mahd. myös Paskolampi), joiden ympäristöön yleiskaavassa ei ole esitetty maankäytön muutoksia.

Lepakoista (luontodirektiivin liite IV) ei Piippolasta ole havaintoja (Eliölajit-tietokanta, Laji.fi-sivusto). On kuitenkin mahdollista, että lepakot kuuluvat kaava-alueen eläimistöön. Lepakoille sopivaa ympäristöä on erityisesti asutuksen tuntumassa. Rakennuksissa voi olla sopivia piilopaikkoja lepakoille ja saalistuksessaan pieniä maiseman pieniä aukkopaiikkoja suosivalle pohjanlepakolle löytyy sopivaa ympäristöä asutuksen tuntumasta, Lamujoen rantamilta ja mahdollisesti metsistäkin. Avarat pellot ja hakkuuaukeat eivät ole sen suosimaa ympäristöä. Yleiskaava suosii vanhojen rakennusten säilyttämistä ja suojelee kulttuuriympäristöä. Lepakoita uhkaavaa maankäyttöä ei esitetä, joten tarkempia selvityksiä ei tarvittu.

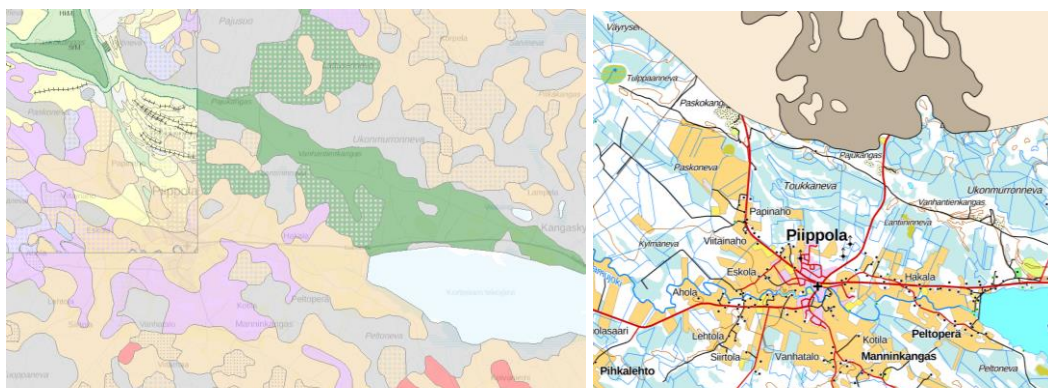
Saukko on havaittu Kortteisen tekojärvellä. Saukon elinpiiri on hyvin laaja ja Lamujoki kuuluu hyvin todennäköisesti saukon elinpiiriin. Saukon pesäpaikkoja ei ole alueelta tiedossa.

Luontoselvityksen linnustollisesti huomionarvoiset kohteet esitetty kaavakartalla ja annettu niitä koskevat kaavamääräykset. Sensitiiviset lajitiedot on esitetty vain luontoselvityksen salassa pidettävissä viranomaisliitteissä. Kaavan maankäytönmuutosalueille ei muutenkaan juuri sijoitu Tiira-lintuhavaintotietokantaan kirjattuja lintuhavaintoja. Vain kolme tarkasteluaikavälin 385:stä havainnoista sijoittuu kaavan alueelle, jonne on esitetty maankäytön muutos. Kaksi havaintoa koskee muuttavia lintuja (laulujoutsen ja liro), ja kolmas kiertelevää, silmällä pidettäväksi lajiksi luokiteltavaa västäräkkiä.

Luontoselvitys (16.3.2023) ja kesän 2023 maastokäyntiin pohjautuva täydentävä luontoselvitys (29.9.2023) ovat erillisinä liitteinä. Selvityksissä ei esitetä ns. sensitiivisten lajien elinympäristöjen sijaintia.

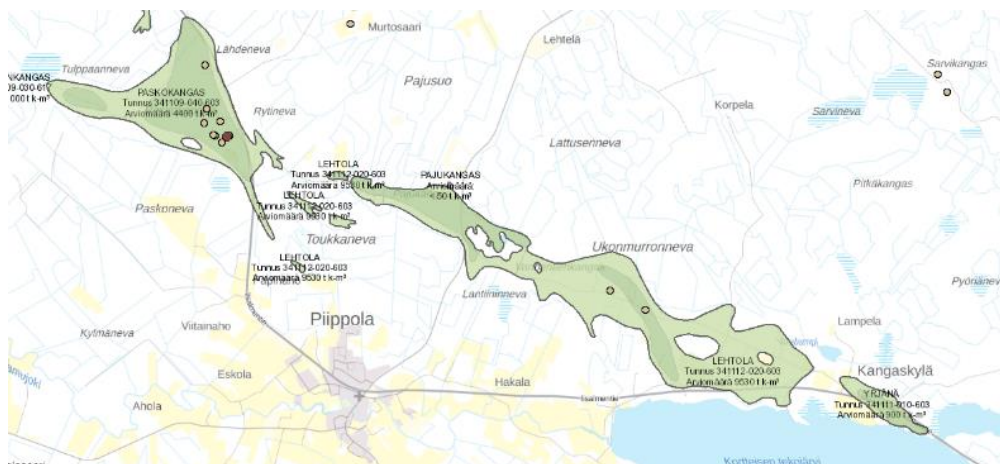
3.2.2 Maaperä ja maa-ainesten otto

Kaava-alueen kallioperä on kiillegneissiiä. Kortteisen tekojärven koillisosassa on mafista vulkaniittia. Piippolan keskustan pohjoispuolella on kaakko-luode-suuntainen harju, jonka alueella maaperä on soraa ja hiekkaa. Harjun eteläpuolella maaperä on laajemmin hiekkamoreenia ja hienoa hietaa. Suoalueilla maaperä on saraturvetta. Tiedot suunnittelualueen maaperästä ovat peräisin kaavan yhteydessä toteutetusta luontoselvityksestä (Sweco, 2020). Sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyys suunnittelualueella on pieni.

Vasemmalla kaava-alueen maaperäkartta (Maankamara-karttapalvelu, GTK, haettu 24.1.2020) Oikealla happamat sulfaattimaat, joita saattaa esiintyä pohjavesialueen pohjoisosalla. Vaalean ruskea alue=esiintymisen todennäköisyys hyvin pieni, tummempi ruskea=esiintymisen todennäköisyys pieni. (MML Paikkatietoikkuna, haettu 6.9.2021).

Suunnittelualueella sijaitsee kolme kiviainesvarantoaluetta (Yrjänä, Lehtola, Paskokangas), joilla esiintyy hiekkaa ja soraa. Kaava-alueen läheisyydessä ovat myös Hietalan, Ruskeanmullannevan ja Pihlajaisennevan alueet, joilla niin ikään esiintyy hiekkaa ja soraa, sekä muita pienempiä laikukkaita esiintymiä. Niitä on ollut harjuaalueella Lehtolan ja Paskokankaan alueilla vuosina 1990–2019 ja ne ovat koskeneet hiekkaa ja soraa.

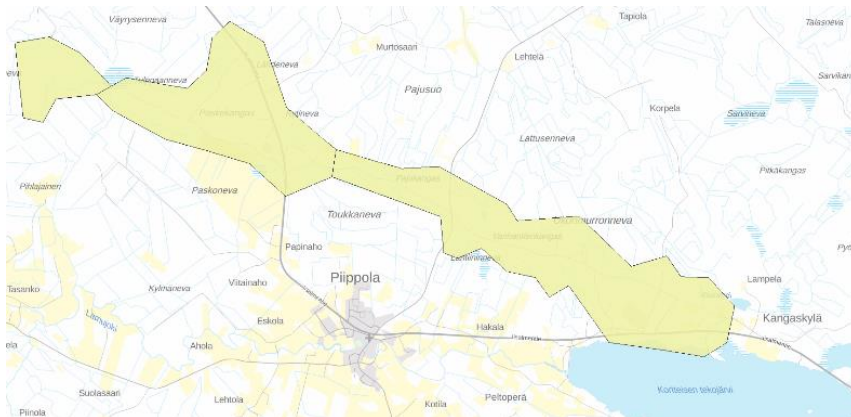

Maa-ainestenottoluvat ja kiviainesvarannot (SYKE Maa-ainestenottoluvat ja kiviainesvarannot -karttapalvelu, haettu 10.3.2020). Ainoa suunnitteluajana voimassa ollut maa-ainestenottolupa sijaitsee Paskokankaalla.

Vuoden 2024 alun päivityksessä Paskokankaalla oli voimassa enemmän ottolupia: Paskokankaan sora-alue (päättämispäivä 26.11.2025) Väliharju (päättämispäivä 7.4.2026) ja Matinkangas (päättämispäivä 31.11.2032) (© MML Paikkatietoikkuna 22.1.2024).

3.2.3 Vesistöt ja pohjavedet

Kaava-alueella virtaa Lamujoki, joka on Siikajoen suurin sivujoki. Joki saa alkunsa Pyhännän Iso-Lamujärvestä. Se kulkee Korteisen tekojärven sekä Siikalatvan kunnan Piippolan ja Pulkkilan kirkonkylien läpi ja yhtyy Siikajokeen Sipolassa. Taajaman itäpuolella sijaitsee Korteisen tekojärvi, joka on Lamujoen valuma-alueen kautta osa Siikajoen vesistöä. Kaava-alueella on kaksi vedenhankintaa varten tärkeää pohjavesialuetta (luokka 1): Paskokangas (11603001) ja Vanhantienkangas (11603002).

Pohjavesialueet (lähde: MML paikkatietoikkuna/Suomen ympäristökeskuksen aineisto).

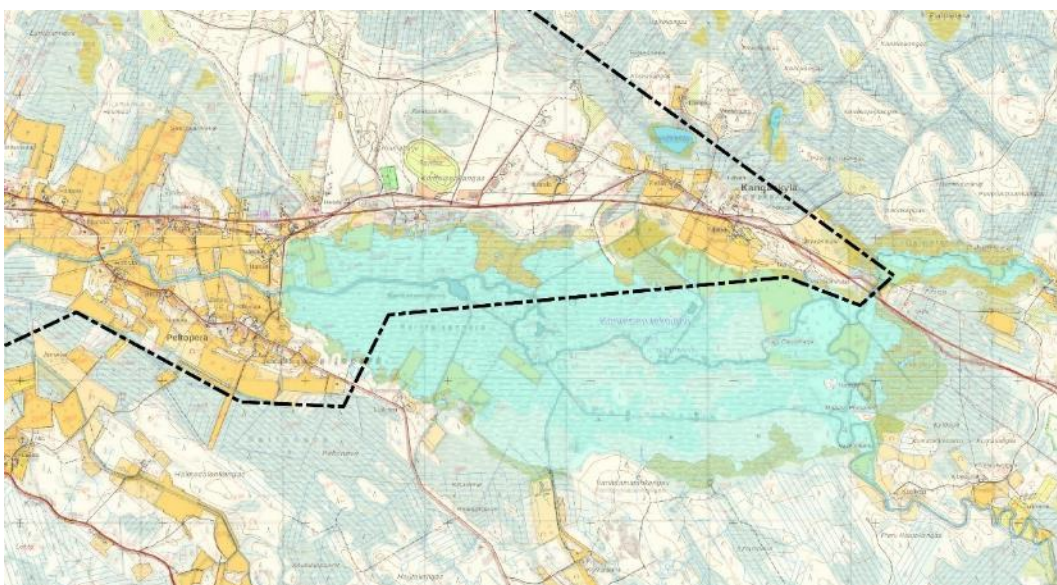
Siikajoen valuma-alueen joet ovat vesistöalueen suovaltaisuuden vuoksi humuksisia ja väriltään tummia. Ravinnepitoisuudet ovat korkeita ja vesistöt reheviä. Veden laatu on Siikajoen pääuomassa ja Lamujoessa pääosin parempi kuin pienemmissä sivujoissa. Lamujoen vedenlaatu on Korteisen yläpuolisella joen osalla selvästi parempi kuin sen alapuolella. Korteisen tekojärveen laskee sen koillisosassa Ahvenjärvennevalta alkunsa saava Oulaistenoja. Kangaskylän pohjoispuolella kaava-alueen koillisosassa sijaitseva Viitalampi ja kaava-alueen pohjoisosassa sijaitseva Tervalampi ovat suorantaisia lampia. Paskokankaalla kaava-alueen länsiosassa on soranotosta syntynyt pohjavesivaikutteinen uimalampi.

Korteisen tekojärvi sijaitsee Lamujoen keskiosalla. Tekoaltaiden rakentamisen tavoitteena on ollut tulvien ehkäiseminen, kuivatuksen parantaminen ja voimatalouden edistäminen. Pohjois-Pohjanmaalla tulvia on pyritty ehkäisemään ja torjumaan jokia perkaamalla ja pengertämällä, rakentamalla tekoaltaita sekä säännöstelemällä luonnonjärviä (Ymparisto.fi). Siikajoen alaosaan on kaksi voimalaitosta: Pöyry ja Ruukinkoski. Korteisen tekojärven säännöstely aloitettiin vuonna 1968. Järven länsipäässä on pato ja ylijouksutuspaikka, joka alkaa virrata noin tasolla 104,1. Pengerrystä ei juurikaan ole. Tekojärvi on kooltaan noin 7 km², järven keskisyvyys on 1,4 m ja Korteisen säännöstelyväli vuositasolla 2,0 m. Korteisen ranta-alueet on jätetty suunnittelualan ulkopuolelle koska alue on rakentamisolosuhteiltaan ongelmallinen ja sillä on paljon luontoarvoja. Korteisen pohjois- ja länsipuolella yleiskaava-alueen rajana on käytetty yleensä rannan suuntaista tietä.

Vesistöt ja niiden tila kuvataan tarkemmin luontoselvityksessä (Sweco, 2020, päivitys 2023).

Lamujoki virtaa syvässä uomassa suhteessa muuhun maastoon. Rannat ovat vehreät ja kapean joen vesi tummaa ja humuksista. Kuva keskustan alueelta kevyen liikenteen sillalta.

Kuvaan on yhdistetty vertailukohtina Korteisen tekojärvi nykytilassaan ja vuoden 1952 tilanne, jolloin tekojärveä ei vielä ollut (lähde: MML ajantasainen ja vuoden 1952 peruskartta). Kuvan laatimisen jälkeen Korteisen ranta on jätetty suunnittelualueen ulkopuolelle koska alue on rakentamisolosuhteiltaan ongelmallinen ja sillä on paljon luontoarvoja.

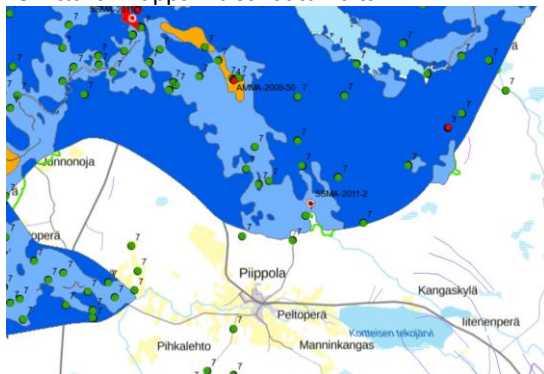

Kortteisen tekojärvi rantoiheen jää suunnittelualueen ulkopuolelle.

3.2.4 Pilaantuneet maa-alueet ja maaperän pilaantumisriskit

Siikalatvan kunnan pilaantuneiden tai mahdollisesti pilaantuneiden maa-alueiden (PIMA) sijainti on selvitetty tarkemmin erityisesti pohjavesialueilla. Kaavoituksessa hyödynnetyt tiedot ovat peräisin Siikalatvan kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmasta (2013), ELY-keskuksen toimittamista PIMA-kohdetiedoista (09/2020) ja ELY-keskuksen päivitetystä tiedoista, jotka käytiin läpi työneuvottelussa ja keskusteluissa viranomaisten kanssa (9-10/2023). Vähäisempää riskiä pohjavedelle aiheutuu muuntamoiden sisältämästä öljystä. Myös pohjavesialueella kulkevat maantiet ovat uhka pohjavedelle, koska onnettomuustilanteessa maaperään saattaa päästä vuotamaan haitallisia aineita, ja näin on jo tapahtunut.

Piippolassa PIMA-kohteet ovat erityisesti käytöstä poistuneita kaatopaikka- ja läjitysalueita, maantie-alueelle vuotaneita haitallisia aineita, sekä yritystoimintaan liittyviä kohteita, kuten polttonesteen jakelua tai ympäristölle haitallisia aineita käsitteleviä toimialoja. Pilaantuneiden maiden osalta tulee seurata myös toiminnassa olevien huoltoasemien ja teollisuusalueiden tilannetta. Happamat sulfaattimaat happamoittaisivat maanpinnan pintakerroksia ja pintavesiä, jos ne esimerkiksi kaivutöissä joutuvat alttiiksi ilman vaikutukselle. GTK:n karttojen mukaan Piippolan kirkonkylällä ei kuitenkaan ole merkittävän happamia sulfaattimaita.

GTK:n karttojen mukaan Piippolan kirkonkylällä ei ole merkittävän happamia sulfaattimaita. Tummansinisillä alueilla esiintymisen todennäköisyys on hyvin pieni, ja vaalean sinisillä pieni. © Happamat sulfaattimaat (gtk.fi, 2023)

Paskokankaan pohjavesialue on luokiteltu Siikalatvan kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa (2013, s. 38) riskialueeksi. Vanhantienkankaan pohjavesialue on luokiteltu selvityskohteeksi Siikalatvan kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa (2013, s. 43).

PIMA-kohteeksi merkitty toimiva huoltoasema sijaitsee keskustaajaman pohjoispuolella. Se lasketaan riskialueeksi polttoaineenjakelun ja liikenteen vuoksi. Alue tulee tarkasteltavaksi, mikäli sen käyttö muuttuu tai nykyinen toiminta loppuu.

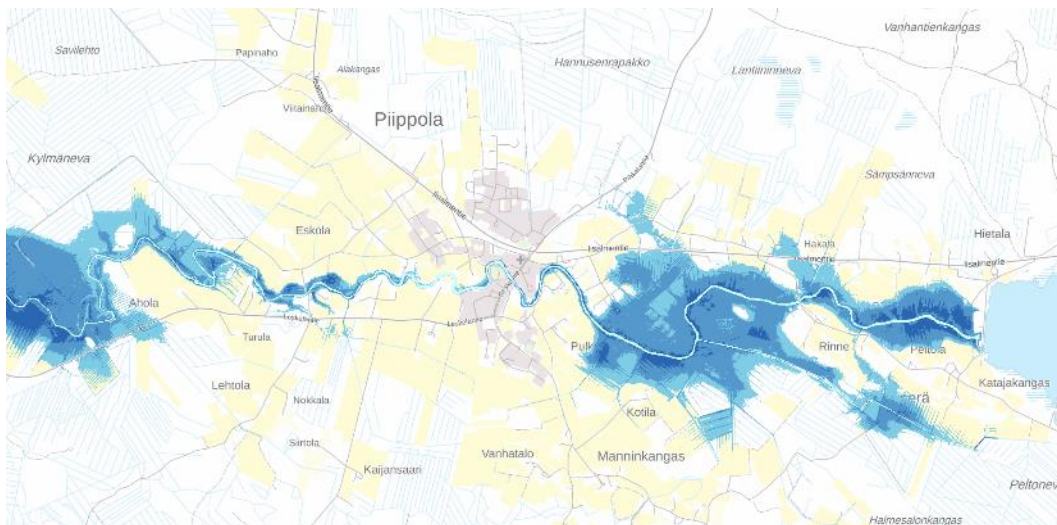
3.2.5 Tulva-alueet

Tiedot tulvariskialueista perustuvat Suomen ympäristökeskuksen avoimiin tulva-aineistoihin ja ELY-keskuksen tekemiin tulvakartoituksiin.

Tulvatietoa on saatavilla vain Lamujoen osalta. Kortteisesta ei ole saatavilla vastaavaa aineistoa. Suunnittelualue ei ulotu Kortteisen rantaan, vaan jää Kortteisen padon, rannan suuntaisen maantien tai pääsytien taakse.

Lamujoen tulva-alueet (sekä 1/50a että 1/100a kattavat lähes täsmälleen samat alueet) ovat laajoja ydinkeskustan ulkopuolella. Ne levittäytyvät alaville pelloille. Ydinkeskustassa Lamujoki virtaa syvässä ja jyrkkäreunaisessa joenuomassa, ja siellä tulvavaara on erittäin pienialaista. Asutus ja lomarakentaminen sijoittuu pääasiassa alueille, jotka ovat tulvauhan ulkopuolella yksittäisiä pihapiirejä lukuun ottamatta. Jotkin pihapiirit ovat aivan tulvariskialueen rajalla. Apurakennuksia ja saunoja sen sijaan sijaitsee myös tulvivilla alueilla (1/100a).

Suunnittelualueen itäpuolella sijaitsevan Kortteisen tekojärven säännöstely saattaa kokea tulevaisuudessa muutoksia. Valtion tasolla on ollut keskustelua säännöstelyrakenteiden muutoksista, mikä saattaa nostaa tulevaisuudessa alinta rakentamiskorkeutta. Mahdollinen muutosprosessi etenee ELYn mukaan niin hitaasti, ettei sitä voi ottaa kaavan lähtökohdaksi. (© viranomaisneuvottelumuistio 6.5.2020.) Ei myöskään ole tiedossa kuinka laajalle alueelle säännöstelymuutos vaikuttaisi ja kohdistuisiko se suunnittelualueeseen.

Tulvavaaravyöhykkeet, vesistötulva 1/100a (Suomen ympäristökeskus). Tulvavaara-alue rajautuu idässä Kortteisen patoon.

3.3 Maisema

Maisemamaakuntajako

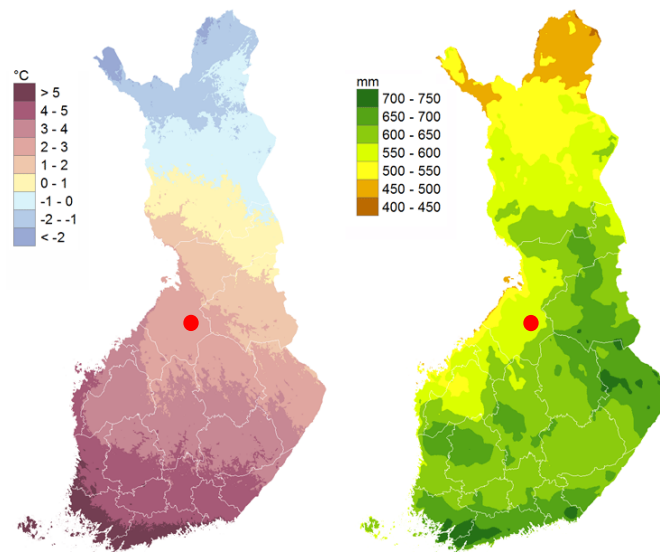
Suomi on jaettu kymmeneen eri maisemamaakuntaan, joista osa jakautuu maisemaseutuihin. Piippolan kirkonkylä kuuluu Suomenselän maisemamaakuntaan. Suomenselkä on vedenjakajaseutua, jossa maasto on suhteellisen tasaista. Soita on paljon, ja ne ovat tyypillisesti Pohjanmaan aapasoitia. Harva asutus ja pienet kylät sijaitsevat laaksoissa ja vesistöjen tuntumassa. Myös Piippolan taajama on rakentunut Lamujoen varteen.

Ilmasto ja metsät

Piippola kuuluu keskiboreaaliseen ilmastovyöhykkeeseen, jossa on runsaasti soita. Yöpakkasia voi esiintyä kesälläkin. Viljanviljelyn myötä asutus on valikoitunut ilmastollisesti edullisimmille paikoille. Metsät ovat kangasmetsiä, valtapuulajina on mänty ja muita yleisiä puulajeja ovat kuusi ja koivu. Metsien pensaskerrosta ei juurikaan ole.

Suomen ilmastovyöhykkeet. Piippolan sijainti on merkitty punaisella pallolla. Lähde: Ilmatieteen laitos (<https://www.ilmatieteenlaitos.fi/suomen-ilmastovyohykkeet>).

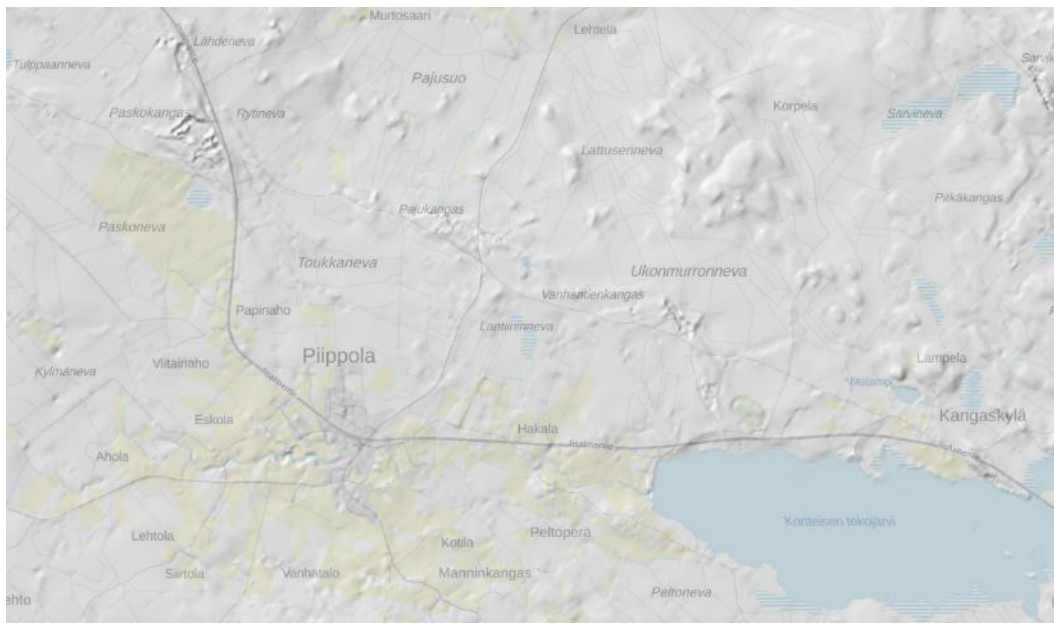
Vuoden keskilämpötila vasemmalla ja keskimääräinen vuosisade oikealla vertailukaudella 1981-2010. Kestilän sijainti näytetty punaisella pallolla. Lähde: Ilmatieteen laitos (<http://ilmatieteenlaitos.fi/vuositilastot>).

3.3.1 Maiseman yleiskuvaus

Piippolan taajama-alue sijaitsee Lamujoen jokilaaksossa, jossa maasto on pääosin melko tasaista. Taajaman itäpuolella on Kortteisen tekojärvi, josta Lamujoki meanderoi taajaman halki länteen Leskelän taajaman suuntaan. Taajaman sydämessä Lamujoki kulkee selvässä uomassa, mutta taajaman ytimen ulkopuolella joen viereiset peltoaukeat ovat loivapiirteisiä. Viljelysmaat ovat keskittyneet Lamujoen ja pääliikenneyhteyksien varteen. Jokivarressa on laajoja peltoaukeita,

samoin kuin muuallakin taajaman ympärillä. Alueella on viime vuosina raivattu uusia laajoja peltoalueita Paskokankaan eteläpuolella.

Joen rannoilla kasvaa lehtipuustoa ja pensaikkoo, joten peltoaukeat eivät pääsääntöisesti tarjoa vesinäkymiä. Kaava-alueen pohjoisosan poikki kulkee kaakko-luode-suuntainen harjualetue, joka muodostaa kangasalueiden ketjun (Kortteisenkangas–Vanhantienkangas–Pajukangas–Paskokangas). Harjualetue on puustoinen, eikä siten erityisesti erotu maisemassa.

Rinnevarjostus taustakartalla (Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkuna, haettu 10.3.2020).

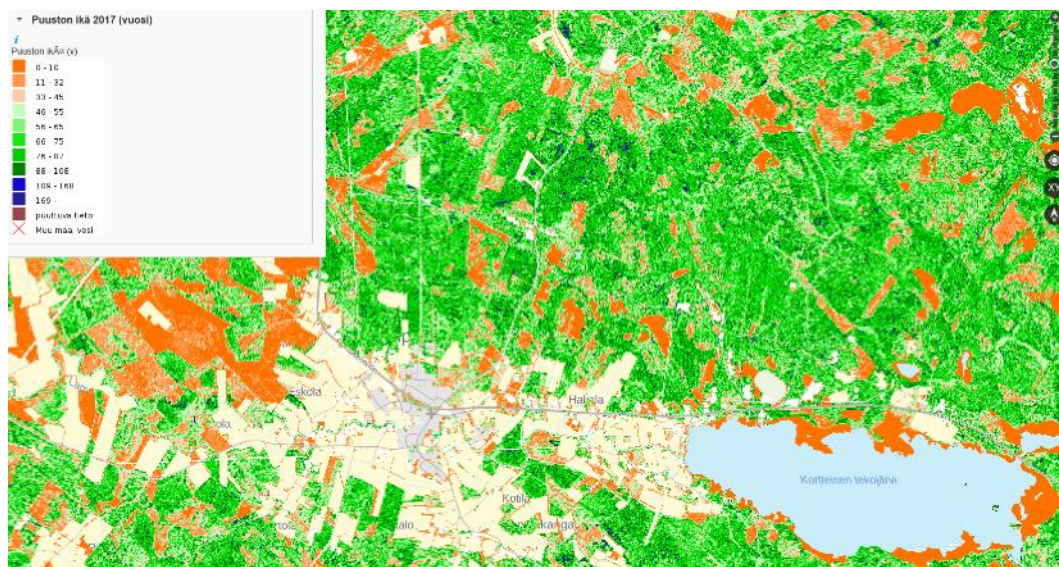
Taajaman ja viljelysmaiden ulkopuolella alueet ovat pääosin suo- ja metsäalueita. Metsät ovat kasvillisuudeltaan melko karuja ja iältään melko nuoria. Valtaosa metsistä on talouskäytössä ja laajoja avohakkuita ja taimikoita on monin paikoin. Kuivilla ja karuilla hiekk- ja soramailla metsät ovat mäntyvaltaisia kuivia/kuivahkoja kankaita. Lehtipuustoa on pääasiassa asutuksen ja tiealueiden yhteydessä, joen penkalla ja taajaman alueella.

Suunnittelualueella on laajoja peltoaueita, jotka rajautuvat pääosin puustoon, mutta osittain myös rakennusryhmiin.

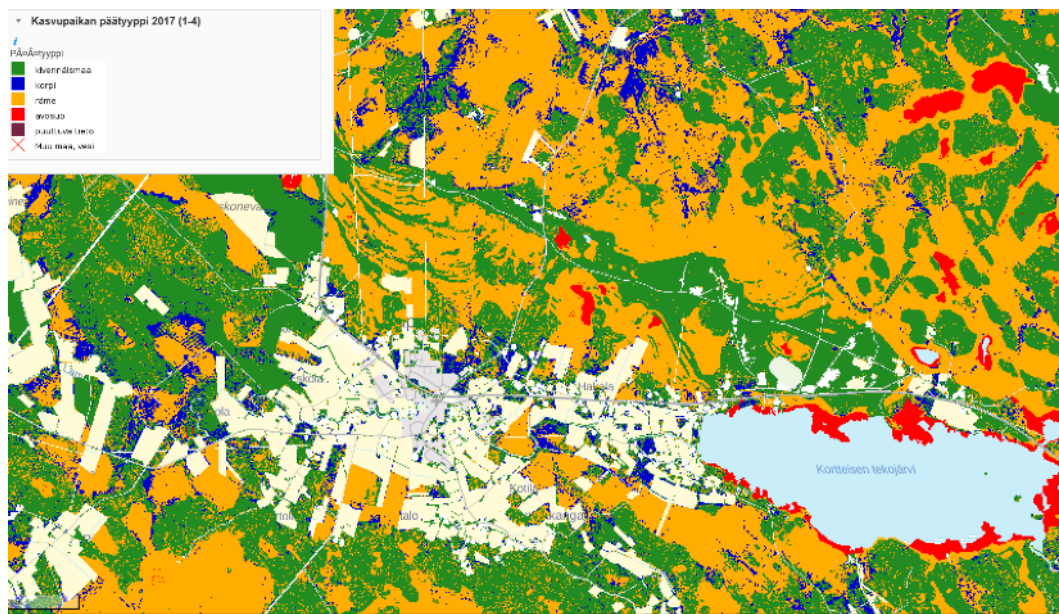

Harjua pitkin kulkee sorapintainen Suolatie.

Puuston ikä (lähde: Luonnonvarakeskus, Puuston ikä 2017 (vuosi), haettu 27.1.2020).

Piippolan ympäristö on hyvin soinen. Kaava-alueen keskiosassa kirkonkylän pohjoispuolella on laajoja ojittamattomia soita avointa nevaa. Muutoin lähes kaikki suot ja soistumat on ojitettu. Suunnittelualueen ulkopuolella sijaitseva Kortteisen tekojärvi on muodostunut Lamujoen keskiosiin. Järven länsipäässä kaava-alueella on järven säännöstelypato. Tekojärvellä ja sen rannoilla kelluu laajoja turvelauttoja, joilla kasvaa myös pensaikkoo.

Kasvupaikan päätyyppi (kartan koonti: Piippolan osayleiskaavan luontoselvitys, Sweco 2020, tietolähde: Luonnonvarakeskus, Kasvupaikan päätyyppi 2017 (1-4), haettu 27.1.2020).

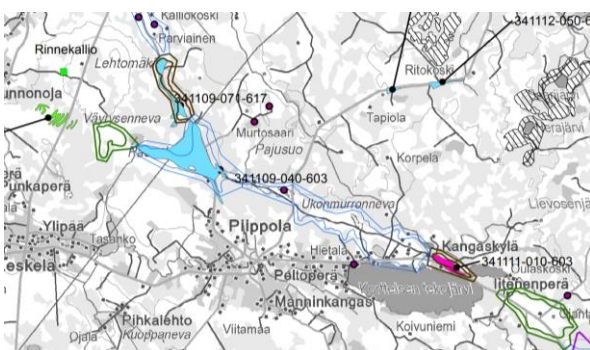
Vanhantienkankaan varressa oleva räme (kuva: Aija Degerman / Sweco).

3.3.2 Arvokkaat maisema-alueet

Paskokangas Piippolan taajaman pohjoispuolella on rajattu luonnon- ja maisemansuojelun kannalta maakunnallisesti arvokkaana alueena pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittamishankkeessa, eli nk. POSKI-hankkeessa. Maakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltiin Piippolan -Paskokangas ja Vanhantienkangas, joka oli aiemmin luokittelematon. Huomioon otettavina seikkoina selvityksessä on mainittu mm. geologinen ja maisemallinen merkittävyys, vanhat rantamuodostumat, muinaismuistot, sekä alueen käyttö virkistykseen ja retkeilyyn.

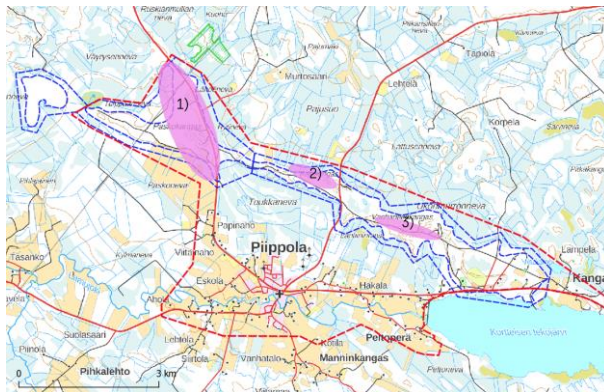
Sisällyttävä	341109-040-603	PASKOKANGAS	2 691	1 155	385	4 231		210,8	2	maa-aineslupa, I-luokan pvalue, vedenottamo, geol.mais. merkitt., biol.joks.merk., rantam., VR/VU
--------------	----------------	-------------	-------	-------	-----	-------	--	-------	---	---

Ote POSKI-selvityksen taulukosta, haettu 17.4.2024.

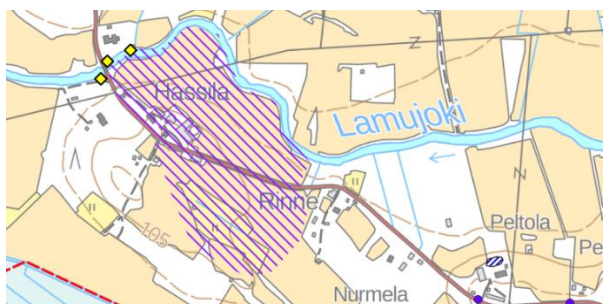
Luonto- ja maisemainventointi, POSKI-2 -loppuraportti. 1-luokan pohjavesialueet rajattu sinisellä. Kokonaan siniset alueet soveltuvat maa-aineksen ottoon, mutta vain osittain, maisemallisista arvoista ja pohjavedestä johtuen.

Alueen maisemalliset arvot tarkistettiin ELYn edellyttämänä luontoselvityksen täydennyksen yhteydessä. Harjuaalueen maisemallisesti arvokkaita osia ovat tien varressa ovat lisalmentieltä avautuva komea harjumaisema tien molemmiin puolin, erityisesti lännen suuntaan harjun rinteelle (soranottoalueet jäävät pääosin näkymättömiin rinteiden ja puuston taakse), jyrkkärinteinen Pajukangas Pihkalantien länsipuolella sekä aaltoilevat rantavallimuodostumat Vanhantienkankaalla ja siitä itään.

- 1) Tienvarsinäkymä vaikuttava lännen suuntaan lisalmentieltä katsottaessa, huolimatta soranottoalueista ja avohakkuista. (huom. Paskolammen alueen virkistyskäyttö)
- 2) Suolatien pohjoispuolen rinne
- 3) Aaltoilevaa kangasta Vanhantienkankaalla

Luontoselvityksen täydennyksen yhteydessä Vanhantienkankaan ja sen jatkeen Paskokankaan harjuaalueiden arvokkaimmat alueet ovat osa vanhan Suolatien maisemakuvaa. Yleispiirteinen raja on tarkennettu luontoselvityksen täydennyksessä (© Sweco 2023).

Vasemmalla Peltoperäntien ympäristön kaunis pelto- ja laidunalue. Oikealla entinen hakamaa v. 1963 ilmakuvassa. (Luontoselvityksen täydennys © Sweco 2023)

Peltoperäntieltä avautuu kaunis näkymä Lamujoen suuntaan pelto- ja laidunalueille, ja etelään. Peltoperäntien ympäristö on inventoitu myös paikallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi, jonka rajausta tämän perusteella hieman laajennetaan.

Suunnittelualueella ei ole luokiteltuja perinnemaisemakohteita. Luontoselvityksen maastokäynnillä 2020 ei havaittu perinnemaisemiksi luokiteltavia kohteita, kuten ketoja, monilajisia niittyjä tai metsälaitumia, mutta täydennysmaastokäynnillä havaittiin aikoinaan laitumena ollut alue, joka on luontoarvojensa puolesta huomioitava kohde ja kunnostettavissa hakamaaksi ottamalla se laidunkäyttöön ja raivaamalla jonkin verran nuorempaa puustoa. Maiseman arvot liittyvät valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan (erityisesti RKY-kohteet Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä ja Saviselkä-Piippola -maantien

ympäristö Manninkankaalla) ja paikallisesti arvokkaisiin avoimiin peltonäkymiin, kulttuuriympäristöön ja harjumaiseen mm. Peltoperäntien ja Suolatien ympäristössä.

3.4 Rakennettu ympäristö ja kulttuurimaisema

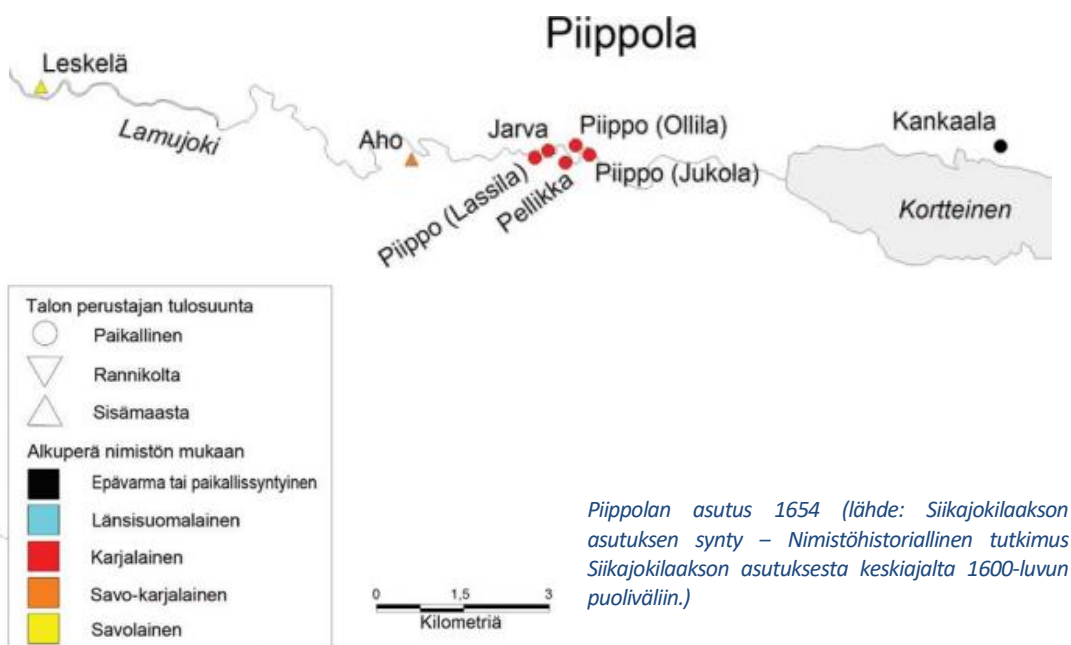
Piippolan kirkonkylän vanha asutus ja tärkeät kulttuurimaisemat sijoittuvat pääosin kantatien 88 (Iisalmentie) eteläpuolelle. Oikaistun Iisalmentien pohjoispuolella on jonkin verran vanhaan tieverkkoon tukeutuvaa asutusta, sekä 1984, 1993 ja 2005 asemakaavoitettua osittain toteutunutta aluetta asuin- ja pienteollisuustonteille. Idempänä on Iisalmentien pohjoispuolella asemakaavan ulkopuolella hautausmaa, ravirata ja teollisuusalue. Vanhaa asutusta on asemakaava-alueen ulkopuolella etenkin Nuorisoseurantien varressa, Peltoperällä ja Kangaskylällä.

Kaava-alueella on raivattu uusia maisemaa avartavia peltomaita mm. kantatien tuntumassa Paskonevan alueella. Harjumaan näkymiä on kartoitettu luontoselvityksen täydennyksen yhteydessä.

3.4.1 Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Piippolan rakennettu kulttuuriympäristö on rikas ja kerroksellinen, ja säilynyt sellaisena johtuen todennäköisesti hieman syrjäisestä sijainnista ja maankäytön muutosten hitaasta tahdista.

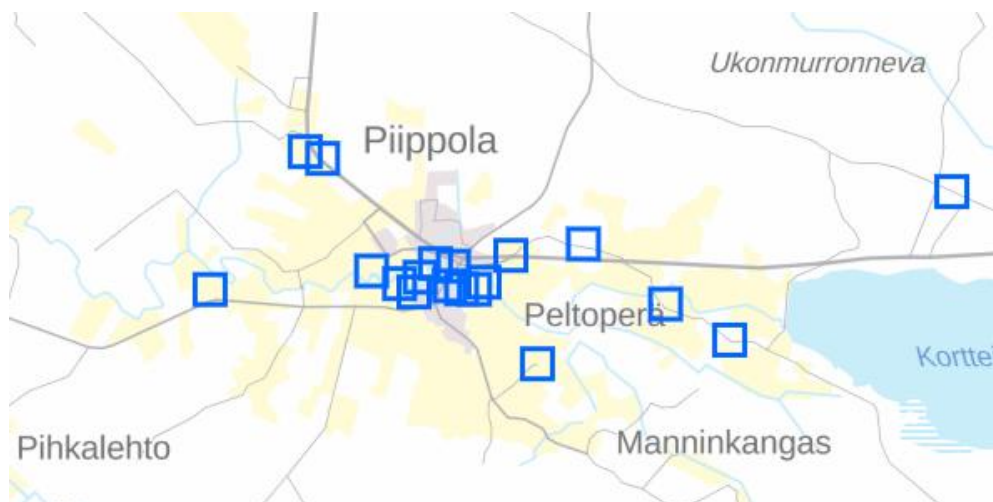
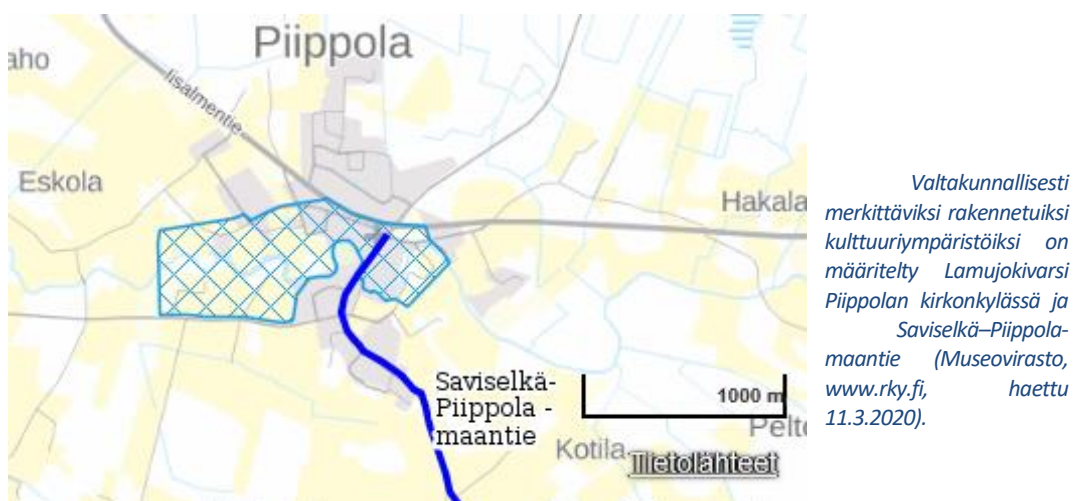
Piippolan kirkonkylän viereisen Kortteenjärven asutus on huomioitu verotiedoissa vuodesta 1562, mutta asutusta on todennäköisesti ollut jo ennen sitä (Leiviskä, M., 2011, *Siikajokilaakson asutuksen synty: Nimistöhistoriallinen tutkimus Siikajokilaakson asutuksesta keskiajalta 1600-luvun puoliväliin*). 1500-luvun kantatilojen lisäksi useista tiloista on tietoa 1700-1800-luvulta lähtien.

Alueen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö on inventoitu Pohjois-Pohjanmaan liiton päivitysinventoinnissa vuonna 2015 (MRKY 2015). *Valtakunnallisia kohteita* on kaksi: Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä ja Saviselkä-Piippola -maantie.

Maakunnallisesti arvokkaista alueista osayleiskaava-alueelle sijoittuu Manninkankaan pohjoisosa ja yksi sen alueelle sijoittuvista maakunnallisesti arvokkaista kohteista: Kotila. Muut Manninkankaan alueella sijaitsevat kohteet rajautuvat osayleiskaava-alueen ulkopuolelle.

Lisäksi Kioski-tietokantaan on merkitty viisi *paikallisesti arvokkaiksi luokiteltavaa* kohdetta. Inventointitietoja on alustavasti täydennetty paikallisesti arvokkaiden kohteiden osalta kaavatyön maastokäynnillä syksyllä 2020, jolloin kävi ilmi, että kaava-alueella paikallisesti arvokkaita kohteita on merkittävästi tätä enemmän. Toinen maastokäynti toteutettiin syksyllä 2021 ja laadittiin kaavaluonnosta varten alustava esitys suojeltavista rakennuskohteista.

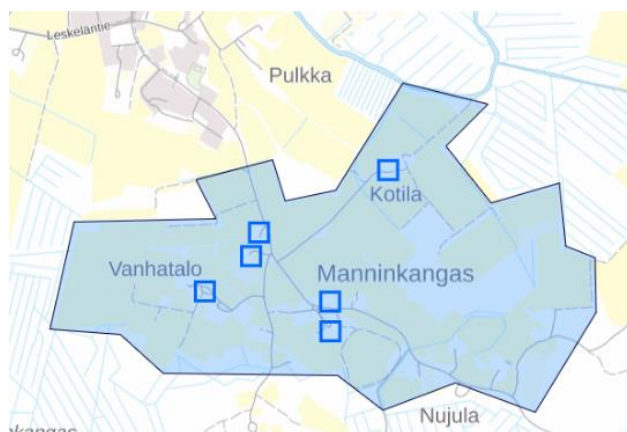

Maakunnallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet.

Maakunnallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ovat.

1. Ahola

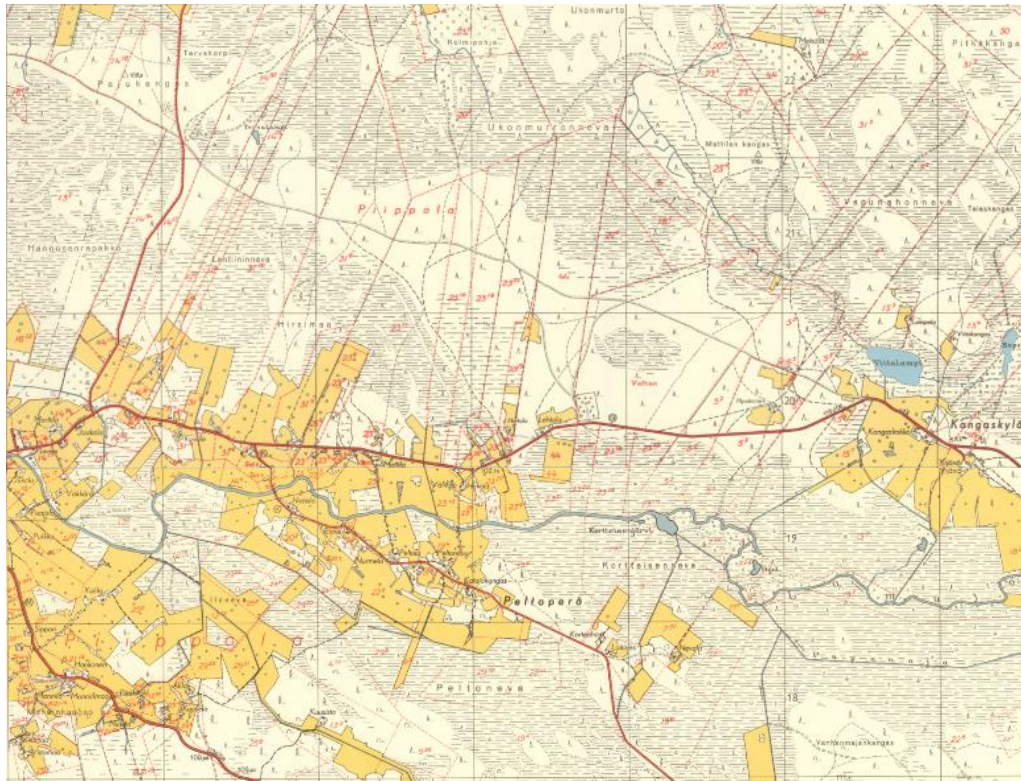
2. Alijarva ja Ylijarva
3. Anttila
4. Hassila
5. Ikola
6. Jukolan luhti
7. Kotila
8. Lamujoen saha ja mylly
9. Lassila
10. Marttila
11. Peltolan paja
12. Piippo
13. Piippolan Kirkko ja tapuli
14. Piippolan nuorisoseurantalo
15. Piippolan pappila (Kauppila)
16. Sandelsin sotatie (Suolatie)
17. Tuomaala
18. TVH:n varikko
19. Viitainahon kotiseutumuseo
20. Terveystalo

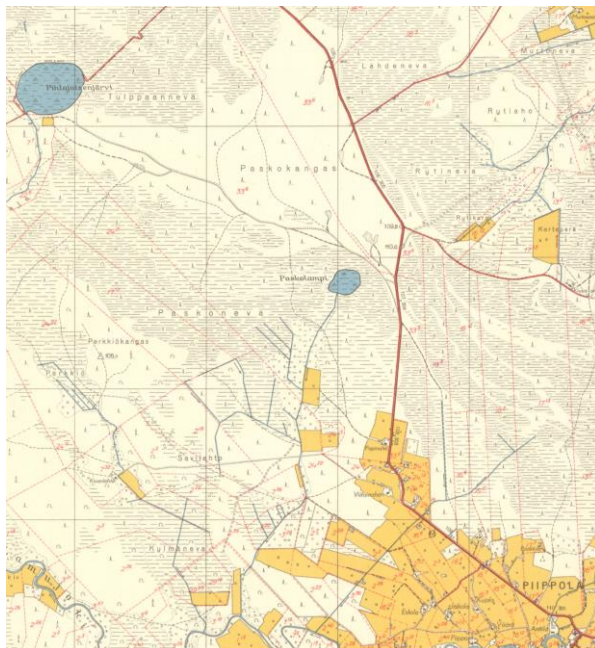
Maakunnallisesti arvokas alue Manninkangas ja sen alueelle sijoittuvat kohteet. Manninkankaan pohjoisosa ja pohjoisin kohde (Kotila) sijoittuvat osayleiskaava-alueelle.

Saviselkä-Piippola -maantie kulkee Manninkankaan kautta. Muita kulttuurihistorilliselta ja maisemalliselta arvoltaan vähintäänkin paikallisesti merkittäviä teitä ovat Peltoperälle johtanut tie ja Pyhännälle johtava maantie, josta on tien oikaisussa jääneitä vanhoja osia jäljellä, sekä harjualueella kulkeva kärrytie (Suolatie), joka vanhojen peruskarttojen mukaan näyttäisi johtaneen Laakkolan kautta Vihannin kirkolle ja edelleen Raaheen.

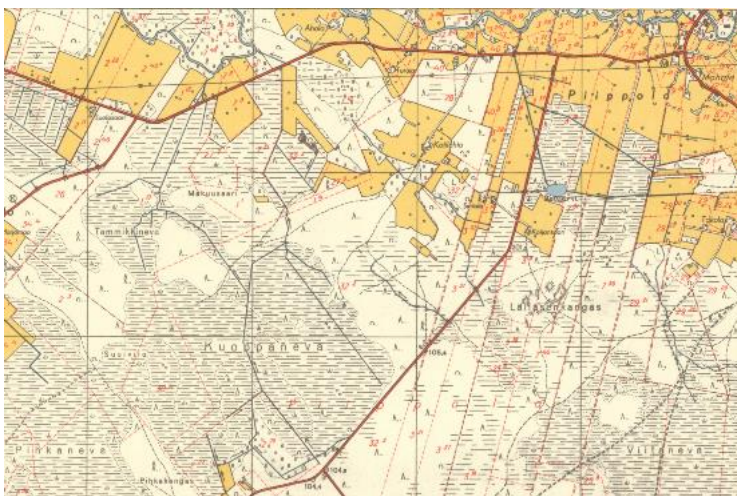
Kulttuurihistoriallisesti maakunnallisesti arvokkaat alueet ja kohteet esitetään kaavaluonnoksessa Pohjois-Pohjanmaan liiton selvitysten mukaisina.

Ote peruskartoista 1952-1953 kirkonkylän itäosasta. lismäntien vanha linjaus on nykyistä mutkittelevampi. Vanhoja osia siitä on säilynyt pääsyteinä. Peltoperäntie kulkee Korteisenjärven eteläpuolelle. Suolatie näkyy kärrypolkuna harjuselänteellä. Nykyinen Nuorisoseurantie on osa vanhaa lismäntietä. Saviselkä-Piippola -maantietä näkyy vasemmassa alakulmassa. Korteisenjärveä ei ole vielä padottu. (© MML, vanhat painetut kartat)

Ote peruskartoista 1952-1953, kirkonkylän länsiosasta. lismäntien vanha linjaus on nykyistä mutkittelevampi. Pulkkilasta lismäntieen johtava maantie ja kantatie 88 lienee Paskokankaalla rakennettu osittain Suolatien kohdalle. (© MML, vanhat painetut kartat.)

Paikallisesti arvokkaat alueet ja kohteet on esitelty ja kuvailtu tarkemmin erillisenä liitteenä olevassa kulttuuriympäristöselvityksessä (Sweco, 2020-2021).

Piippolan kirkonkylä ympäristöineen on hyvin kulttuurivaikutteista aluetta, jossa vanhaa rakennuskantaa on huomattavan paljon. Kirkonkylän läheisyyteen sijoittuvat pihapiirit ovat pääosin edelleen asuttuja ja niiden rakennuskanta ajallisesti hyvin kerroksellista. Pihapiirejä on tyypillisesti täydennetty uusilla rakennuksilla, ja vanhoihin rakennuksiin on tehty paljon muutoksia. Uusi ja eri aikakausilta peräisin oleva vanha rakennuskanta on sekoittunut tehokkaasti. Paikallisesti arvokkaiden kohteiden arvottaminen ja siihen liittyvä rajanveto oli tästä syystä melko haastavaa. Ajallisina kokonaisuuksina parhaiten säilyneet pihapiirit on jo pääosin huomioitu maakunnallisessa inventoinnissa. Paikallisesti arvokkaana tunnistettiin yksi aluekokonaisuus, Peltoperän kulttuurimaisema. Uusia paikallisesti arvokkaita rakennuskohteita on inventoinnin esityksen mukaan yli 30 kpl. Selvitysraporttiin on koottu paikallisesti arvokkaiden kohteiden ohella myös iso joukko muita inventoituja kohteita, joiden kohdalla kulttuurihistoriallisia arvoja on vielä osittain nähtävissä.

Tärkeimmät maisemapellot, näkymät ja kulttuurivaikutteiset tiemiljöötkartoitettiin rakennusinventointiin liittyvien maastokäyntien yhteydessä. Huomiota kiinnitettiin myös muihin maisemakuvallisiin seikkoihin kuten puuriveihin ja yksittäisiin maisemapuihin tai puuryhmiin.

Maastokäynnillä 2020 otettuja kuvia maakunnallisesti arvokkaista kohteista:

Ahola

Aholalle johtava puukuja, taustalla päärakennus

Saapuminen Alijarvalle ja Ylijarvalle Alijarva

Anttila urheilukentän ja joen suunnasta

Anttila ja sen talousrakennuksia

Jukolan luhti

Kotila

Lamujoen saha ja mylly

Lassila

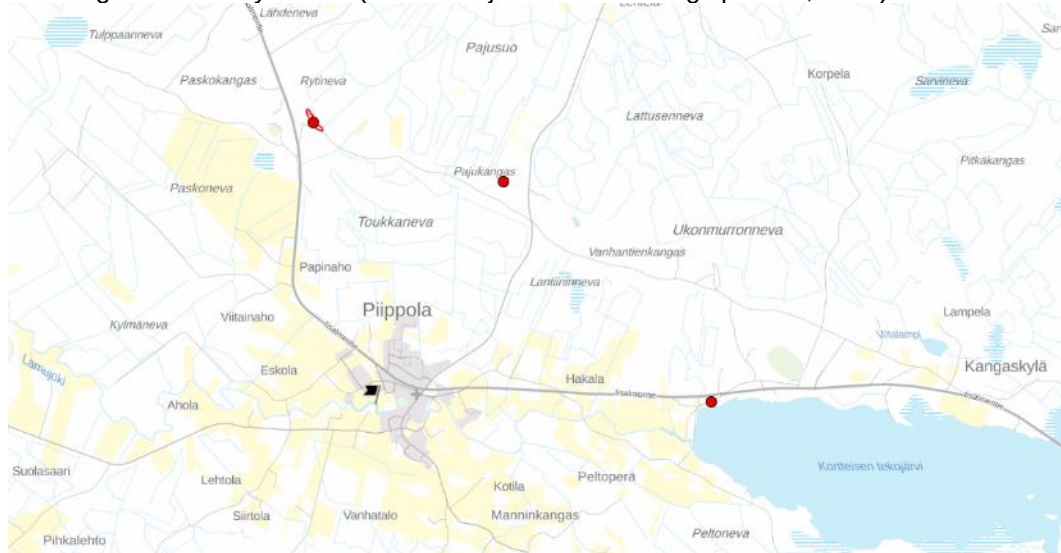

Piippolan kirkko

Piippolan pappila

Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu laati suunnittelualueelle *arkeologisen selvityksen* syksyllä 2020. Alueelta tunnettiin entuudestaan kolme kiinteää muinaisjäännöskohdetta ja lisäksi selvityksessä löytyi kymmenen uutta kohdetta, jotka olivat kaikki tervahautoja. Muinaisjäännökset on käsitelty tarkemmin kaavaselostuksen liitteenä olevassa arkeologisessa selvityksessä (Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu, 2020).

Suunnittelualueella sijaitsevat ennen vuoden 2020 arkeologista selvitystä tunnetut muinaisjäännöskohteet ja -alueet (lähde: Museovirasto, <https://kartta.museoverkko.fi/>, 11.3.2020). Kohde Pajukangas on tuhoutunut.

Selvityksen mukaan aiemmin tunnetuista kohteista Pajukangas (inventoinnin numero 2) lähialueineen on tuhoutunut soranotossa, joten sitä ei esitetä kaavakartalla. Muinaisjäännösrekisterissä muuna kulttuuriperintökohteena mainittu Kangaskylä 2 ei museoviranomaisen ehdotusvaiheen lausunnon mukaan täytä muinaisjäännöksen kriteereitä, ja se on poistettu kaavakartalta ja yliviivattu kohdeluettelosta. Samalla on lisätty kohde Paskokangas 3 (hiilimiilu), ja s/ark-merkinnällä lidar-kartoituksen mukaiset maastossa tarkistamattomat kohteet (8 kpl).

Inventoinnissa käytetty järjestysnumero, kohteen nimi, muinaisjäännöstunnus ja kohdetyyppi

1. Köllölä (603010014), kivikautinen asuinpaikka
3. Rytikorpi W (603010015), pyyntikuoppia
4. Rytikorpi (1000039880), tervahauta
5. Kangaskylä (1000039893), tervahauta
- ~~6. Kangaskylä 2 (1000039894), tervahauta~~
7. Kommankaarto (1000039894), tervahauta
8. Likkainkaarto (1000039895), tervahauta
9. Lähdeneva (1000039896), tervahauta
10. Paskokangas (1000039897), tervahauta
11. Paskokangas 2 (1000039898), tervahauta
12. Sämpsänneva (1000039899), tervahauta
13. Tervalampi (1000039901), tervahauta
14. Paskokangas 3 (1000046802), hiilimiilu

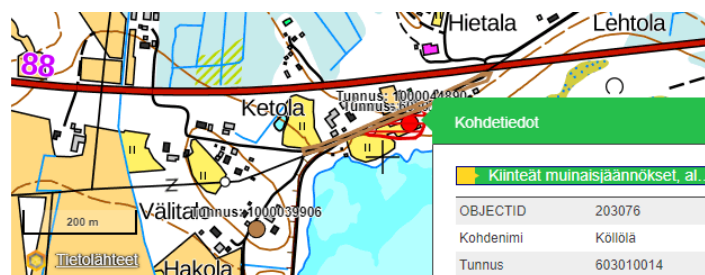
Huom! Kohde 2 on poistettu ehdotusvaiheesta ja sen numero on jätetty käyttämättä. Kohde numero 6 Kangaskylä 2 ei täytä muinaisjäännöksen kriteereitä ja se on yliviivattu luettelosta kaavan hyväksymisvaiheesta. Näin numerointi on säilynyt kaavassa samana kuin inventoinnissa ja nähtävillä olleessa ehdotusvaiheen kaavakartassa.

Karttaotteet muinaisjäännöksistä on lisätty Pohjois-Pohjanmaan Museon ehdotusvaiheen lausunnon johdosta.

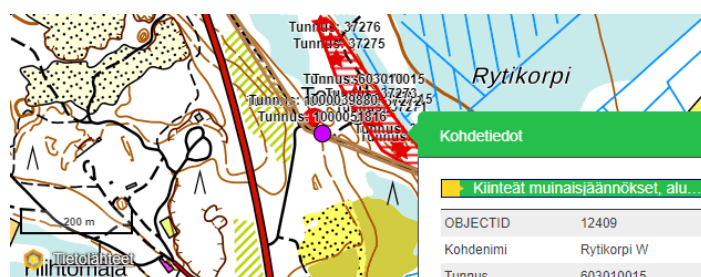
Rytikorpi W on merkitty muinaisjäännösrekisteriin samalla tunnuksella sekä kohteena että alueena.

Karttaotteet muinaisjäännöksistä (www.kyppi.fi 3/2025 ja <https://kartta.museoverkko.fi/>)

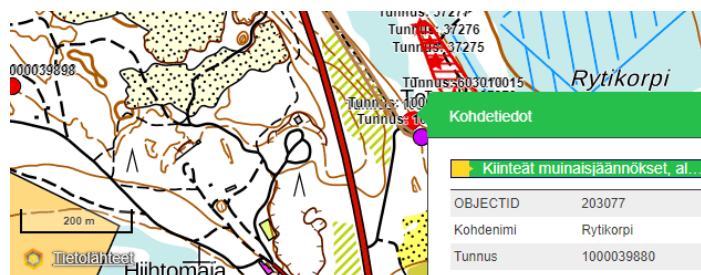
1. Köllölä 603010014

2. Kohde poistettu ehdotusvaiheessa (Pajukangas)

3. Rytikorpi W 603010015

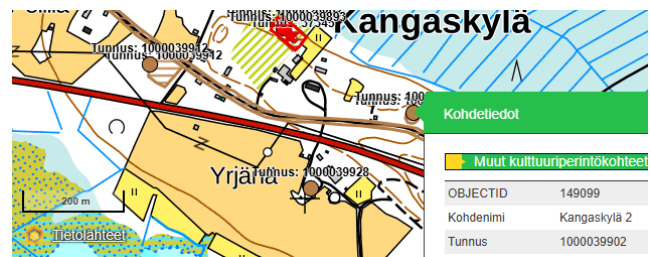

4. Rytikorpi 1000039880

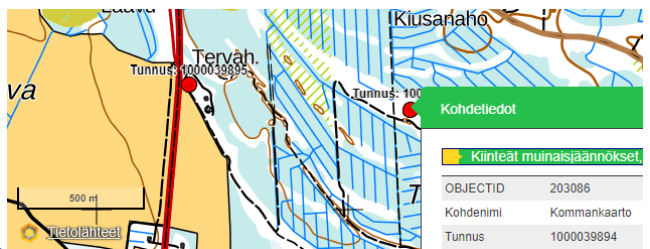

5. Kangaskylä 1000039893

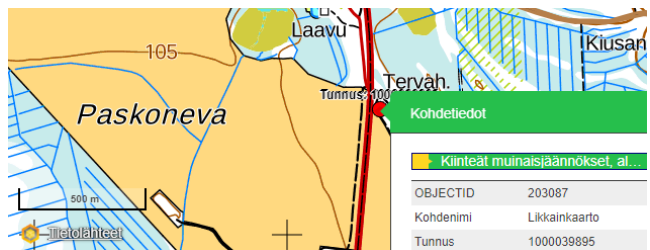
6. Kangaskylä 2 1000039902

7. Kommankaarto 1000039894

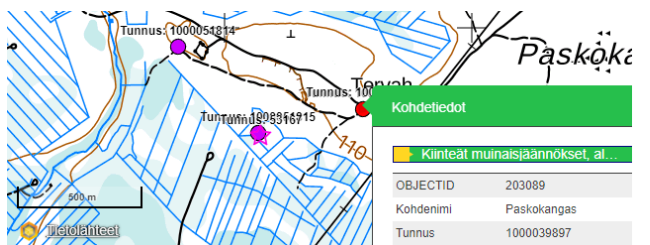
8. Likkainkaarto 1000039895

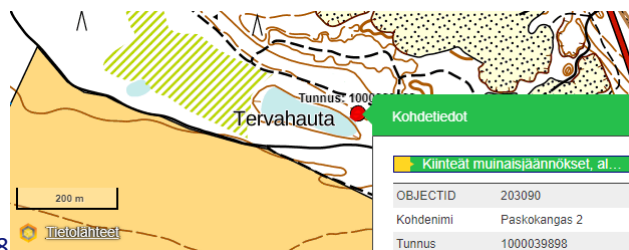
9. Lähdeneva 1000039896

10. Paskokangas 1000039897

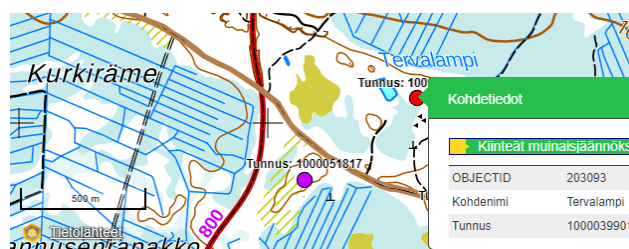
11. Paskokangas 2 1000039898

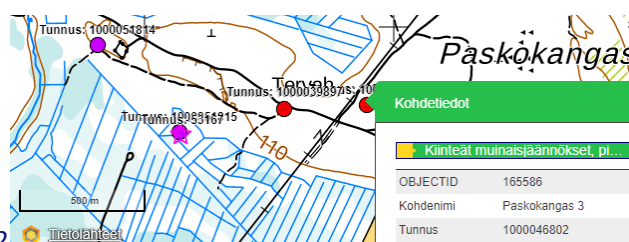
12. Sämpsänneva 1000039899

13. Tervalampi 1000039901

14. Paskokangas 3 1000046802

Lisätty kaavan hyväksymisvaiheessa.

Kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi selvityksessä havaittiin kaksi löytöpaikkaa ja 24 kulttuuriperintökohdetta, kuten kyläpaikkaa/kantataloa ja kulkuväylää/tienpohjaa, joista osa on huomioitu myös kulttuurihistoriallisesti arvokkaina kohteina kulttuuriympäristöselvityksessä. Kaava-alueen ulkopuolelta sen läheisyydestä tunnetaan lisäksi kolme kiinteää muinaisjäännöskohdetta: Pajumäki (esihistoriallinen asuinpaikka), Murtosaari (kivikautinen asuinpaikka) ja Palokangas 1 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka / tervahauta).

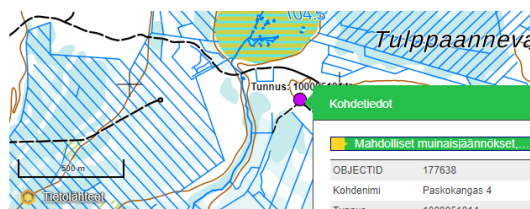
Kaavan ehdotusvaiheen lausunnosta (Pohjois-Pohjanmaan museo) kävi ilmi, että alueella on maaston kolmiulotteisena näyttävän lidar-aineiston mukaan mahdollisia muinaisjäännöksiä.

Tämän aineiston perusteella museo tunnisti useita tervahautoja tai hiilimiiluja, ja esitti niiden merkitsemistä kaavaselistukseen ja kaavakartalle. Koska näitä mahdollisia muinaisjäännöksiä ei ole tarkasteltu maastossa, ne merkittiin kaavakartalle kaavan hyväksymisvaiheessa eri merkinnällä **s/ark** "Arkeologinen kohde". Arkeologista inventointia ei ole tämän johdosta päivitetty. päivitetty.

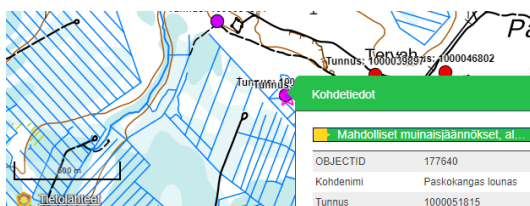
Tarkastamattomat arkeologiset kohteet <https://kartta.museoverkko.fi/>:

1. Paskokangas 4 (1000051814), tervahauta
2. Paskokangas lounas (1000051815), 2 hiilimiilua
3. Rytikorpi 2 (1000051816), tervahauta
4. Lantiininneva (1000051817), tervahauta
5. Vanhatienkangas (1000051818), tervahauta
6. Kortteisenkangas (1000051819), tervahauta
7. Kortteisenkangas kaakko (1000051821), tervahauta
8. Mykänmäki (1000051822), tervahauta

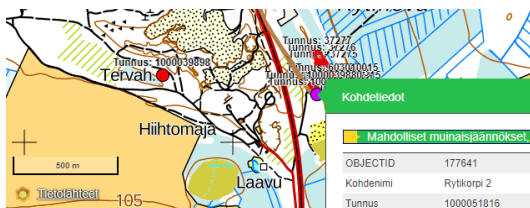
1. Paskokangas 4 1000051814

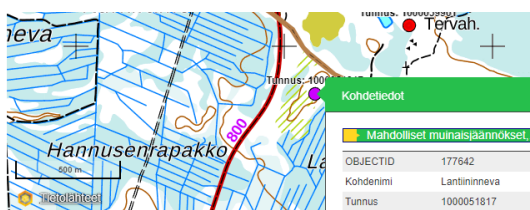
2. Paskokangas lounas 1000051815

3. Rytikorpi 2 1000051816

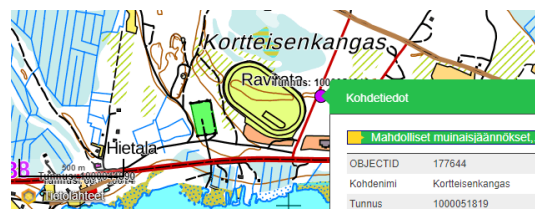
4. Lantiininneva 1000051817

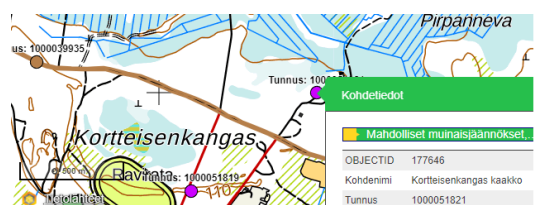
5. Vanhantienkangas 1000051818

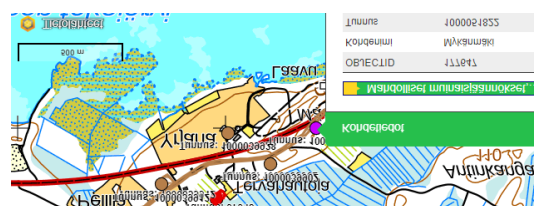
6. Kortteisenkangas 1000051819

7. Kortteisenkangas kaakko 1000051821

8. Mykänmäki, 1000051822

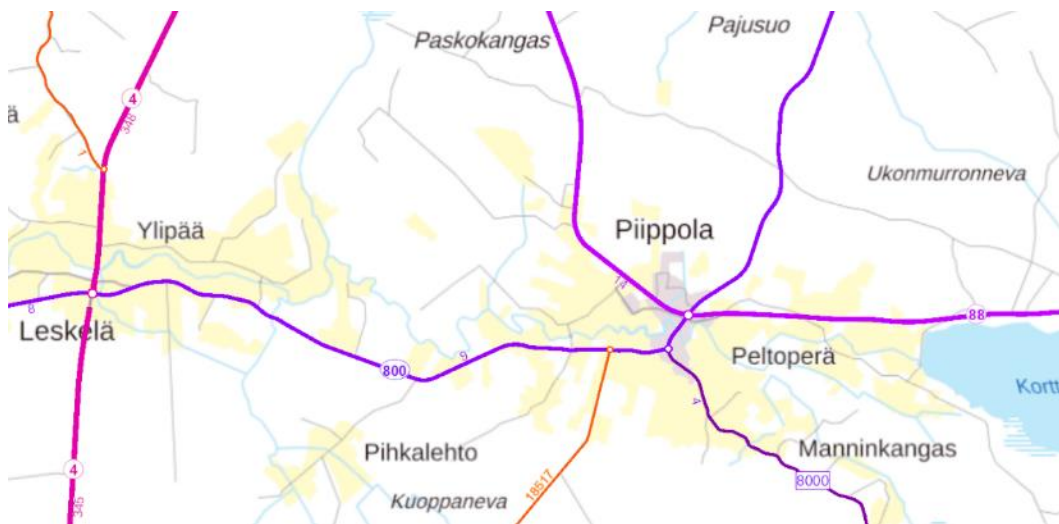

Alueen kiinteät muinaisjäännökset on rauhoitettu Muinaismuistolain (295/1963) nojalla, ja ne tulee suojella kaavassa (Museoviraston ylläpitämä Muinaisjäännösrekisteri www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki).

Kaikki kiinteät muinaisjäännökset ovat joka tapauksessa Muinaismuistolain nojalla rauhoitettuja riippumatta siitä onko niitä esitetty kaavassa, ja sellaisen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty.

3.5 Liikenne

Valtatie 4 ohittaa Piippolan sen länsipuolelta noin 8 kilometrin päässä taajamasta. Piippolan keskustan läpi kulkevat kantatie 88 (Iisalmentie) ja seututie 800. Taajaman eteläosassa seututiestä 800 haarautuvat lisäksi yhdystiet 8000 ja 18517. Piippolasta on matkaa Pulkkilan noin 11 kilometriä ja Pyhännälle noin 21 km (kantatietä 88 pitkin).

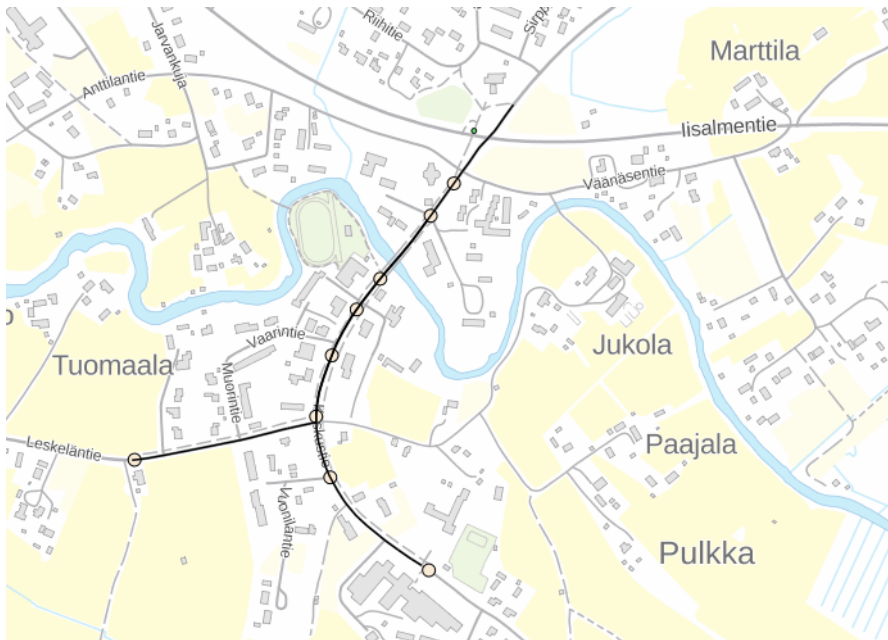
Ote Väyläviraston tienumerokartasta 2020.

Piippolan ohittavan valtatie 4:n keskimääräinen vuorokausiliikenne on lähialueen teistä suurin, noin 3300 ajoneuvoa vuorokaudessa. Piippolaan ja sen läpi johtavien teiden vuorokausiliikenne on suurimmillaan noin puolet valtatie 4:n liikennemäärästä: esimerkiksi kantatiellä 88 vuorokausilukema on Pulkkilan suuntaan 1615 ajoneuvoa. Piippolaan johtavilla teillä vilkkaimmat osuudet ovatkin kantatiellä 88, joka toimii myös Pulkkilan ja Pyhännän välisenä yhteytenä, ja seututiellä 800 taajaman sisällä. Näiden yhteyksien ulkopuolella liikennöinti on vähäisempää.

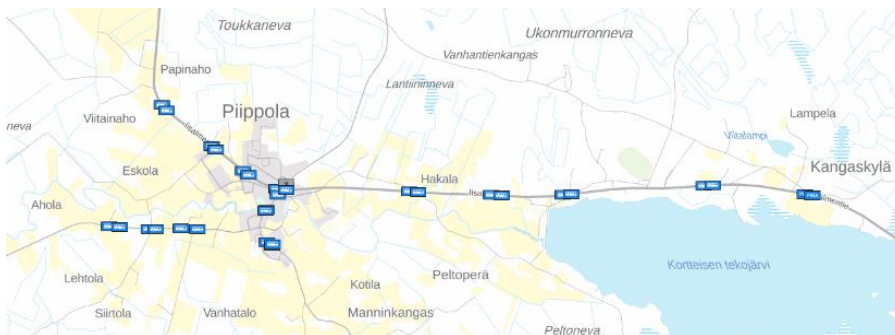
Ote Väyläviraston liikennemääräkartasta 2019. Valta-, kanta-, seutu- ja yhdysteiden keskimääräinen ajoneuvoliikenne (ajoneuvova/vrk).

Piippolan jalankulku- ja pyöräilyväylät sijoittuvat ydinkeskustan alueelle, pääasiassa kantatien 88 eteläpuolelle, jossa valtaosa julkisista palveluista sijaitsee. Keskeisin kevyen liikenteen väylä kulkee Keskustien vartta koululta lisalmentien ja Pihkalantien risteyksessä sijaitsevalle huoltoasemalle. Väylä haarautuu myös vähän matkaa Leskeläntietä pitkin lännen suuntaan. Tämän lisäksi Piippolan keskeisillä alueilla on lyhyempiä pätkiä kevyen liikenteen yhteyksiä, jotka tukeutuvat katkeavilta osiltaan ajoneuvoliikenteen reitteihin. Kevyen liikenteen reitistöä täydentävät osaltaan myös ulkoilureitit ja metsäautotiet, joita pitkin liikkuminen on mahdollista ainakin kesäkaudella. Kantatien 88 alitse on yksi alikulku keskustasta huoltoasemalle, jonka kupeeseen jalankulkuyhteys päättyy.

Väyläviraston aineistoa kevyen liikenteen yhteyksistä. Musta viiva kuvastaa kevyen liikenteen väylää, isot keltaiset ympyrät suojateitä ja pieni vihreä ympyrä alikulkupaikkaa (tietolähde: Väylävirasto, kartta noudettu Paikkatietoikkunasta 17.3.2020).

Suunnittelualueen joukkoliikenne keskittyy isoimpien teiden (pääasiassa 88 ja 800) varsille. Pysäkkejä on julkisten palveluiden yhteydessä koululla, urheilukentän vieressä ja kirkolla. Muut pysäkit sijaitsevat pääasiassa asutukselle johtavien teiden haarautumiskohtissa. Yhteyksiä on vain muutama päivässä.

Joukkoliikenteen pysäkit (tietolähde: Väylävirasto, kartta noudettu Paikkatietoikkunasta 17.3.2020).

3.5.1 Liikenneturvallisuus

Piippolan liikenneturvallisuuteen vaikuttavat muun muassa moottoriajoneuvojen ajonopeudet, kevyen liikenteen sijoittuminen suhteessa muihin liikennemuotoihin sekä liittymien tiheys, sijainti ja näkemäalueet.

Piippolan ydinkeskustan pääväylien nopeusrajoitukset vaihtelevat välillä 40 km/h – 60 km/h. Taajaman ulkopuolella nopeusrajoitukset ovat joko 80 km/h tai 100 km/h. Iisalmentiellä vain aivan keskustan kohdalla oleva alue on rajoitettu 60 km/h. Muuten rajoitukset ovat 80m tai 100 km/h.

Pääteiden nopeusrajoitukset. Harmaa 40 km/h, violetti 50 km/h, vihreä 60 km/h, sininen 80 km/h, punainen 100 km/h. (Lähde: Väylävirasto, kartta noudettu Paikkatietoikkunasta 18.8.2020)

Kevyen liikenteen reittejä on eriytetty ajoneuvoliikenteestä vain keskustaajamassa. Muutoin jalankulkijat ja pyöräilijät ohjataan kulkemaan ajoväylillä tai pientareilla. Iisalmentien alitse on rakennettu yksi alikulku kirkon ja huoltoaseman välille. Keskustan ja suosituksen ulkoilun alueen, Paskokankaan, välillä ei ole kevyen liikenteen yhteyttä, mikä johtaa siihen, että osa pyöräilijöistä käyttää Iisalmentien piennarta. Alueella on 80–100 km/h nopeusrajoitus. Vaihtoehtoinen reitti keskustasta Paskokankaalle kulkee pohjoisen harjua alueen etelälaitaa, mutta reitti ei ole huollettu. Myöskään idän suuntaan ei ole erillistä kevyen liikenteen yhteyttä. Vaihtoehtoina on joko kulkea Iisalmentien laitaa tai Nuorisoseurantietä.

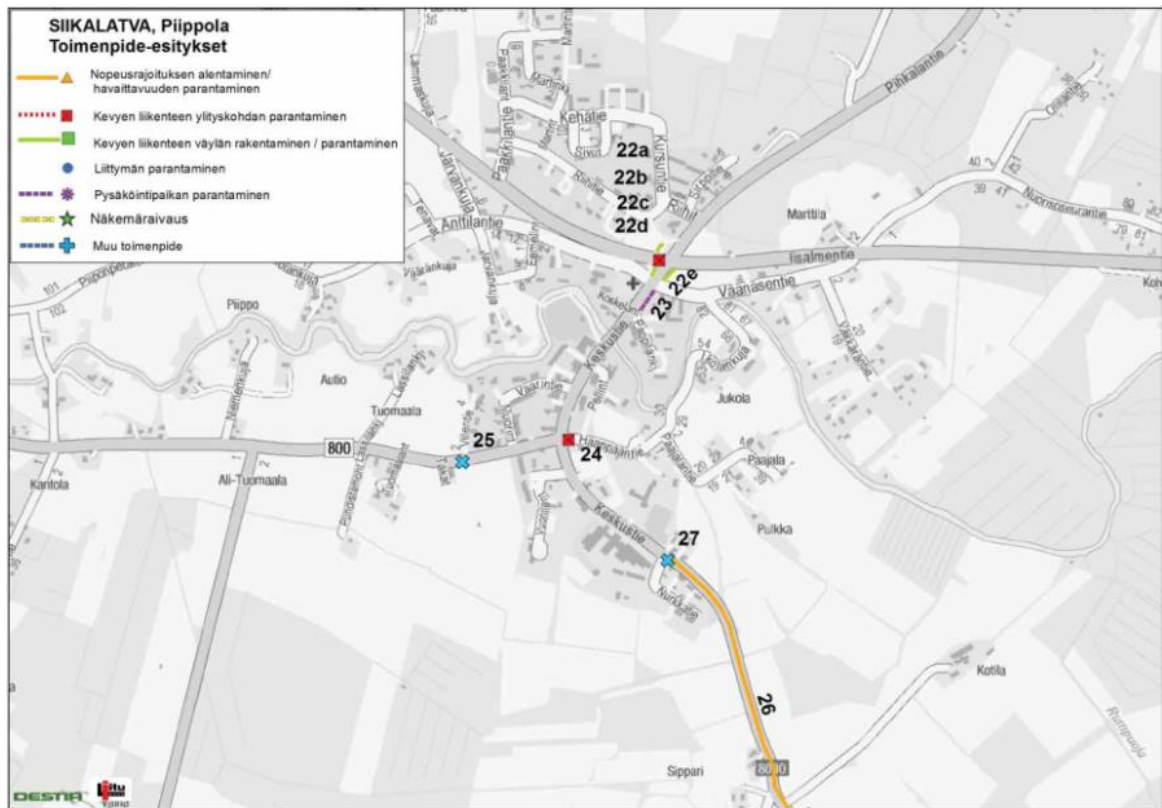
Piippola on rakentunut alun perin vanhojen, kylää halkovien, mutkittelevien reittien varaan. Pääväyliä on sittemmin oikaistu, mikä on johtanut siihen, että osa asutuista pihapiireistä tukeutuu vanhaan, hiljaisempaan tieverkkoon, ja osa suoraan vilkkaisiin tieyhteyksiin. Osa pihateistä liittyy suoraan isolle tielle, mikä on liikenneturvallisuuden kannalta haaste etenkin niillä alueilla, joilla nopeusrajoitus on 80–100 km/h ja pihapiiri sijaitsee tietä matalammalla, jolloin myös näkemäalue on rajallinen.

Kaava-alueella tapahtui seitsemän tieliikenneonnettomuutta vuosien 2011 ja 2018 välillä (Tilastokeskus). Näistä yksi tapahtui keskustaajamassa (Leskeläntien ja Keskustien risteyksessä) ja muut taajaman ulkopuolella (Leskeläntiellä tai lialmenttiellä). Onnettomuudet johtivat loukkaantumiseen tai vakavaan loukkaantumiseen. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia ei tapahtunut. Onnettomuuksista yksi tapahtui 40 km/h, kaksi 60 km/h (80 km/h alueen tuntumassa), yksi 80 km/h ja kolme 100 km/h alueella.

Tieliikenneonnettomuudet vuosina 2011–2018 (lähde: Tilastokeskus, haettu Paikkatietoikkunasta 18.8.2020).

Siikalatvan liikenneturvallisuuksuunnitelmassa 2014 on mainittu toimenpide-esityksissä kantatie 88:n kevyen liikenteen alikulun parantaminen, mikä sisältää kulkuyhteyksien ja pysäkkirakenteiden parantamisen tai rakentamisen sekä Shellin puoleiselle että etelän puoleiselle linja-autopysäkillä (välillä Väänäsentie – kt 88 linja-autopysäkki). Etelän puoleista yhteyttä ei ole toteutettu. Lisäksi turvallisuuksuunnitelmassa on esitetty liikennemerkkien ja maalausten muutoksia ja lisäyksiä tietyille tieyhteyksille ja parkkipaikoille, sekä nopeusrajoituksen alentamista museotiellä 60->50 km/h.

Liikenneturvallisuuksuunnitelmassa esitettyjä toimenpide-ehdotuksia (Siikalatvan liikenneturvallisuuksuunnitelma 2014).

3.5.2 Melu

Asutusta ja virkistytymistä haittaavia meluvaikutuksia aiheutuu Piippolassa tieliikenteestä ja yleiskaava-alueen viereisen ampumaradan toiminnasta.

Liikennemelu

ELY-keskus on laskenut maanteille teoreettiset 55 dB:n päivämelualueet, joita hyödynnetään suunnittelussa.

Melun leviämistä laskettaessa on käytetty teoreettista mallia, jonka mukaan:

- tie on suora ja äärettömän pitkä,
- tiepenkereen korkeus on yksi metri,
- maasto on avoin ja tasainen,
- maaston pinta on pehmeä,
- ja laskentapisteen korkeus on kaksi metriä.

Koska melualueen laajuus riippuu maastosta ja rakennuksista, teoreettinen malli ei anna täysin oikeaa kuvaa tilanteesta.

Valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset ohjearvot ovat:

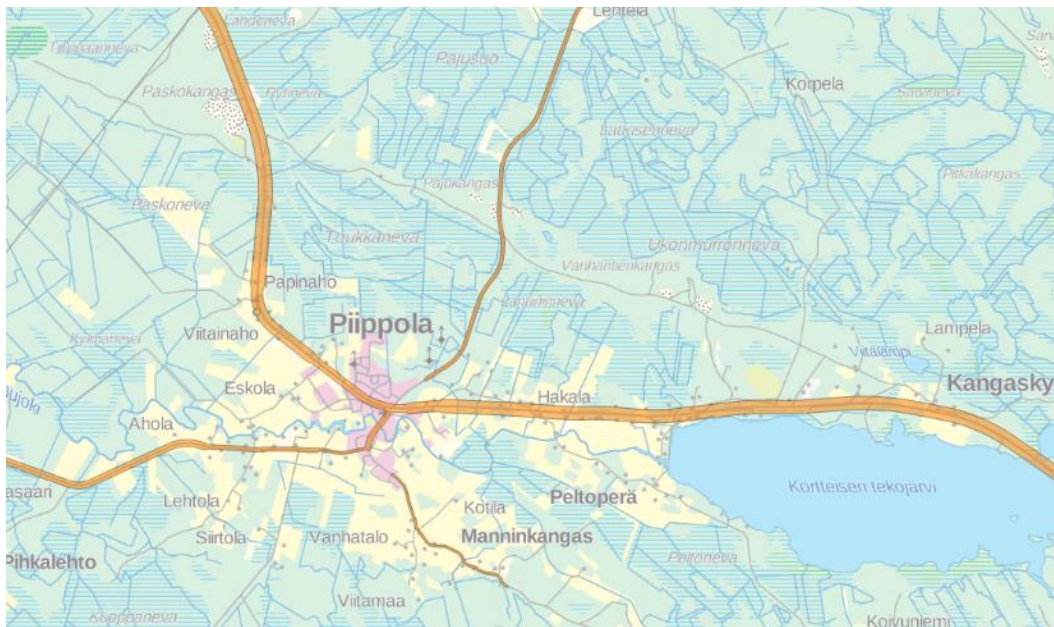
Ohjearvot ulkona	Päivä	Yö
Asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa ja niiden välittömässä läheisyydessä sekä hoito- ja oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	50 dB
Uudet asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa sekä hoitolaitoksia ja oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	45 dB
Loma-asumiseen käytettävät alueet, leirintäalueet, virkistysalueet taajamien ulkopuolella ja luonnonsuojelualueet	45 dB	40 dB
Ohjearvot sisällä	Päivä	Yö
Asuin- potilas- ja majoitushuoneet	35 dB	30 dB
Opetus- ja kokoontumistilat	35 dB	
Liike- ja toimistohuoneistot	45 dB	

Melutason ohjearvot (VNp 993/1992). Oppilaitoksia palvelevilla alueilla ei sovelleta yöohjearvoja.

Teoreettisen melualueen laskenta on suoritettu seuraavia rekisteritietoja hyödyntäen:

- keskivuorokausiliikenne
- raskaiden ajoneuvojen osuus
- nopeusrajoitus

Päivän eli klo 7 – 22 osuuden keskivertoliikenteestä oletetaan olevan kaikilla teillä 90 prosenttia.

Piippolan teoreettiset melualueet (55 dB päivämelu). Lähde: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

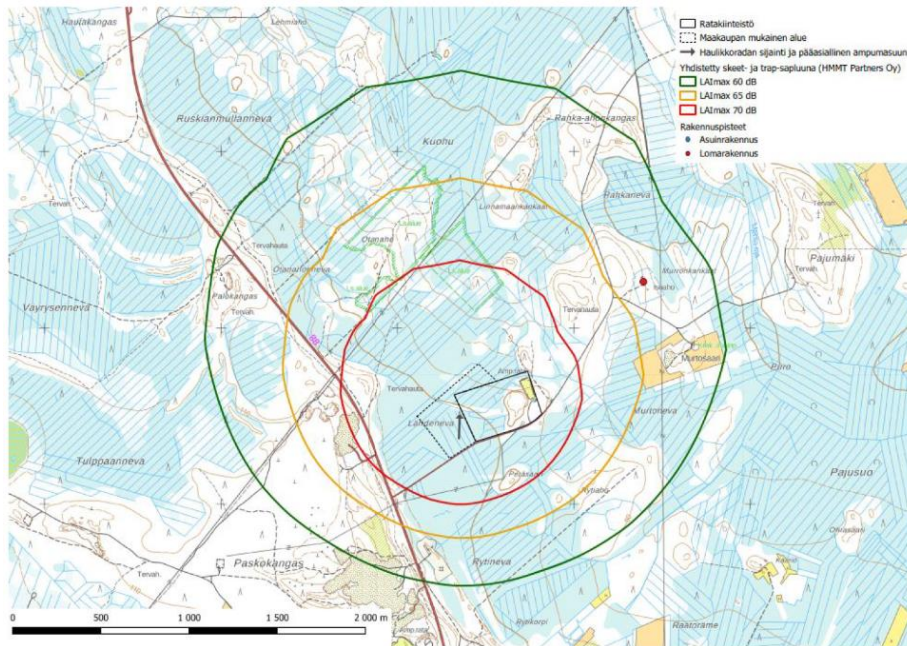
Rahka-ahon ampumaradan meluvaikutukset

Ampumarata sijaitsee osittain yleiskaava-alueella Pulkkilaa menevän kantatien koillispuolella. Ampumaradalla on kiväärirata (ampumasuunta luoteeseen). Ampumarataa ollaan laajentamassa suunnittelualueelle ja sitä varten on hankittu maata. Tälle alueelle tulevat skeet ja trap haulikkoradat.

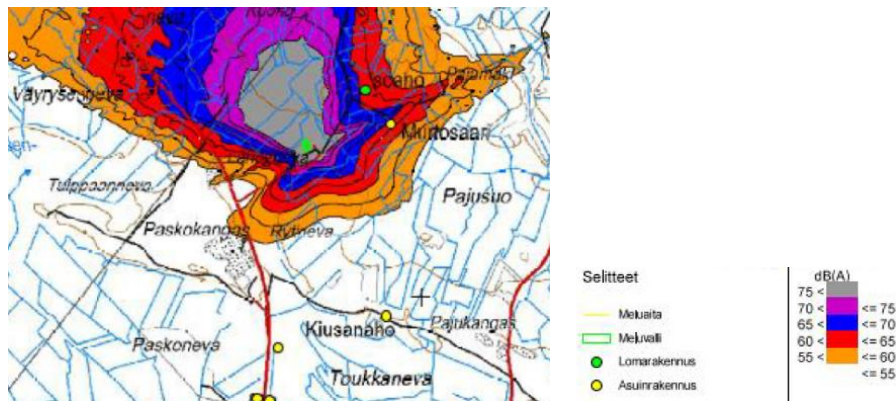
Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi annettu Valtioneuvoston päätös ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (53/1997) ohjeistaa, että melutaso ei saa ylittää A-painotettuna enimmäistasona (L Almax) seuraavia arvoja:

- Asumiseen käytettävät alueet	65
- Oppilaitoksia palvelevat alueet	65
- Virkistysalueet taajamissa tai taajamien välittömässä läheisyydessä	60
- Hoitolaitoksia palvelevat alueet	60
- Loma-asumiseen käytettävät alueet	60
- Luonnonsuojelualueet	60

Meluvaikutuksista on laadittu selvitys (Tmi Rauno Pääkkönen 15.10.2022). Selvityksessä on esitetty melun enimmäistason geometrinen vaimentuminen (60 dB vihreällä ja 65 dB keltaisella viivalla).

Kuvassa ampumaradan ympäristön melualueet skeet ja trap -ammunnoille, sekä asuin- ja lomarakennukset. Yleiskaavan suunnittelualueella ei ole asuinrakennuksia 65 tai 60 dB:n tai lomarakennuksia 60 dB:n meluvaikutus-alueilla. Virkistykseen käytettävää metsää (MU, EU/MU ja EU/VU) on jonkin verran suunnittelualueen luoteisosassa yli 65 ja 60 dB:n meluvaikutusalueilla. (© Tmi Rauno Pääkkönen 15.10.2022).

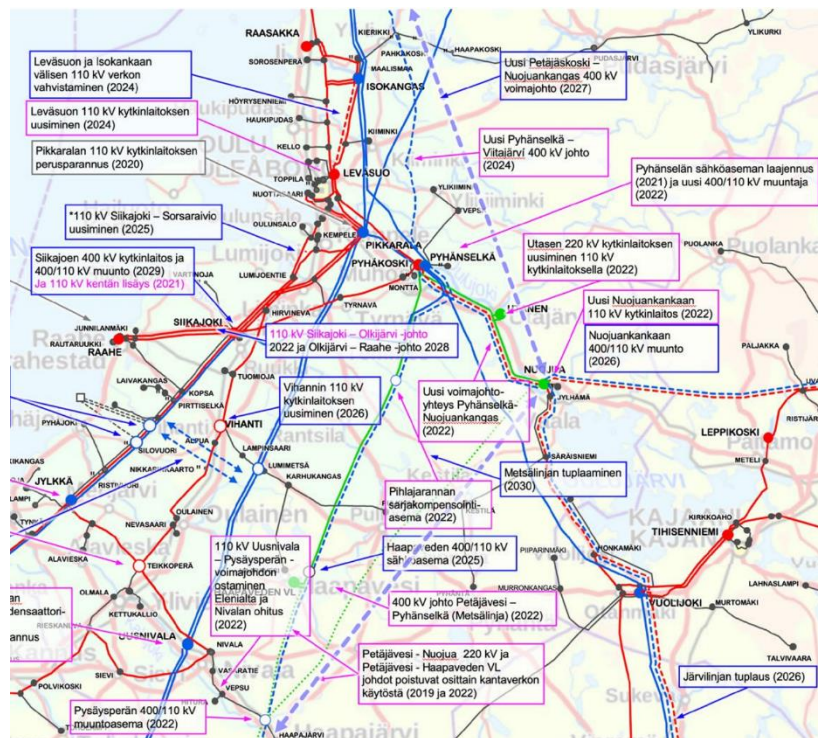

Kuvassa ampumaradan ympäristön melualueet 55-75 dB(A) kivääriammunnoille, sekä asuin- ja lomarakennukset. Kivääriammunnan merkittävyys melun kannalta on pienempi kuin tulevan skeet- ja trap-ammunnan.

3.6 Yhdyskuntatekniikka

Piippola kuuluu Elenian toimialueeseen. Suunnittelualan luoteisosalla kulkee pääsähköjohto (220 kV), jota tullaan vahvistamaan (Metsälinja 400 kV). Maakuntakaavassa on osoitettu 110 kV:n pääsähköjohdon rakentamistarve Pulkkilasta Piippolan taajaman pohjoisosaan.

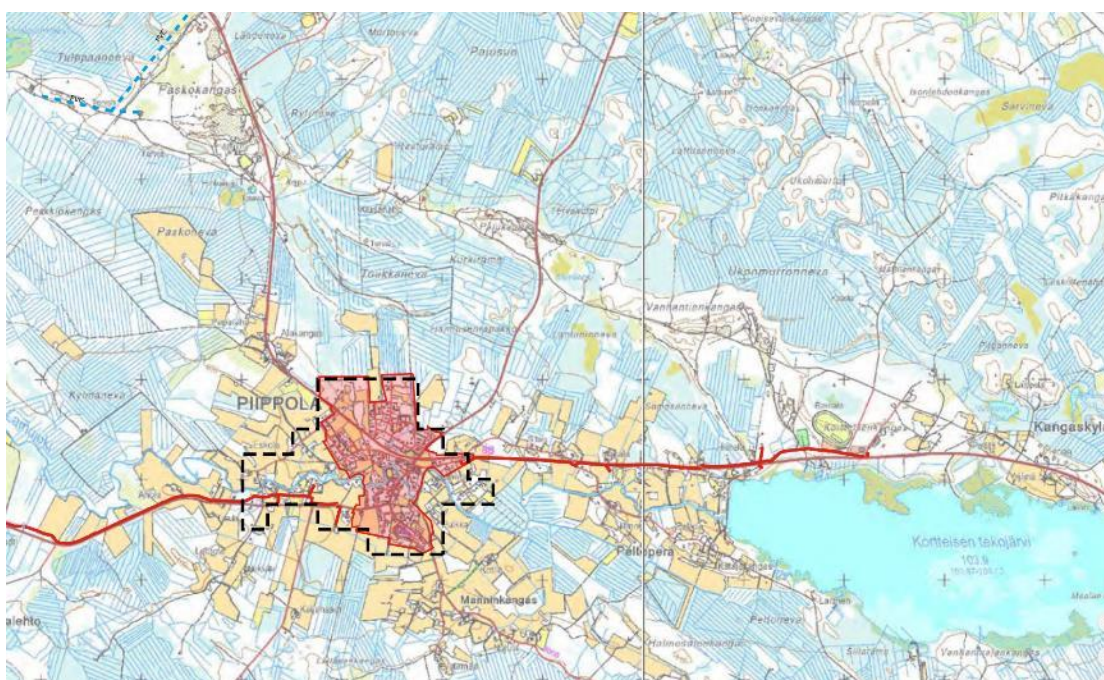
Energiamurroksesta johtuen Fingridin kantaverkon kehittämissuunnitelmat on päivitetty kahden vuoden välein. Verkoston vahvistamisen ja laajentamisen toteuttaminen tapahtunee siinä järjestyksessä, jossa energiahankkeita kehitetään ja niihin liittyvät kaavat saavat lainvoiman.

Vihreä pisteiviiva näyttää kantaverkon käytöstä osittain poistuvan 220 kV Petäjävesi-Nuolua -linjan sijainnin. Metsälinjaa tullaan vahvistamaan. Pinkki väri tarkoittaa, että hankkeesta on investointipäätös, sininen että hanke on suunnitteilla ja harmaa on valmistunut (@ Fingrid Kantaverkon kehittämissuunnitelma 2022-2031).

Lähialueiden lisääntyvän tuulisähkötuotannon vaikutuksia verkoston tarpeisiin on selvitetty vuoden 2023 aikana tuulivoimateollisuuden toimijoilta. Verkostotarpeita ei tässä yhteydessä tullut esille. Myöskään Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaislausuntovaiheen aineistossa ei ole esitetty lisää pääsähköjohdon yhteystarpeita.

Piippolan taajaman vesihuollosta vastaa Siikalatvan Vesihuolto Oy. Toiminta-alue kattaa viemäröinnin osalta keskeisimmän taajama-alueen. Piippola ei kuulu talousveden toiminta-alueen piiriin. Siikalatvan Keskuspuhdistamon paineviemäri yhdistyy Piippolan keskustaajamaan sekä idän että lännen suunnista. Idässä paineviemäri ulottuu Kortteisen pohjoispuolen teollisuusalueelle asti ja lännessä Leskelän kautta Pulkkilan suuntaan. Paineviemäriin liittyvä lähin pumppaamo sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella Piippolan ja Leskelän välissä ja puhdistamo Rantsilassa.

Siikalatvan Vesihuolto Oy:n toiminta-aluekartta. Viemäröity alue on esitetty punaisella. (Lähde: Siikalatvan Vesihuolto Oy:n vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen yleiskartta, 2015).

Kaava-alueen vedenottamot sijaitsevat alueen pohjoisosan harjujakson pohjavesialueilla. Kaava-alueen eteläosassa, taajaman lounaispuolella, on vedenpuhdistamo. Siikalatvan keskuspuhdistamo sijaitsee Rantsilassa.

3.7 Maanomistus

Alueella on yksityisten omistaman maan lisäksi kunnan ja seurakunnan maita.

3.7.1 Emätilaselvitys

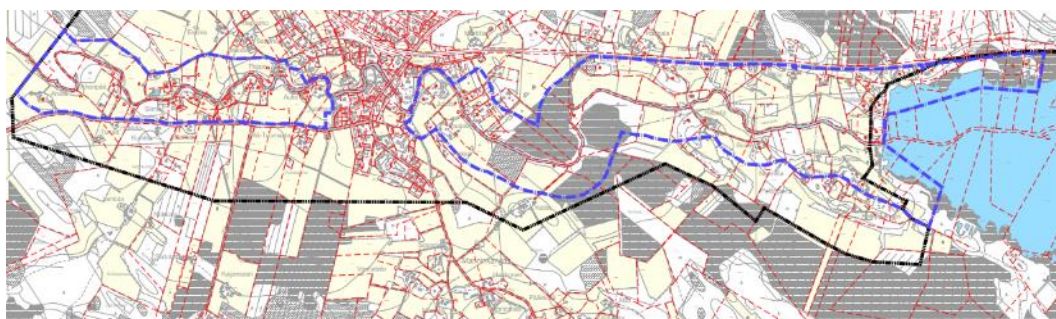
Emätilaselvitys eli kantatila selvitys on tehty asemakaava-alueen ulkopuolisille Lamujoen ranta-alueille. Kortteisen tekojärven ranta-alueet (järven ja seututien / padon suuntaisen pääsytien väliset alueet) rajattiin jo ennen luonnosvaihetta suunnittelualueen ulkopuolelle. Emätilaselvitys

ulotettiin kuitenkin Kortteisen länsipäähän saakka, koska siellä saattaa olla samojen tilojen maita, kuin suunnittelualueella. Emätilaselvityksen tavoitteena on lisätä jonkin verran rakentamismahdollisuuksia kirkonkylällä jokivarressa aiempaan yleiskaavaan verrattuna.

Selvityksen poikkileikkausajankohta on 15.10.1969. Mitoituslukuna käytetään hyvin rakentamiseen sopivilla alueilla 12 rakennuspaikkaa / km. Jos alue on huonosti rakennettavissa (esim. alueella on tulvauhkaa), on kerroin 6 rakennuspaikkaa / km. Rantaviivan muutokertoimenä yleiskaavan uudistuksessa on käytetty 0,5. Mitoitukseen vaikuttavina olevina rakennuspaikkoina pidetään laskelmassa vain selvästi rantaan tukeutuvia rakennuspaikkoja, joiden etäisyys rannasta on enintään 200 m. Näillä rakennuspaikoilla on selkeä yhteys rantaan joko nykyisen toteutuksen, rannan käytön tai maanomistuksen puolesta. Olevina rakennuspaikkoina huomioidaan sekä rakentuneet rakennuspaikat että voimassa olevassa yleiskaavassa aiemmin kaavoitetut rakentamattomat rakennuspaikat.

Mitoitus lisää maltillisesti rakentamismahdollisuuksia rantavyöhykkeellä, joka on noin 100–200 m leveä maakaista vesistön rantaviivasta lukien. Osa rakennuspaikoista siirretään yleiskaavassa kuitenkin kauemmas rantavyöhykkeen taustalla oleville ranta-alueille tulva-alueen vuoksi. Voimassa olevan yleiskaavan rakennuspaikan ollessa tulvauhan alainen, osoitetaan yleiskaavassa mahdollisuuksien mukaan rakennuspaikan laajennusta tai siirtoa alueelle, joka on turvallisemmin rakennettavissa. Emätilaselvitys on kaava-aineiston liitteenä.

Kaava-alueella on muutamia tiloja, jotka on muodostettu maa-alueita yhdistämällä useamman emätilan alueilta. Näiden osalta on käyty läpi, mihin emätilaan mikäkin palstanosa on alun perin kuulunut, ja tarvittaessa on tarkasteltu useamman emätilan muodostamaa kokonaisuutta kuten yksittäisiä emätiloja laskemalla rakennuspaikkojen mitoitus tälle kokonaisuudelle.

Kaava-alueen raja (musta) ja emätilaselvityksen laajuus (sininen).

3.8 Väestö ja elinkeinot

Piippolan väestökehitys mukailee koko Siikalatvan kunnan suuntaa. Piippolan elinkeinotjakauma sen sijaan eroaa hieman koko kunnan tilanteesta, koska kunnan palvelut on keskitetty erityisesti Rantsilaan ja eri kirkonkylät tarjoavat keskenään hieman erilaisia palveluita. Piippolassa esimerkiksi on koulutukseen liittyvää toimintaa, joka työllistää runsaasti ihmisiä, mutta ei erillistä terveydenhuollon toimipistettä. Muutoksia saattaa olla luvassa, sillä JEDU:n toimipisteen säilyminen Piippolassa on epävarmaa.

Siikalatvalla asui 5583 henkeä vuoden 2016 lopussa ja 5231 vuoden 2019 lopussa (lähde: Paavo/Tilastokeskuksen PxWeb-tietokannat). Määrä on laskenut tasaisesti 1990-luvun

alkupuolelta lähtien, mutta suuntaus on ollut laskeva jo 1970-luvulla. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan väestömäärä tulee laskemaan edelleen siten, että vuonna 2040 kunnan väkiluku olisi 3612 henkeä (vuonna 2017 ennuste oli 4388 henkeä). Ennusteen mukaan lasten osuus säilyisi nykyisellä tasolla, mutta vanhimpien ikäluokkien osuus nousisi nykyisestä, yli 75-vuotiaita olisi lähes joka neljäs kuntalainen. (Lähde: Kestilän osayleiskaavan selostus, 2020)

Piippolan keskuksen postinumeroalueella (92620) asui vuoden 2018 tilastojen mukaan 854 henkilöä, kun vuonna 2017 asukkaita oli hieman enemmän – 877 (Paavo). Väestömäärän kehitys on ollut Piippolassakin laskeva jo pitkään, mutta pientä tasaantumista on nähtävissä. Väestötiedot on päivitetty oheisissa taulukoissa sisältämään viimeisimmän saatavilla olevan tiedon vuodelta 2021 (Tilastokeskus, Paavo tietokanta, 8.1.2024).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
92620 Piippola Keskus (Siikalatva)												
Asukkaat yhteensä (HE)	1 005	976	951	938	946	926	917	877	854	826	844	856

Vuonna 2017 eläkeläisiä oli 32 %. Alle 15-vuotiaiden osuus oli 15 %. Väestön keskimääräinen ikä on hitaassa nousussa, jolloin myös eläkeläisten osuus kaikista asukkaista nousee.

	2018	2019	2020	2021
92620 Piippola Keskus (Siikalatva)				
65-69-vuotiaat (HE)	70	63	69	73
70-74-vuotiaat (HE)	57	59	58	58
75-79-vuotiaat (HE)	48	48	55	52
80-84-vuotiaat (HE)	33	33	34	37
85 vuotta täyttäneet (HE)	26	23	22	32

(Tilastokeskus, Paavo tietokanta, 8.1.2024).

Muuttotappio ja luonnollinen väestökehitys (syntyneitä on vähemmän kuin kuolleita) tarkoittaa sitä, että jatkossa työikäisiä on entistä vähemmän ja mahdollisia ikääntyneen väestön palveluita tarvitsevia enemmän. Lasten ja nuorten määrä on kuitenkin pysynyt suhteellisen vakaana vv. 2018-2021. Tämä kaikki vaikuttaa esimerkiksi palveluasumisen tarpeeseen ja kirkonkylän elinvoimaan.

	2018	2019	2020	2021
92620 Piippola Keskus (Siikalatva)				
0-2-vuotiaat (HE)	21	20	25	27
3-6-vuotiaat (HE)	33	28	39	33
7-12-vuotiaat (HE)	53	52	53	54
13-15-vuotiaat (HE)	28	31	23	27
16-17-vuotiaat (HE)	13	12	21	19
18-19-vuotiaat (HE)	16	11	13	11

(Tilastokeskus, Paavo tietokanta, 8.1.2024).

Vuonna 2017 työllisiä oli 39 % koko postinumeroalueen väestöstä. Työllisten lukumäärä on pysynyt suhteellisen tasaisena vv. 2016 2021.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
92620 Piippola Keskus (Siikalatva)						
Työlliset (PT)	349	340	346	342	326	341

(Tilastokeskus, Paavo tietokanta, 8.1.2024).

Siikalatvalla suurimmat työllistävät sektorit ovat maatalous ja terveys- ja sosiaalipalvelut. Vuonna 2017 alkutuotannon työpaikkoja oli lähes neljännes ja terveys- ja sosiaalipalveluiden paikkoja noin 15 % kaikista työpaikoista. Piippolassa jakauma eroaa hieman kunnan kokonaistilanteesta. Valtaosa – noin 65 % – Piippolan keskuksen postinumeroalueen työpaikoista vuonna 2017 liittyi palveluiden tuottamiseen, minkä jälkeen eniten työpaikkoja oli jalostuksen alalla ja pieni osa työpaikoista alkutuotannossa. Suurimmat työllistävät alat olivat koulutus (23 %), rakentaminen (14 %), kuljetus ja varastointi (12 %), maatalous, metsätalous ja kalatalous (9 %) sekä sosiaali- ja terveystaloudet (8 %). Työpaikat jakautuivat Piippolassa suhteellisen tasaisesti eri alojen kesken, eivätkä yksittäiset alat erotu erityisesti joukosta koulutukseen liittyviä työpaikkoja lukuun ottamatta.

Piippola on maatalousvaltaista aluetta, jolla tilat ovat pääosin pieniä. Suunnittelualueelle sijoittuu yksi kotieläintalouden suuryksikkö lsalmentien varteen, suunnittelualueen luoteisnurkkaan. Tilalle on raivattu runsaasti uutta peltoa kaavaprosessin aikana.

3.9 Asuinalueet ja loma-asuminen

Suunnittelualueen asutus sijoittuu pääasiassa kirkonkylän keskustan alueelle ja isoimpia liikenneväyliä mukaillen lännen, luoteen ja idän suuntaan. Asutusta on lisäksi vanhan kylätien varrella, joka kaartaa keskustasta lännen kautta kaakkoon. Asuinalueiden tiheys on suurin keskustan ympäristössä. Asutuksen tiiviys laskee nopeasti keskustan ulkopuolella, mutta asuinrakennukset muodostavat pitkäksi venyneitä ketjuja liikenneyhteyksien varsille.

Piippolassa loma-asuminen sijaitsee hajallaan asuinrakentamisen lomassa, painottuen alueen itäosaan ja vanhojen kulkuteiden yhteyteen. Vain osa loma-asutuksesta sijaitsee vesistön välittömässä tuntumassa.

3.10 Palvelut

Piippolan julkiset palvelut ovat keskittyneet pääosin keskustan ytimeen. Keskustien varrella sijaitsevat Piippolan kirkko ja seurakuntatalo, Piippolan entinen kunnantalo, Piippolan kirjasto ja kunnan palvelupiste, kotiseutuhuone, Pentti Haanpään museo, kaksi kauppaa, Pentti Haanpään koulu, lukio ja JEDU-koulutuskeskuksen tilat. Entisessä kunnantalossa on apteekki, ja kuntastrategian mukaan kunnantalosta on tavoitteena tehdä kulttuuri- ja asukastalo. Opetus vanhoissa Pentti Haanpään koulutiloissa on loppunut 2022, ja alakoulun toiminta jatkui moduulikoulussa. Uusi alakoulu 1-6 -luokkalaisille on suunniteltu rakennettavaksi JEDUn viereen.

Urheilukenttä sijaitsee entisen kunnantalon takana joen varressa. Urheilukentän ja entisen kunnantalon välissä sijaitsee nuorisotalo, joka on myös toiminut urheilukentän pukusuojana. lsalmentien risteyksen pohjoispuolella palvelukeskittymän pohjoispäässä on huoltoasema. Päiväkotia ja ikäntyneiden

palvelukeskus sijaitsevat hieman keskustaaajan ulkopuolella. Siikalatvan terveystalvelut on kiertävää kouluterveydenhuoltoa lukuun ottamatta keskitetty Pulkilaan ja Rantsilaan.

Piippolan hautausmaa eli Ruunaharjun hautausmaa sijaitsee neljä kilometriä keskustasta itään, lisalementien pohjoispuolella. Hautausmaa on perustettu vuonna 1890 ja sitä on laajennettu viimeksi vuonna 1959.

Keskustan palveluihin lukeutuvat myös kirjasto, kotiseutuhuone ja Pentti Haanpään museo. Viereisessä rakennuksessa sijaitsee apteekki ja parin rakennuksen päässä myös kaksi kauppaa.

3.11 Virkistys

Piippolan keskustassa joen ja vanhan kunnantalon välissä sijaitsee urheilukenttä. Urheilukentän alue sijaitsee ympäröivää maastoa matalammalla ja sen penkereelle on rakennettu pieni katsomo. Sen viereinen rakennus on toiminut pukusuojana ja vuodesta 1998 lähtien nuorisotalona. Piippolan sisäliikuntatilat keskittyvät taajaman eteläosaan koulurakennusten yhteyteen, missä sijaitsee myös erilaisia ulkoliikunta-alueita ja -kenttiä.

Kaava-alueen luoteissyrrällä Paskokankaan alueella on uimapaikka, beachvolleykenttä ja frisbeegolf-rata. Paskokankaan uimapaikka toimii talvisin avantouintipaikkana. Kortteisen tekojärven pohjoispuolella on ravirata ja sen yhteydessä ratsastuskenttä ja agilitykenttä. Kortteisen tekojärvi toimii kalastusalueena.

Piippolassa toimii metsästysseura. Luoteessa, osittain suunnittelualan ulkopuolella, sijaitsee Rahkahon ampumarata. Ampumarataa ollaan laajentamassa skeet ja trap -haulikkoradoilla.

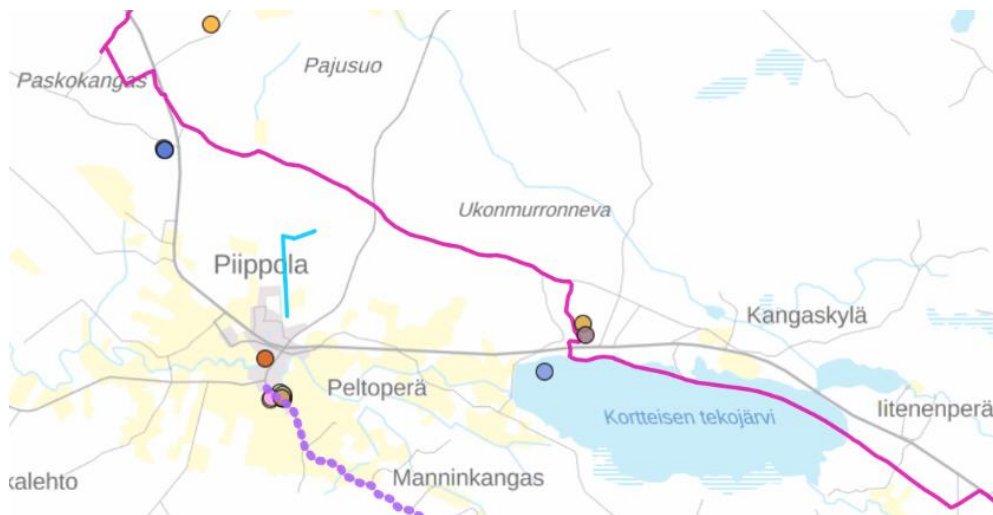

Piippolan urheilukenttä sijaitsee keskustaajamassa keskeisellä paikalla kaupallisten palveluiden vieressä. Ympäristö hahmottuu kesäisin vehreänä.

Paskokankaalla sijaitsee Piippolan ainoa virallinen uimapaikka.

Piippolan ympäristössä on lisäksi virkistyskäyttöön suunniteltuja ja soveltuvia reittejä. Keskustasta lähtee pohjoisen suuntaan pistoreittinä Kehätien kuntorata/latu ja Lälläsen perinteisen hiihtolatu. Kulttuurihistoriallisesti arvokas Saviselkä–Piippola-maantie on Lipas-karttapalvelussa merkitty Manninkankaalta etelään päin pyöräilyreitiksi. Pohjoisen harjualueella kulkee moottorikelkkaura (Piippola–Pulkkila–Kestilä–Pyhäntä). Metsäautotiet ja polut täydentävät reitistöä, joka soveltuu muun muassa lenkkeilyyn, pyöräilyyn ja hevosurheiluun.

Piippolan liikuntapaikkojen ja reittien sijainti (Lipas.fi palvelu 2021). Moottorikelkkaura on merkitty punaisella, Kehätien kuntorata sinisellä ja Kärsämäki-Piippola pyöräilyreitti violetilla palloviivalla. Keskustan liikuntapaikat ovat koulukeskuksessa ja urheilukenttä vanhan kunnantalon vieressä. Hevosurheilualue on Korteisen tekojärven pohjoispuolella. Kartan itäosassa uimalampi Paskokankaalla on osoitettu sinisellä ja Rahka-ahon ampumaradan kivääriampumarata on osoitettu keltaisella ympyrällä. Moottorikelkkaura kulkee Vanhantienkankaalla Suolatiellä.

Erittäin merkittävän virkistytymismahdollisuuden antavat läheiset metsäalueet metsäteineen, polkuineen ja marjamaineen. Taajaman pohjoisosassa Vanhantienkankaalla kulkeva historiallinen tie (Suolatie, Sandelsin sotatie 1700-luvulta) on maisemaltaan miellyttävä ja kulttuurihistoriallisesti kiinnostava ulkoiluyhteys.

3.12 Ympäristön häiriötekijät

Liikenne aiheuttaa pääliikenneväylien varsilla meluhaittaa. Moottoriajoneuvoliikenne on lisäksi vaaratekijä kevyelle liikenteelle etenkin liikenneverkoston niillä osilla, joilla erillistä kevyen liikenteen väylää ei ole tai reitit risteävät keskenään samassa tasossa. Myös Rahka-ahon ampumarata ja sen kaavailtu laajenemisalue aiheuttavat meluhaittaa.

Kaava-alueella on yksi voimassaoleva maa-ainesten ottolupa sekä useita maa-ainesten ottoalueita, joista pääosalla toiminta on loppunut. Ottotoimintaa aiotaan kuitenkin jatkaa Paskokankaalla. Ottovaiheessa ja maisemoimattomina maa-ainesten ottoalueet aiheuttavat maisemahäiriötä.

Alueella kulkevat voimalinjat aiheuttavat maisemahäiriötä. Ns. Metsälinja kulkee Paskokankaan harjualueen poikki virkistysalueen itäpuolitse peltöjen ja metsäalueiden halki. Se tullaan uudistamaan 400 kW + 110 kW linjaksi. Metsässä voimalinjan maisemahäiriö on suurempi kuin avoimessa maisemassa. Suositeltava etäisyys uusiin asuinrakennuksiin on 400 kW:n voimalinjalla 100 metriä.

Maatalous saattaa aiheuttaa kuormitusta vesistöille ja haju- ja meluhaittaa lähinaapureille. Haitat nykytilanteessa huomioidaan yleiskaavan suojavyöhykkeissä. Teollisuustoiminta ja varastohallit voivat aiheuttaa maisema- ja meluhäiriötä ja toiminnasta riippuen mahdollisesti myös maaperän pilaantumisriskin. Osa teollisuustonteista on jäänyt tyhjilleen toiminnan päättyttyä, eikä kaikkia kaavassa osoitettuja teollisuusalueita ole otettu käyttöön. Teollisuustoimintaa on lähinnä lisalementien tuntumassa.

Pilaantuneita maita on myös keskustan kauppojen entisten polttonestejakelupisteiden ympärillä ja vanhoilla kaatopaikka-alueilla. Tiedossa olleet kohteet on käyty läpi ehdotusvaiheessa Maaperän tilan tietojärjestelmän (MATTI-tietojärjestelmä, SYKE) avulla, sekä numeroitu ja merkitty kaavakartalle.

1. Pyhännän Puu-Top Oy, Iisalmentie 444, r: no 791-403-0009-0068
2. Piippolan Betonituote Ky Kortteisenkangas, r: no 791-403-0009-0066
3. Kortteisenkankaan kaatopaikka, r: no 791-412-0112-0002
4. Sale Keskustie 10, r: no 791-412-0012-0052
5. Piippolan Talouskauppa Keskustie 13, r: no 791-412-0009-0042
6. SEO Piippola Kestiläntie 1, r: no 791-403-0013-0025
7. Pajukankaan lumenkaatopaikka, r: no 791-421-0014-0063
8. Tielaitoksen tukikohta Ouluntie 163, r: no 791-412-0024-0027
9. Öljyvarhinkoalue (vanha) Ouluntie, r: not 791-403-0033-0024, 791-895-0000-0019
10. Ampumarata, Rytikorven haulikkorata, r: not 791-403-0033-0033, 791-403-0016-0066, 791-403-0033-0024
11. Ampumarata, Paskokangas, r: no 791-403-0033-0032 ja 791-403-0033-0013
12. Rytinevan sekoitusalue, r: no 791-403-0016-0042
13. Paskokankaan kaatopaikka, r: not 791-412-0016-0001, 791-412-0016-0094

Kortteisen pohjoispuolen toteutunutta teollisuusaluetta. Vuonna 2020 tyhjiään ollut rakennus.

Kortteisen pohjoispuolen toteutunutta teollisuusaluetta. Toiminnassa oleva rakennus.

4 Tavoitteet

Suunnittelualueelle laaditaan oikeusvaikutteinen yleiskaava. Yleiskaava laaditaan kirkonkylän asemakaava-alueelle ja sen laajennusalueille aluevarauskaavana, joka ei oikeuta suoriin rakennuslupiin. Rantavyöhykkeelle se laaditaan AKL (ent. MRL) 72 §:n mukaisena rakennuspaikkakohtaisena rakentamista ohjaavana yleiskaavana.

Yleiskaavaa laadittaessa on huomioitava mm. seuraavat seikat (AKL 39§):

- yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys
- olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö
- asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus
- mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla
- mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön
- kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset
- ympäristöhaittojen vähentäminen
- rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

Yleiskaavan muita tavoitteita ovat mm:

- kirkonkylän ja sen lähiympäristön yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen ja toimintojen yhteensovittaminen
- selvittää asumisen, palveluiden, työpaikka-alueiden ja elinkeinojen kuten maatalouden tarpeet ja sijoittuminen yksityiskohtaisemman kaavoituksen ja suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi
- tukea kirkonkylän elinvoimaa ja mahdollisuutta maaseutumaisen elämäntavan harjoittamiseen
- huomioida oleva yhdyskuntarakenne ja infrastruktuuri
- ottaa huomioon rakennettu ympäristö, arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt ja yksittäiset arvokkaat kohteet, luonnon monimuotoisuuden ja erityisten luonto
- arvojen turvaaminen, pohjaveden suojelu, sekä virkistys- ja maisema-arvot
- laajentaa v. 2003 yleiskaavan emätilaselvitys ja mitoitus koskemaan Lamujoen itäosan ja Korteisen rantavyöhykettä, jolla ei ole asemakaavaa tai jota ei suunnitella asemakaavoitettavaksi. Korteisen ranta ei kuulu suunnittelualueeseen, mutta selvitys ulotettiin Korteisen länsipäähän, koska siellä saattaa olla samojen emätilojen maita ja rakennuspaikkoja, kuin suunnittelualueella.
- ottaa huomioon tulvauhka ja mahdolliset ympäristön häiriötekijät
- tukea liikunnan olosuhteita esimerkiksi osoittamalla yhteyksiä taajamaa ympäröiville metsäille ja mahdollistamalla liikkuminen taajamassa ja sen ympäristössä turvallisesti jalkaisin, pyöräillen ja muilla tavoin lihasvoimin

4.1 Mitoitustavoitteet

Tavoitteena on osoittaa rakennuspaikkoja ranta-alueille ja muille asumiseen hyvin sopiville alueille, ja mahdollistaa Kortteisen pohjoispuolen teollisuusalueen mahdollinen laajentuminen sekä tutkia asemakaava-alueen kumoamistarvetta toteutumattomien alueiden osalta. Suunnittelun aikana on ilmennyt tarvetta tavanomaista isommille asumisen ja yritystoiminnan yhdistäville tonteille, jotka sijoittuvat palveluiden läheisyyteen.

4.2 Osallistuminen

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaan kaavoitukseen osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavan vaikutuksia ja lausua, kirjallisesti tai suullisesti, mielipiteensä asiasta. Tässä hankkeessa keskeisiä osallisia ovat:

Alueen ja lähiympäristön maanomistajat, asukkaat, työntekijät, yrittäjät, yhteisöt, yhdistykset ja palveluiden käyttäjät sekä valta- ja maakunnalliset yhdistykset, mukaan lukien mm.

- Siikalatvan seurakunta
- Siikalatvan yrittäjät ry
- Metsänhoitoyhdistys Siikalakeus
- Metsäkeskus
- Siikalatvan Luonto ry
- Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
- Alueella toimivat yhdistykset

Kunnan toimielimet ja viranhaltijat, joiden toimialaa asia koskee, mm.

- Rakennus- ja ympäristölautakunta
- Sivistyslautakunta

Viranomaiset

- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Pohjois-Pohjanmaan museo
- Ympäristöpalvelut Helmi
- Jokilaaksojen pelastuslaitos

Alueella toimivat sähkö-, puhelin- ja vesiyritykset

- Siikalatvan Vesihuolto Oy
- Siikalatvan Keskuspuhdistamo Oy
- Siikaverkko osuuskunta
- Loiste sähköverkko
- Fingrid Oyj
- Mahdolliset muut toimijat, kuten tuulivoimahankeyhtiöt

Kaavaluonnos oli valmisteluvaiheessa nähtävillä 8.6.– 5.8.2022

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 22.5–24.6.2024 (AKL 65 § ja MRA 26 §)

5 Maankäyttövaihtoehdot

Lopullinen osayleiskaava muotoutuu kaavatyön aikana selvitysten, lähtöaineiston ja vuorovaikutteisen suunnitteluprosessin kautta. Koska kaava-alueelle ei ole luvassa merkittäviä maankäytön muutoksia, vaihtoehtoja tutkittiin vain tiettyjen teemojen osalta, joiden pohjalta tehtiin yksi yleiskaavaluonnos.

Tutkituista teemoista tärkeimpiä olivat rantarakentamisen mitoitus ja sijoittuminen sekä teollisuuden laajentumisalueiden sijoittuminen.

6 Yleiskaava

6.1 Kaava-alueen rajaus

Kaava-alue on rajattu siten, että siihen kuuluu asemakaavoitetun alueen lisäksi pohjoisessa sijaitsevat pohjavesialueet, rantarakentamista varten tarkastellut alueet ja ne asemakaavan ulkopuoliset alueet, joilla on maankäytön ohjaamisen tarvetta. Kaava-alueesta rajattiin ennen kaavaluonnosvaiheessa pois Kortteisen rannat, joilla on merkittäviä luontoarvoja muttei tiedossa tarvetta maankäytön muutoksille.

6.2 Rantavyöhykkeiden ja ranta-alueen rajaus ja tulkinta

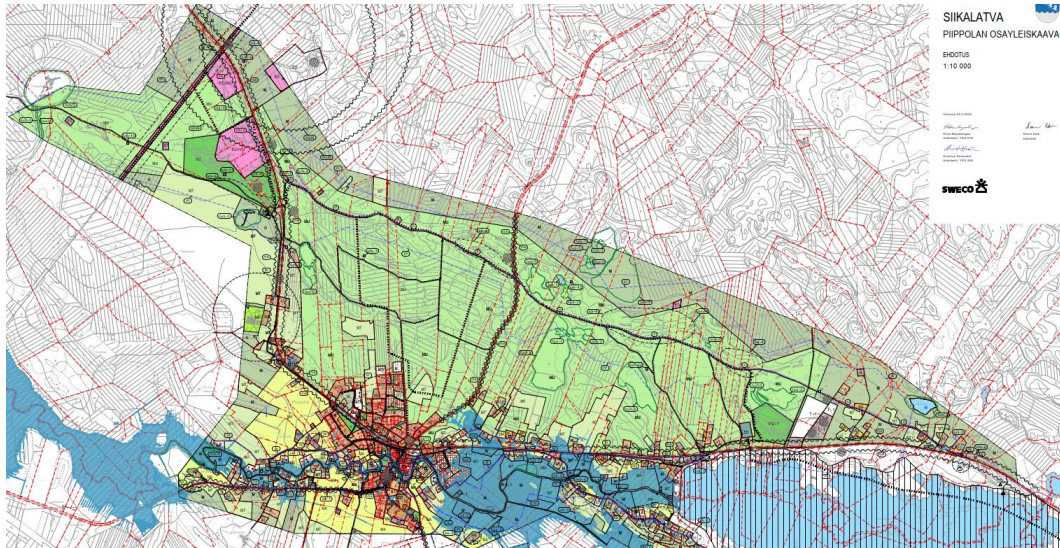
Ranta-alue käsittää enintään 200 m leveän rantavyöhykkeen joesta tai vesistöstä lukien ja sen takana olevat muut ranta-alueet rannansuuntaisiin teihin saakka. Ranta-alueen rakennuspaikat osoitetaan kaavassa tilakohtaisesti. Piippolassa ranta-alue on määritelty laajaksi, sillä vesistöihin liittyvä maisema on avaraa ja alue altista tulville. Tilat ja emätilat ovat tyypillisesti suuria ja ulottuvat kauas rannasta tulva-alueiden taakse, usein teihin saakka, joiden varsille myös rakentaminen sijoittuu. Avarilla alueilla rantarakentamisella on vaikutuksia maisemaan. Rantamitoituksella tarkasteltava alue (rantavyöhyke) määriteltiin pääsääntöisesti 200 metrin etäisyyden mukaan tai sitä lähempien tielinjojen mukaan estevaikutuksen vuoksi. Väkkäränperällä rantavyöhyke on kapeimmillaan, ulottuen noin 75 m etäisyydelle, rantaan vieretysten rakentuneiden rakennuspaikkojen taakse. Tulvauhan alaiset alueet (1/100a) ulottuvat paikoin jopa yli 600 metrin päähän joesta, minkä johdosta uusia rakennuspaikkoja joudutaan paikoitellen siirtämään enintään 200 m levyistä rantavyöhykettä kauemmas joesta rantavyöhykkeen taustalla oleville ranta-alueille. Emätilaselvitys kattaa koko rantavyöhykettä laajemman ranta-alueen.

6.3 Yleiskaavan kuvaus

6.3.1 Kokonaisrakenne ja ehdotusvaiheen tarkennukset

Piippolan väkimäärä on Siikalatvan koko kunnan tavoin supistuva. Maankäytön muutokset liittyvät alueiden supistumiseen, laajenemiseen, paikoittain käyttötarkoituksen muutokseen ja ympäristön arvojen sekä luonnonvarojen, kuten pohjaveden, huomioon ottamiseen. Yleiskaavassa eri maankäyttömuotoja sovitetaan yhteen. Kaavassa mahdollistetaan elinkeinotoiminnan laajeneminen niiltä osin kuin se on realistista ja kaavan tavoitteiden mukaista.

Kaavan tavoitteisiin kuuluu puhtaan maaperän ja pohjaveden säilyttäminen maa- ja metsätalousalueilla, sekä harvinaisella tavalla säilyneen kulttuuriympäristön ominaispiirteiden säilyttäminen. Yleiskaavaluonnoksesta ehdotukseen siirryttäessä on löytynyt useita uusia huomioon otettavia toteutuneita tai suunniteltuja maankäytön muutoksia, kuten erittäin laajat peltoviljelykäyttöön raivatut uudet pellot kantatien 88 ympäristössä, maa-ainesten ottoalueet, joille kaavaillaan lisäottoa tai joiden kunnostaminen oton päätyttyä tulee tehtäväksi tulevina vuosikymmeninä, paikallisesti arvokkaan "maalaismaiseman" säilyttäminen ja harjumaiseman pinnanmuotojen säilyttäminen vanhan Suolatien ympäristössä.

Ote nähtävillä olleesta yleiskaavaehdotuksesta.

Asuinrakentamisen osalta uusia rakennuspaikkoja mitoitetaan houkuttelevimmille paikoille asemakaava-alueen ulkopuolella, ja lisäksi niille asemakaavan lähialueille, joilla on ilmennyt tonttikysyntää. Alueen rakenteessa ja maankäyttömerkinnöissä pyritään säilyttämään maaseutumaisuus niin maisemana kuin elämäntapanakin. Asemakaavan ulkopuolisilla yleiskaavan ranta-alueilla on nykyisin yhteensä 54 toteutunutta rakennuspaikkaa ja 13 yleiskaavan mukaista rakentamatonta rakennuspaikkaa. Uusia mitoitukseen perustuvia rakennuspaikkoja on kaavoitettu näille ranta-alueille yhteensä 22 kpl, ja saunan rakennuspaikkoja 2 kpl. Ranta-alueilla on siis suorilla rakennusluvilla uudelle rakentamiselle mahdollisia paikkoja yhteensä 37 kpl.

Näiden lisäksi asemakaava-alueella ja asemakaavan välittömässä läheisyydessä on osoitettu pienin toimenpitein kehitettäviä A-alueita, jolla rakentamisen tulee perustua asemakaavaan tai koko kyseistä aluetta koskevaan erilliseen kaavarunkosuunnitelmaan. Asemakaavan suositeltava laajenemisalue on erityisesti Väkkäränperän nykyinen asuinalue kirkonkylän kyljessä, koska siellä on jo paljon huomioon otettavia asuinrakennuksia ja yleiskaavan mitoituksella aluetta ei pystytty tiivistämään.

Muita asemakaavan toteuttamattomia ja rakentamattomia alueita muutetaan asumiskäyttöön sopiviksi ja osittain myös palveluille ja elinkeinoille. Tällä yleiskaavaa tarkemmalla suunnittelulla ja siihen liittyvällä kuulemisella varmistetaan, että tiivistävästä rakentamisesta ei ole kohtuutonta haittaa naapurustoon tai ympäristölle.

Asemakaavan pohjoisosalle kantatien pohjoispuolelle on varattu aluetta, jossa voi yhdistää asumisen ja siihen liittyvän, tavanomaista maaseutuasumista enemmän tilaa vaativan yritystoiminnan (ATY). Nämä alueet liittyvät läheisiin asuinalueisiin, joten toimita ei saa aiheuttaa merkittävää melu-, pöly-, liikenne- tai maisemallista haittaa ympäristöön. Merkintä parantaa pienimuotoisen yritystoiminnan mahdollisuuksia

Luonnosvaiheen lausuntojen johdosta luontoarvoja ja harjumaiseman arvoja on nyt selvitetty tarkemmin kuin luonnosvaiheessa, parannettu kevyen liikenteen yhteyksiä ja reittiyhteyksiä,

varattu maantien alikulkupaikkoja, päivitetty sähköverkkoon kohdistuvat tarpeet sähkönsiirron ja tuulivoimatoimijoiden kannalta, kiinnitetty huomiota pelastustoimen edellytyksiin, näytetty aktiiviset tai aktivoituvat maa-aineisten ottoalueet ja suunnittelualueelle sijoittuva ampumaradan uusi osa, informoitu maanomistajia kulttuurihistoriallisesti paikallisesti arvokkaista rakennuksista, luetteloitu muut kulttuuriperintökohteet (historialliset kyläpaikat), varattu tilaa yritystoiminnalle (T-1), sekä käyty perusteellisesti läpi maatilat ja pilaantuneen maaperän alueet syksyn 2023 tilanteen pohjalta. Kaikki tämä on aiheuttanut suhteellisen paljon päivityksiä kaavakartalle ja muihin asiakirjoihin luonnosvaiheen jälkeen.

Suunnittelun aikana on ilmennyt tarvetta lähinnä isommille tonteille ja rakennuspaikoille. Tästä johtuen myös kaavakartan A, ATY ja AT-rakennuspaikkojen pinta-alaa on maanomistus huomioon ottaen suurennettu asemakaavan ulkopuolella ehdotusvaiheessa verrattuna luonnosvaiheeseen, parantamaan luvan myöntämisen edellytyksiä. Asemakaava-alueen tuntumaan ranta-alueen ulkopuolelle on pystytty lisäämään pari tällaista isompaa rakentajien toivomaa asuintonttia. Yleiskaavan hyväksymisvaiheessa kaavakartalle on tehty vähäisiä muutoksia perustuen voimassa olevan asemakaavan maankäyttöön, pohjaveden suojeluun ja lisääntyneeseen tietoon muinaisjäännöksistä ja vaatimuksiin uhanalaisten lajien suojelusta ja luontoselvityksistä. Kaavamerkintöjä on täydennetty viranomaislausuntojen pohjalta.

6.3.2 Mitoitusperiaatteet

Rantamitoitettavalla alueella mitoitusluku on 12 loma-asumiseen tai vakituiseen asumiseen tarkoitettua rakennuspaikkaa / muunnettu ranta-km ja tulva-alueeksi katsottavalla rannalla 6 rakennuspaikkaa / muunnettu ranta-km. Rantamitoituksessa rakennuspaikoiksi lasketaan myös pihapiiristä erillään olevat rantasaunat. Rakennuspaikkojen mitoitus tarkastellaan emätilakohtaisesti ja rakennusoikeus jaetaan emätilan lohkojen kesken. Emätilalla ennestään olemassa olevat rakennetut ja rakentamattomat yleiskaavan mukaiset rakennuspaikat vähennetään emätilan kokonaismitoituksesta, ja jäljellä oleva mitoitus määrää uusien rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Jäljellä oleva mitoitus pyöristetään lähimpään kokonaislukuun. Esim. emätilan jäljellä oleva mitoitus 1,4 tai 0,5 tarkoittaa yhtä uutta rakennuspaikkaa. Jokaiselle emätilalle kuuluu kuitenkin oikeus vähintään yhteen ranta-alueen rakennuspaikkaan mitoituksista riippumatta. Muutamissa tapauksissa, joissa nykyisiä tiloja on muodostettu alueita yhdistämällä useista eri emätiloista, on mitoituslaskennassa käytetty tapauskohtaista harkintaa mm. tilanmuodostushistoria huomioimalla. Tarvittaessa mitoituslaskennassa on käsitelty useamman emätilan kokonaisuutta kuten yksittäistä emätilaa.

Rantamitoitusta koskeva emätila- ja tilakohtainen mitoituslaskenta on liitteenä.

6.3.3 Kuvaus alueittain ja toimialoittain

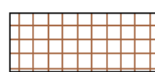
Kaikki kaavamerkinnät ja niitä koskevat määräykset on esitetty kaavakartoilla. Lisäksi yleiskaava sisältää erillisiä yleiskaavamääräyksiä, jotka tarkentavat monia aluemarkintöjä, ohjaavat rakentamista, ympäristön ja kunnan tavoitteiden huomioimista ja teknistä toteutusta. Nämä on esitelty luvussa 6.3.4.

Kaavakartalla on mm. piirtämisteknisiä merkintöjä, jotka voivat osoittaa esimerkiksi rajoja (kuten asemakaavoitettu alue, melualue tai ulkoilureitti), alueita (kuten vesialue tai asuinalue, taikka uudet alueet) ja kehittämistavoitteita (kuten kevyen liikenteen yhteystarve).

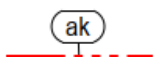
Uudet rakentamisen alueet esitetään valkopohjaisina ja olemassa olevat kehitettävät alueet ruudutettuina. Uudet pääsähkölinjat, tiet ja alikulut on osoitettu punaruskealla värillä, ja kehitettävät linjat rinnakkaisilla mustalla ja punaruskealla viivalla. Yhteystarvemerkinä osoittavat viivan päässä on nuolet. Tällainen yhteys voidaan toteuttaa eri tavoin.

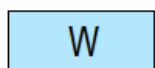
Uudet alueet.
Uusi tai olennaisesti muuttuva alue. Väri ja kirjaintunnus ilmaisevat käyttötarkoituksen.

Pienin toimenpitein kehitettävät alueet. Ruuturasterin väri ja kirjaintunnus ilmaisevat käyttötarkoituksen. Rakentamisen tulee perustua asemakaavaan tai koko aluetta koskevaan erilliseen kaavarunkosuunnitelmaan.

Asemakaavoitettu alue vuoden 2020 alussa.

Vesialue.

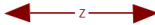
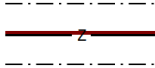
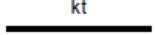
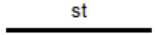
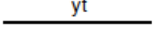
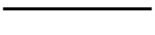
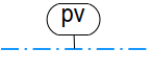
Kevyen liikenteen yhteystarve.

Liikenneverkko ja yhdyskuntatekniikka

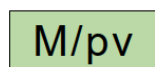
Alueen tiestö, siihen liittyvät alikulut ja melualueet, voimajohdot ja yhdyskuntatekninen huolto on esitetty kaavakartalla. Pohjavesialueen osalle on annettu erillisiä kaavamääräyksiä liittyen pohjaveden pilaamis- ja muuttamiskieltoon. Tieverkon ja kevyen liikenteen verkoston täydentäminen on esitetty kohdassa Vaikutukset liikenteeseen.

Piippolan länsipuolitse kulkee voimajohto/pääsähkölinja (220 kV). Metsälinja II (400+110 kV) suunnittelu on käynnissä ja voimajohdot korvaavat rakentuessaan nykyisen 220 kV:n voimajohdon. Johdot toteutetaan päällekkäin entiseen johtokäytävään, jonka leveys kasvaa vain hieman. Lisäksi on osoitettu maakuntakaavan mukainen pääsähkölinjan yhteystarve kirkonkylän keskuksen suuntaan. [Kaavamerkinnöissä on kunnan rakennusjärjestykseen perustuen otettu kantaa suositeltavasta etäisyydestä asuinrakennuksiin.](#)

Yleiskaavassa on esitetty ainoastaan pääsähkölinjat. Yleiskaavan pohjakartan tiedoissa saattaa lisäksi esiintyä pienempiä ilmajohtoja, joita tulevaisuudessa muutetaan maakaapeleiksi. Pohjakartan tiedot eivät sisälly varsinaisesti yleiskaavas suunnitelmaan, vaan ovat päivittyvää tietoa.

	Ohjeellinen pääsähkölinjan yhteystarve. Suositeltava etäisyys voimalinjasta uusiin asuinrakennuksiin tai jatkuvaan oleskeluun tarkoitettuihin tiloihin on: - 40 metriä 110 kV:n voimalinjaan - 50 metriä 220 kV:n voimalinjaan ja - 100 metriä 400 kV:n voimalinjaan.
	Kehitettävä johto tai linja. Kehitettävä suurjännitelinja ja sen suoja-alue, jolle ei tule sijoittaa uusia asuinrakennuksia. Suositeltavat etäisyydet uusiin asuinrakennuksiin määräytyvät kuten pääsähkölinjan yhteystarvemerkinnässä
	Kantatie.
	Seututie.
	Yhdystie.
	Pääsytie.
	Uusi pääsytie.
	Alikulku.
	Uusi alikulku.
	Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue. - Paskokangas - Vanhantienkangas Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeät ja vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet. Pohjavesialueilla tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittavat pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17§) ja pohjaveden muuttamiskielto (VL 3 luvun 2 §). Alueella ei sallita pohjaveden laatua tai määrää vaarantavia rakennustoimenpiteitä, toimintoja tai kaivutöitä. Alueelle ei saa sijoittaa sellaista uutta teollisuutta tai muuta siihen verrattavaa toimintaa, joka valmistaa, varastoi tai käyttää toiminnassaan pohjavettä vaarantavia kemikaaleja tai muita aineita. Jätevesien imeyttäminen tai muu päästäminen maaperään on kielletty. Pohjaveden laatuun ja määrään vaikuttavista toimenpiteistä on tarvittaessa pyydettävä alueellisen ELY-keskuksen lausunto. Öljy- tai polttoainesäiliöt, sekä muiden pohjaveden puhtautta vaarantavien aineiden säiliöt ja varastot tulee varustaa riittävän tilavilla suoja-altailla ja sijoittaa maan päälle rakennusten sisätiloihin tai katoksen alle. Maalämpöjärjestelmän (maalämpökaivo, maapintapiiri tai vesistöpiiri) sijoittaminen pohjavesialueelle vaatii ELY-keskuksen lausunnon. Pohjavesialueelle sijoitettavasta uudesta tai merkittävästi muuttuvasta teollisesta toiminnasta tulee ilmoittaa kunnan ympäristövalvontaan ja tarvittaessa laatia erillinen suunnitelma siitä, miten varaudutaan pelastuslaitoksen sammutusvesien johtamiseen ja kokoamiseen palotilanteessa.

Pohjavesialueen herkälle osalle on ehdotusvaiheen lausuntojen johdosta kaavan hyväksymisvaiheessa lisätty kaavamerkintä M/pv, jolla turvataan puhtaan pohjaveden saantia Siikalatvan asukkaille ja yrityksille.

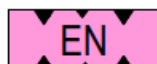
Maa- ja metsätalousvaltainen alue, joka sijoittuu yhdyskuntien vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen herkälle osalle.

Pohjaveden laatuun tai määrään vaikuttavista toimepiteistä, kuten ojituksesta ja muista kaivutöistä tulee pyytää alueellisen ELY-keskuksen lausunto. Aluetta suositellaan käytettäväksi luontaisesti uudistuvaan jatkuvaan metsänkasvatukseen. Aluetta ei suositella laidunnukseen.

Yhdyskuntatekniikalle varattu alueita ovat ET ja EN.

Yhdyskuntateknisen huollon alue.

Energiahuollon alue.

Muut erityisalueet

Muita erityisalueita ovat mm. hautausmaa-alueet, suojaviheralueet, ampumarata-alue ja maa-ainesten ottoalueet.

Ampumarata-alue.

Hautausmaa-alue.

Suojaviheralue.

Maa-ainesten ottoalue. Maa-ainesten oton päätyttyä alue varataan metsätalousalueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta, merkinnän MU mukaisesti. Alueella on luonnonsuojelulain 70 §:n nojalla rauhoitetun törmäpääskyn pesimäalue. Lajin yksilöiden tappaminen ja tahallinen häiritseminen, sekä munien tai pesien vahingoittaminen erityisesti pesimäaikana on kielletty. Alueella suositellaan harjoitettavaksi peitteellistä, luontaisesti uudistuvaa, jatkuvaa metsänkasvatusta.

Maa-ainesten ottoalue. Maa-ainesten oton päätyttyä alue kunnostetaan monikäyttömetsäksi, jolle sijoittuu urheilu- ja virkistyspalveluita merkinnän VU-mukaisesti. Alueella suositellaan harjoitettavaksi peitteellistä, luontaisesti uudistuvaa, jatkuvaa metsänkasvatusta.

Elinkeinot

Merkinnöillä tuetaan maatalouselinkeinoja ja elinkeinon harjoittamista väljään asumiseen käytetyillä alueilla, sekä mahdollisuuksia pienteollisuuden harjoittamiseen. Maatilojen toiminnan turvaamiseksi on tärkeää jättää riittävä suojavyöhyke muun rakentamisen suuntaan.

Alueella on yksi kotieläintalouden suuryksikkö (ME).

Kotieläintalouden suuryksikön alue.

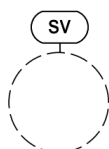
Eläintenpitoon liittyvien toimintojen sijoittaminen ja ympäristöluvan tarve ratkaistaan tarkemmin tapauskohtaisesti ympäristölupamenettelyssä (YSL 27§ ja lain liitteet 1 ja 4, YSA 1§).

Kotieläintalouden suuryksikön määritelmänä käytetään Ympäristönsuojelulain liitteiden mukaan seuraavia eläinmääriä. Suuryksikkö sisältää muitakin toimintoja kuin pelkät eläinsuojat.

Kotieläintalouden suuryksiköllä tarkoitetaan eläinsuojaa, joka on tarkoitettu vähintään 75 lypsylehmälle, 200 lihanaudalle, 250 täysikasvuiselle emakolle, 1000 lihasialle, 30 000 munituskanalle tai 50 000 broilerille. Lisäksi suuryksiköjä ovat muut eläinsuojat, jotka lannantuotannoltaan tai ympäristövaikutuksiltaan vastaavat 1000 lihasian eläinsuojaa.

(© YSL)

Suuryksikön ympärille on osoitettu ohjeellinen suojavyöhyke, jonka sisälle ei suositella toteutettavaksi uusia asuinrakennuksia, jotka eivät ole maatilalan omistajan hallinnassa. Jos asuinrakennus on maatilalan omistajan, niin mahdolliset haitat eivät kohdistu ulkopuolisiin. Myös muiden tiedossa olleiden aktiivisten mautilojen/kotieläintilojen ympärille on osoitettu vastaavat mutta pienemmät ohjeelliset suojavyöhykkeet. Kotieläinten määrä ja muun toiminnan luonne ei ole ollut suuryksiköllä eikä muidenkaan kotieläimiä pitävien asukkaiden osalta tarkalleen tiedossa. Tästä johtuen suojavyöhykkeen todellinen koko tulee tarkistaa toiminnan muuttuessa tai ryhdyttäessä rakennushankkeisiin mautilalla, kyläalueilla (AT), yritystoimintaa sallivilla asuinalueilla (ATY) tai niiden ympäristössä asuinrakennuksia rakennettaessa.

Ohjeellinen mautilan tai eläinsuojan suojavyöhyke.

Ohjeellinen suojavyöhyke kuvaa olemassa olevan mautilan tai eläinsuojan nykyisen toiminnan laajuutta tai vaikuttavuutta.

Ohjeellisen suojavyöhykkeen laajuus:

- Kotieläintalouden suuryksiköiden suojavyöhykkeet määritellään laskelmiin perustuen ympäristöluvan ja rakennus- tai toimenpideluvan yhteydessä.
- Lypsy- tai lihakarjatilat, ohjeellinen suojavyöhyke r =vähintään 200 m,
- Muut tuotantoeläintilat ja viljelytilat, ohjeellinen suojavyöhyke r =100 m,
- Muut tilat tai rakennuspaikat, joilla pidetään pienimuotoisesti kotieläimiä, kuten esimerkiksi harrastehevosia, ohjeellinen suojavyöhyke eläinsuojan ympärillä erillisharkinnan mukaan.

Suojavyöhykkeen sisälle ei suositella toteutettavaksi uusia asuinrakennuksia, jotka eivät ole mautilakiinteistön tai eläinsuojan omistajan hallinnassa.

Suojavyöhykkeellä ja sen ympäristössä rakentavien suositellaan ottamaan rakentamisessa huomioon mautilan tai eläinsuojan toiminnan ja kehittämisen vaikutukset esimerkiksi eläinmäärän lisääntyessä. Mautilan tai eläinsuojan muutoksista ja laajennuksista aiheutuvat vaikutukset arvioidaan ympäristöluvan ja rakennus- tai toimenpideluvan yhteydessä.

AM-merkinnällä on osoitettu mautilan talouskeskukset. Aktiivisesti toimivien mautilojen ympärille on osoitettu edellä mainitut suojavyöhykkeet. Vaikka aktiivinen maanviljely olisi loppunut, näiden tilojen ympärillä on viljeltyjä pelloja ja talouskeskuksissa maatalouden harjoittamiseen tai vastaavaan pienimuotoiseen maatalouteen, harrastus- tai yritystoimintaan sopivia talousrakennuksia, ja mautilan toiminta voi aktivoitua uudelleen.

Mautilojen talouskeskusten alue.

Alue varataan elinkeinotoimintaa ja siihen liittyvää asumista varten. Samaan pihapiiriin saa toteuttaa pää- tai talousrakennuksen yhteyteen tärkeimmiltä asumiseen vaikuttavilta tiloiltaan esteettömän sivuasunnon ja kulttuuriympäristöön sopivia mautilamatkailurakennuksia, joita ei rantamitoitusalueella saa erottaa omiksi rakennuspaikoikseen. Rakennusoikeudet harkitaan tapauskohtaisesti.

Mikäli aktiivinen maa- ja metsätalous on loppunut, aluetta voidaan käyttää asuntoalueena tai loma-asuntoalueena. Tällöin ulko- ja tuotantorakennuksia ei lasketa rakennusoikeutta vähentäväksi.

Maaseutumaisen ja paikoin kulttuurihistoriallisesti merkittävän ympäristön säilyttämiseksi on tärkeää säilyttää myös ulko- ja tuotantorakennuksia, joten niitä ei lasketa rakennusoikeutta vähentäväksi.

Maa- ja metsätalousalueilla on eroteltu maa- ja metsätalousvaltainen alue (M), maatalousalue (MT), maisemallisesti arvokas peltoalue (MA) ja maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU), [sekä jo aiemmin mainittu M/pv, joka turvaa pohjaveden laatua ja määrää](#). Varsinaisten maatilojen lisäksi alueella saattaa olla tilakooltaan tai rakennuskannaltaan pienempiä maaseutumaisia asuinpaikkoja, joita ei lueta varsinaisiksi maatilan talouskeskuksiksi (A, ATY).

M	Maa- ja metsätalousvaltainen alue. Alueelle saa sijoittaa maa- ja metsätalouteen liittyviä talous- ja tuotantorakennuksia.
MT	Maatalousalue. Alueelle saa sijoittaa maa- ja metsätalouteen liittyviä talous- ja tuotantorakennuksia maisemaan sopivalla tavalla. Suosituksena on, että suuret maatalouden tuotantotilat sijoitetaan avoimen maisematilan reuna-alueille.
MA	Maisemallisesti arvokas peltoalue. Kulttuuriympäristön kannalta tärkeä peltoalue, joka on tarkoitettu maatalouskäyttöön. Alueiden säilyminen avoimina ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Jos niitty ei ole käytössä, suositellaan kuitenkin sen vuosittaista niittämistä avoimen maiseman ylläpitämiseksi. Maatalouteen liittyvä rakentaminen tulee ensisijaisesti sijoittaa nykyisten rakennusten läheisyyteen tai avoimen maisematilan reuna-alueille.
MU	Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta. Alue on urheilu-, ulkoilu- ja retkeilykäyttöön soveltuva metsäalue, joka varataan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön. Alueelle saa rakentaa pääkäyttötarkoitukseen liittyviä talous- ja tuotantorakennuksia sekä liitännäiselinkeinoja tukevia rakennuksia ja laitteita. Alueelle saa lisäksi rakentaa ulkoilun vaatimat ulkoilu- ja retkeilyreitit sekä reitistöön liittyvät rakennelmat ja laitteet (esim. opasteet, taukopaikat, laavut, pitkospuut).
ATY	Pientalovaltainen asuinalue, jolla on tilaa vaativaa yritystoimintaa. Alueelle saa sijoittaa ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia autohalli-, pienteollisuus-, versta- ja varastotiloja. Suuret konesuojat sekä talous- ja varastorakennukset suositellaan rakennettavaksi peltojen reunoille tai metsäsaarekkeisiin, mahdollisimman etäälle ympäröivästä asutuksesta. Toiminta ei saa aiheuttaa merkittävää melu-, pöly-, liikenne- tai maisemallista häiriötä.

Teollisuusalueet sijaitsevat kantatien 88 tuntumassa asemakaavoittamattomalla alueella. Rakennuspaikan tai omistettun alueen laajuudesta huolimatta vaikutuksia saattaa ilmetä. Tarkemmassa suunnittelussa voidaan merkittäviksi kasvavat vaikutukset naapureihin ja todettuihin arvoihin ottaa paremmin huomioon (maisema, luonto, kulttuurihistorialliset arvot, pohjavesi jne.). Koska asemakaavaa tuskin laajennetaan näille alueille, on kaavamerkinnässä määritelty alueelle sopiva rakentamistehokkuus.

T	Teollisuus- ja varastoalue. Muilla kuin asemakaavoitettavilla alueilla saa rakennettavan alueen tehokkuus olla enintään 0,15.
T-1	Teollisuus- ja varastoalue pohjavesialueella. Alueelle ei saa sijoittaa pohjaveden laatua heikentävää toimintaa. Muilla kuin asemakaavoitettavilla alueilla saa rakennettavan alueen tehokkuus olla enintään 0,15.
TY	Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Muilla kuin asemakaavoitettavilla alueilla saa rakennettavan alueen tehokkuus olla enintään 0,15.

Palvelut

C	Keskustatoimintojen alue. Alue on tarkoitettu pääasiassa seuraaville keskustatoiminnoille: palveluille, hallinnolle, keskustaan sopivalle asumiselle ja ympäristöhaijittomille työpaikkatoiminnoille. Alue sisältää myös sen toiminnoille tarpeelliset alueen sisäiset liikenneväylät pysäköinti-, tori- ja virkistysalueet sekä yhdyskuntateknisen huollon alueet. Keskustie ja sen välitön lähialue on kirkonkylän taajamakuvan kannalta merkittävä. Alueen suunnittelussa tulee pyrkiä luomaan tiiviisti rajautuvia, pienipiirteisiä raittiympäristöjä ja jäsenneltäviä liikenne-, pysäköinti- ja piha-alueita.
----------	--

Keskustatoimintojen alueet voivat sisältää myös virkistysrakenteita ja muuta kyläkeskustaan kuuluvaa toimintaa.

P	Palvelujen ja hallinnon alue.
YM	Museorakennusten alue.

P-merkinnällä on merkitty mm. koulun ja lukion alue, huoltoaseman alue, ikääntyneiden palvelukeskus, päiväkotia ja nuorisoseurantalo. Kantatien eteläpuoliselle risteysalueelle on varattu uusi aluevaraus palveluille. P-merkinnällä osoitetuille alueille voi sijoittua julkisia ja yksityisiä palvelujen ja hallinnon toimintoja. Alueelle voi sijoittua myös sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviä palveluita ja kaupallisia palveluita.

Kotiseutumuseo on osoitettu Museorakennusten alueena (YM).

Asumisen alueet ja loma-asutus

A	Asuntoalue. Asemakaavan ulkopuolisilla alueilla rakennuspaikoille saa rakentaa yhden asuinrakennuksen ja talousrakennuksia, joiden kokonaiskerrosala saa olla 10 % rakennuspaikan koosta. Ranta-alueella asuinrakennuksen ja asumiseen liittyvien talousrakennusten kokonaiskerrosala saa kuitenkin olla enintään 250 m ² .
----------	---

Asuntoalueeksi on merkitty asemakaava-alueen asuntoalueita. Lisäksi merkintää on käytetty kaukana asemakaava-alueesta sijaitsevilla asuinrakennuspaikoilla, jotka eivät lähinnä sijaintinsa puolesta tai pienuutensa vuoksi sovellu merkittävää lisärakentamista vaativalle, asumisen ohessa tapahtuvalle harrastus- tai yritystoiminnalle. Uusia rakennuspaikkoja on mahdollista sijoittaa

kantatien pohjoispuolelle Lammaskujan varteen (ATY-alue), sekä osittain toteutumattomalle asemakaava-alueelle Revontien ympäristöön (A) ja kantatien eteläpuolella Väkkäräperälle (pienin toimenpitein kehitettävät kartalla ruudutetut alueet).

Keskeisten asuntoalueiden ja asemakaavan ulkopuolella varsinaisten maatilojen talouskeskusten välisillä alueilla on teiden varrella harvaa maaseutumaista asutusta yksittäistaloina tai pieninä kylämaisina ryppäinä. Näillä alueilla on mahdollista harjoittaa esimerkiksi maaseutumaista pienyritystoimintaa, ekologista elämäntapaa ja tilaa vieviä harrastuksia, tai hyödyntää olemassa olevia piharakennuksia harrastustoimintaan. Kaavamerkintänä on tällöin käytetty Kyläalue (AT).

Olemassa olevat AT-rakennuspaikat on rajattu käsittämään vähintään ilmakuviin mukainen pihapiiri ja ympäröivää aluetta niin, että talousrakennusten hyödyntäminen tai uusien harraste- ja työtilojen rakentaminen pihapiiriin olisi mahdollista. AT-merkintää on käytetty vain kokonaan tai pääosin pohjavesialueen ulkopuolella olevilla alueilla. Kokonaan pohjavesialueella sijaitsevilla rakennuspaikoilla on käytetty merkintää A.

Varsinaiset pienyritystoiminnalle ja asumiselle tarkoitetut tontit on osoitettu ATY-merkinnällä ja selostettu yritystoiminta -otsikon alla.

AT

Kyläalue.

Alue varataan kyläasutukselle ja sen yhteydessä harjoitettavalle yritys- ja harrastustoiminnalle, joka ei aiheuta kohtuutonta haittaa asumiselle. Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden asuinrakennuksen ja talousrakennuksia, joiden kokonaiskerrosala saa olla 10 % rakennuspaikan koosta. Asuinrakennuksen ja asumiseen liittyvien talousrakennusten kokonaiskerrosala saa kuitenkin olla enintään 500 m², ja alle 100 metrin etäisyydellä rannasta enintään 250 m².

Rakennuspaikalle saa asunnon lisäksi rakentaa yli 100 metrin etäisyydelle rannasta työtiloja, kasvihuoneita ja kotieläinten pitoon, harrastuksiin tai pienyritystoimintaan liittyviä rakennuksia. Lisäksi saa rakentaa kulttuuriympäristöön sopivia maatilamatkailurakennuksia, joita ei ranta-alueella saa erottaa omiksi rakennuspaikoikseen. Elinkeinotoimintaan tai harrastuksiin liittyvien rakennusten rakennusoikeudet harkitaan tapauskohtaisesti. Uudisrakentaminen on sovitettava huolellisesti maisemaan ja kyläkuvaan.

Rakennuspaikalle saa rakentaa uuden hevostallin tai vastaavan eläinurheiluun tai kotieläinten pitoon liittyvän rakennuksen, mikäli siitä ei aiheudu ympäristöön kohtuutonta haittaa. Hehtaarin rakennuspaikalle saa toteuttaa korkeintaan viiden hevosen, ja 0,7 hehtaarin rakennuspaikalle korkeintaan kahden hevosen tallin. Rakennuspaikan kokoon voidaan tällöin laskea hyväksi ne lähellä sijaitsevat alueet, jotka ovat rakennuspaikan omistajan omistuksessa tai hallinnassa. Eläimiä pidettäessä tulee lisäksi huolehtia tarha-alueiden riittävydestä lähialueilla, ja ottaa huomioon ympäristön suojelua ja eläinten pitoa koskevien lakien ja asetusten määräykset riittävistä suojaetäisyyksistä mm. vesistöihin, kaivoihin ja asuinkäytössä oleviin rakennuksiin. Suositus uusien rakennuspaikkojen kooksi on 1-3 ha ja vähimmäiskoko on 0,5 ha, ellei yleiskaavassa muuta osoiteta.

Piippolassa asemakaavan ulkopuolella tarve kohdistuu erityisesti isompiin rakennuspaikkoihin. Ranta-alueen ulkopuolella pysyvään asumiseen tarkoitetun rakennuspaikan vähimmäiskoko on 3000 m² ja AT-rakennuspaikan vähimmäiskoko on 0,5 ha, ellei yleiskaavassa muuta osoiteta. Siikalatvan kunnan rakennusjärjestyksessä (2019) on käytetty samoja vähimmäiskokoja. Suositus uusien maaseutumaisten rakennuspaikkojen kooksi on 1-3 ha, koska tämä koko mahdollistaa esimerkiksi maansiirto- ja kuljetusyrityksen ja muiden maaseudulle sopivien elinkeinojen harjoittamisen asumisen yhteydessä, tai tilaa vaativan harrastustoiminnan. Maankäyttö- ja

rakennuslaissa (5.2.1999/132, 116§) säädetään lisäksi, että rakennuspaikan laajuuden tulee asemakaava-alueen ulkopuolella olla vähintään 2000 m².

Loma-asutusta koskevat aluemerkinnot (RA) on yhtenäistetty Siikalatvan Kestilän voimassa olevan osayleiskaavan kanssa. Uudet loma-asunnot perustuvat emätilaselvitykseen. Uusien loma-asuntojen ja ranta-alueen pysyvien asuntojen määrät selviävät kohdasta 3.7.1 Emätilaselvitys.

RA

Loma-asuntoalue.

Rakennuspaikan suurin sallittu kerrosala on 180 m². Uuden rakennuspaikan minimikoko on 3500 m². Rakennuspaikka on mahdollista muuttaa pysyväksi asuinpaikaksi, mikäli rakennus saatetaan täyttämään pysyvää asutusta koskevat määräykset ja tieyhteys ei ole tulvauhan alainen. Tällöin rakennusoikeus ratkaistaan rakennuspaikan koosta, sijainnista ja muista edellytyksistä riippuen kuten AT-alueilla.

RA-1

Tulvauhan alaiselle alueelle sijoittuva, oleva loma-asuntoalue.

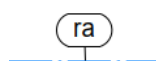
Rakennusten korjaaminen on sallittua. Uudisrakentamista vastaava rakentaminen ratkaistaan poikkeamismenettelyssä. Uudisrakentamisessa tulee huomioida uudet perustamisen korkeusvaatimukset. Mikäli myöhemmissä selvityksissä todetaan, että tontti tai riittävän suuri tontin osa sijaitsee tulvarajauksen yläpuolella, voidaan tontin rakennusoikeus ratkaista tapauskohtaisesti tontin koosta ja sijainnista riippuen kuten RA-alueella.

Molemmilla kirkonkylillä loma-asunnon rakennuspaikka on mahdollista muuttaa pysyväksi asuinpaikaksi, mikäli rakennus saatetaan täyttämään pysyvää asutusta koskevat määräykset.

Uuden loma-asunnon rakennuspaikan vähimmäiskoko on ranta-alueella 3500 m², ellei yleiskaavassa ja yleiskaavamääräyksissä muuta osoiteta. Rakennuspaikan vähimmäiskoot ja pinta-alasuositukset on esitetty tarkemmin yleiskaavamääräyksessä 6.

Lisäksi tieyhteys ei saa olla tulvauhan alainen. Tulvauhan ja rakennusosien kastumisriskin huomioonottamista on tarkennettu Tulvauhan alainen alue 1/100a -aluemerkinnässä ja yleiskaavamääräyksessä 4, ja loma-asunnon muuttamista vakituiselle asumiselle yleiskaavamääräyksessä 8.

Kaavakartalla on asemakaavoitetun alueen ulkopuolella osoitettu ranta-alue, jolla rakennusoikeudet on määritelty tilakohtaisesti. Ranta-alue sisältää ns. rantavyöhykkeen. Ranta-alueella on osoitettu olemassa olevat rakennuspaikat tummanharmaalla värillä ja uudet punaisella värillä.

Ranta-alue.

Ranta-alueella rakennusoikeudet on määritelty tilakohtaisesti. Ranta-alue käsittää rantavyöhykkeen, joka ulottuu noin 100-200 metrin etäisyydelle rannasta ja rantavyöhykkeen taustalla olevat ranta-alueet vesistöjen rannansuuntaisiin teihin saakka.

Oleva rakennuspaikka ranta-alueella.

Harmaalla värillä on esitetty emätilan rantamitoituksessa huomioitavat rakennuspaikat. Punaisella värillä on esitetty muut ranta-alueen rakennuspaikat.

Oleva tulvauhan alainen sauna.

Rakennuksen korjaaminen on sallittua. Uudisrakentamista vastaava rakentaminen ratkaistaan poikkeamismenettelyllä.

- o Oleva rakentamaton rakennuspaikka ranta-alueella.
- o Uusi rakennuspaikka ranta-alueella.
- Uusi saunan rakennuspaikka.
Paikalle saa toteuttaa kerrosalaltaan enintään 35 m2 kokoisen saunarakennuksen.

Kevyen liikenteen reitit

Piippolassa kevyen liikenteen reittejä on keskustaajamassa Keskustien ja Leskeläntien yhteydessä sekä yksi pistoreitti urheilukentältä joen yli luoteeseen. Luoteeseen suuntautuvaa kevyen liikenteen reittiä on esitetty yhteystarvermerkinnällä jatkettavaksi kantatietä mukaillen museon ohi, mistä on edelleen esitetty ulkoilureitin yhdystarve Paskokankaan uimapaikalle ja ulkoilualueelle. Tavoitteena on järjestää turvallinen yhteys näiden paikkojen ja taajaman keskustan välille. Yhteydeltä on osoitettu yhdistämistarve kantatien pohjoispuolen uusille ATY-alueille ja Anttilantien vartta Shellin olevaan alikulkuun. Kantatien kanssa risteävälle ulkoilureitille ja moottorikelkkauralle on osoitettu alikulkuvaraus Paskokankaan eteläosaan.

Vapaa-ajan ulkoilureitit täydentävät kevyen liikenteen yhteyksiä erityisesti kesäaikaan. Kantatien eteläpuolella ulkoilureitin kautta voidaan järjestää ajo yksittäisille rakennuspaikoille maantieliittymästä luopumisen yhteydessä Väänäsentie – Peltoperäntie, sekä Peltoperäntie – Kortteisentie -väleille niin, että tarpeetonta läpiajoa pyritään välttämään. Läpiajoa ehkäisemään ulkoilureittiin saattaa olla tarpeen tehdä muutama visuaalinen este – esimerkiksi porttiaihe, tai mutka ja muutamien puiden istuttaminen suoran reittisuuden näkymän päätteeksi.

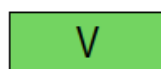
- ● ● ● ● ● ● ● Kevyen liikenteen reitti.
- ◀ ● ● ● ● ▶ Kevyen liikenteen yhteystarve.
- Alikulku.
- Uusi alikulku.

Virkistys- ja vapaa-ajan palvelut

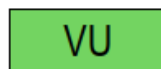
Virkistystoimintoja on erityisesti keskustassa, koulukeskuksessa, raviradan yhteydessä ja Paskokankaalla. Ulkoilureittejä ja moottorikelkkaura on kirkonkylän pohjoispuolen Vanhantienkankaan harjualueella. Kaiken kaikkiaan metsätiet luovat merkittävän ”vapaa-ajan palvelun”, kun niitä voi käyttää lenkkeilyyn ja kävelemiseen.

Reitit on yhdistetty Paskokankaalta taajaman keskustaan kantatien vartta pitkin. Keskustasta on myös suora yhteys olevan alikulun kautta. Taajaman itäosista Kortteisen kohdalta on myös yhteys harjulla kulkevalle vanhalle Suolatielle. Moottorikelkkailu-uraa suositellaan käytettäväksi talvikauden ulkopuolella soveltuvien osien monipuolisesti erilaisiin ulkoilu- ja liikuntatarpeisiin.

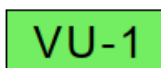
Ravirataa voidaan hevosurheilun lisäksi käyttää esimerkiksi koirankoulutukseen ja monenlaisiin tapahtumiin. Rytinevan ampumaradan laajennusalue ulottuu suunnittelualueen pohjoisosaan Paskokankaalla.

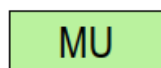
Virkistysalue.

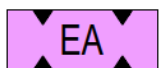
Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.
Alueen luonteeseen sopiva, virkistystoimintoja palveleva vähäinen rakentaminen on sallittu.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.
Ravirata. Alueen luonteeseen sopiva, virkistystoimintoja palveleva rakentaminen on sallittu.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta.
Alue on urheilu-, ulkoilu- ja retkeilykäyttöön soveltuva metsäalue, joka varataan pääasiassa maa- ja metsätaloustalouteen. Alueelle saa rakentaa pääkäyttötarkoitukseen liittyviä talous- ja tuotantorakennuksia sekä liitännäiselinkeinoja tukevia rakennuksia ja laitteita. Alueelle saa lisäksi rakentaa ulkoilun vaatimat ulkoilu- ja retkeilyreitit sekä reitistöön liittyvät rakennelmat ja laitteet (esim. opasteet, taukopaikat, laavut, pitkospuut).

Ampumarata-alue.

Ulkoilureitti.

Monikäyttöreitti eri liikuntamuodoille.
Suosituksena on, että reitin eri osilla lisätään mahdollisuutta monikäyttöisyyteen, esimerkiksi näkyvyyttä ja valaistusta parantamalla, tai leventämällä reittiä niillä osilla, joilla käyttäjiä on paljon.

Kevyen liikenteen reitti.

Moottorikelkkailu-ura. Reittiä suositellaan käytettäväksi talvikauden ulkopuolella soveltuvien osien monipuolisesti erilaisiin ulkoilu- ja liikuntatarpeisiin esimerkiksi hevos- ja monikäyttöreittinä.

Ulkoilureitin yhteystarve.

Ulkoilureitin kautta voidaan järjestää ajo yksittäisille rakennuspaikoille maantieliittymästä luopumisen yhteydessä niin, että tarpeetonta läpiajoa pyritään välttämään.

Laavu ja uimaranta sijaitsevat Paskokankaan alueella. Toinen laavu ja veneranta löytyvät suunnittelualueen ulkopuolelta Kortteisen rannalta. Ulkoilureittejä on osoitettu informatiivisessa merkityksessä ulottumaan jonkin verran suunnittelualueen ulkopuolelle mm. yhteystarpeiden huomioimiseksi.

Virkistyskohde.

Laavu

Uimaranta.

Erityisominaisuudet ja ympäristöarvot

Hautausmaa-alue.

Suojaviheralue.

Suojaviheraluemerkintää on käytetty asemakaava-alueella kantatien varressa.

Ympäristöarvot liittyvät erityisesti kulttuuriympäristöön, maisemaan ja luontoarvoihin.

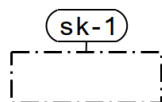
Arvokkaissa kulttuuriympäristöissä ja -kohteissa käytettyjä kaavamerkintöinä ovat mm. sk-aluerajausmerkinnät, muinaismuistokohde/-alue -merkinnät, historialliset kyläpaikat ja maakunnallisesti sekä paikallisesti arvokkaiden kulttuurihistoriallisten kohteiden merkinnät. Iso osa Piippolan keskustaajamasta kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön (sk-1) ja Piippolan eteläpuoleinen maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö Manninkangas (sk-2) ulottuu osin kaava-alueelle.

Erityisominaisuuksien rasteri- tai viivamerkinnät:

Arvokas kulttuuriympäristö.

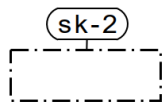
Merkinnöillä sk-1, sk-2, sk-3 ja sk-4 on osoitettu rakennetun ympäristön ja maiseman kannalta arvokkaita aluekokonaisuuksia. Rakentamisessa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteet ja turvattava maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen.

Uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa kyläkuvaan, mittakaavaan, rakennustapaan ja rakennusperinteeseen. Alueille suositellaan laadittavaksi rakennustapaohjeet, joita tulee noudattaa.

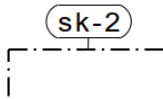
sk-1

Valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö (RKY 2009).
- Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä.

sk-2

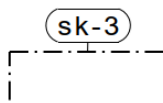
Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö (MRKY 2015).
- Manninkangas.

sk-2

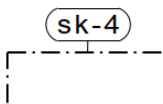
Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö (MRKY 2015).
- Manninkangas.

Peltoperä on paikallisesti arvokas kulttuuriympäristö (sk-3) ja muinaisjäännöskohteeseen Suolatie liittyy POSKI-raportissakin mainittua arvokasta harjumaisemaa (sk-4).

sk-3

Paikallisesti arvokas kulttuuriympäristö ja maisematila.
- Peltoperä.

sk-4

Paikallisesti arvokas Suolatiehen liittyvä harjumaisema. Suolatie on muinaisjäännösrekisterin kohde Vanha maantie, kohdenumero 1000039935. Harjumaiseman maaston muodot tulee Suolatien lähiympäristössä säilyttää, ja pyytää tarvittaessa museoviranomaisen lausunto maisemaa muuttavista töistä.
- Paskokankaan harjualue
- Suolatien pohjoispuolen rinne
- Aaltoileva kangas Suolatien ympärillä

Muinaismuistokohteet on osoitettu sm-merkinnällä ja laajimmat myös aluerajauksena.

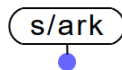
Muinaismuistokohde/-alue.

Muinaismuistolain 295/63 nojalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Kohteen kaivaminen, peittäminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydetty alueellisen vastuumuseon (Pohjois-Pohjanmaan museo) lausunto. Kohdeiden järjestysnumero on arkeologisen inventoinnin mukainen. Kohde Pajukangas (2) on tuhoutunut.

1. Köllölä (603010014), kivikautinen asuinpaikka
3. Rytikorpi W (603010015), pyyntikuoppia
4. Rytikorpi (1000039880), tervahauta
5. Kangaskylä (1000039893), tervahauta
- ~~6. Kangaskylä 2 (1000039902), muu kulttuuriperintökohde. Poistettu 21.3.2025.~~
7. Kommankaarto (1000039894), tervahauta
8. Likkainkaarto (1000039895), tervahauta
9. Lähdeneva (1000039896), tervahauta
10. Paskokangas (1000039897), tervahauta
11. Paskokangas 2 (1000039898), tervahauta
12. Sämpsänneva (1000039899), tervahauta
13. Tervalampi (1000039901), tervahauta
14. Paskokangas 3 (1000046802), hiilimiilu

Muinaisjäännösrekisterissä muuna kulttuuriperintökohteena mainittu Kangaskylä 2 ei museoviranomaisen ehdotusvaiheen lausunnon mukaan täytä muinaisjäännöksen kriteereitä, ja se on poistettu kaavakartalta. Samalla on lisätty kohde Paskokangas 3 (hiilimiilu).

Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoon perustuen kaavakartalle on s/ark-merkinnällä lisätty lidar-kartoituksen mukaiset maastossa tarkistamattomat kohteet (8 kpl).

Arkeologinen kohde.

Kohdetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaista suojelutarpeen määrittämiseksi.

1. Paskokangas 4 (1000051814), tervahauta
2. Paskokangas lounas (1000051815), 2 hiilimiilua
3. Rytikorpi 2 (1000051816), tervahauta
4. Lantiininneva (1000051817), tervahauta
5. Vanhatienkangas (1000051818), tervahauta
6. Kortteisenkangas (1000051819), tervahauta
7. Kortteisenkangas kaakko (1000051821), tervahauta
8. Mykänmäki (1000051822), tervahauta

Piippolan vanhan raitin maisemaltaan ja ympäröivältä rakennuskannaltaan säilyneimpiä osia on osoitettu paikallisesti huomionarvoisena kylätienä.

Historiallinen tielinja.

Vanha maantie, Suolatie (1000039935) ja Nuorisoseurantie (1000044890, kohde sisältää myös Kortteisentien). Tien linjaus ja suhde ympäristöön tulee säilyttää. Tavanomaiset tien hoito- ja kunnostustyöt ovat sallittuja. Suuremmista tien linjausta ja sen rakenteiden muuttamista koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon kanssa

Paikallisesti huomionarvoinen kylätie.

Peltoperäntie, Nuorisoseurantie ja Jatkolankuja.

Tien linjaus ja suhde ympäristöön tulee säilyttää. Tavanomaiset tien hoito- ja kunnossapitotyöt ovat sallittuja. Tien linjausta ja leveyttä muuttavista toimenpiteistä ja suunnitelmista tulee keskustella alueellisen vastuumuseon kanssa.

Kulttuurihistorialliset kohteet on jaoteltu maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaisiin kohteisiin. Kohteita on runsaasti.

1

Maakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde (MRKY 2015).

Rakennusta ei saa purkaa ilman MRL 127 §:n mukaista lupaa. Purkamisluvasta tulee pyytää museoviranomaisen lausunto. Rakennusten ulkoasua ei saa muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai miljöönnä kannalta merkittävä luonne muuttuu. Rakennuksia kunnostettaessa tulee pyrkiä rakennuksen rakennusaika ja tyylipiirteet huomioon ottavaan suunnitteluun. Lisä- ja talousrakennusten sijoittelussa tulee pyrkiä pihapiirin muodostamiseen. Kohteita koskevista muutoksista on tarvittaessa pyydettävä museoviranomaisen (Museovirasto/maakuntamuseo) lausunto.

1. Ahola
2. Alijarva ja Ylijärva
3. Anttila
4. Hassila
5. Ikola
6. Jukolan luhti
7. Kotila
8. Lamujoen saha ja mylly
9. Lassila
10. Marttila
11. Peltolan paja
12. Piippo
13. Piippolan Kirkko ja tapuli
14. Piippolan nuorisoseurantalo
15. Kauppila (Piippolan pappila)
16. Sandelsin sotatie (Suolatie)
17. Tuomaala
18. TVH:n varikko
19. Viitainahon kotiseutumuseo
20. Terveystalo

Paikallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde.

Rakennusten ulkoasua ei saa muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai miljöönnä kannalta merkittävä luonne muuttuu. Rakennuksia kunnostettaessa tulee pyrkiä rakennuksen rakennusaika ja tyylipiirteet huomioon ottavaan suunnitteluun. Lisä- ja talousrakennusten sijoittelussa tulee pyrkiä pihapiirin muodostamiseen.

21. Autio	40. Tasala
22. Koivula	41. Pellikka
23. Köllölä	42. Haapasaari
24. Kokon aitat	43. Räisälä
25. Työväentalo	44. Kontula
26. Turula	45. Pohjola
28. Hyttilä (rivitalo)	46. Lehtelä
29. Sämppala (Osuuspankin talo)	47. Myllypelto
30. Majava	48. Lappi
31. Mahala	49. Väkkärä
32. Paajala	50. Ristola
33. Eskola	51. Rissanen
34. Kujala	52. Rinne
35. Savela	53. Nurmela
36. Kangaskylän koulu	54. Harjula
37. Peltola	55. Peltomaa
38. Siirtola	56. Erkkilä
39. Katajakangas	57. Puistola (matkustajakoti)

(RKY)

Valtakunnallisesti arvokas maantie. Museotie.

Saviselkä-Piippola maantie (RKY2009).

Museotien linjaus ja suhde ympäristöön, sekä muut ominaispiirteet tulee säilyttää. Näkymien tieympäristöön sovittamiseen tulee kiinnittää huomiota maankäytön muutoksia suunniteltaessa ja toteutettaessa.

S2

Muu kulttuuriperintökohde (historiallinen kyläpaikka).
Alueella olevat historialliset rakenteet on säilytettävä.
Suuremmista kohdetta koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon (Pohjois-Pohjanmaan museo) kanssa.

1. Viitainaho (kotiseutumuseo, kappalaispuustelli), (1000039926)
2. Piippo (Piippola), (1000039922)
3. Väärä, (1000039927)
4. Jarva, (1000039909)
5. Anttila (Piippola), (1000039904)
6. Lassila, (1000039914)
7. Lassila 2 / Autio, (1000039915)
8. Tuomaala (Piippola), (1000039924)
9. Aho, (1000039903)
10. Kauppila (Piippolan pppila), (1000039923)
11. Pelli, (1000039919)
12. Ikola, (1000039908)
13. Mahala (1000039916)
14. Kotila, (1000039913)
15. Marttila, (1000039918)
16. Haapala, (Piippola), (1000039905)
17. Hassila, (1000039907)
18. Peltola (Piippola), (1000039920)
19. Peltomaa, (1000039921)
20. Hakola, (1000039906)
21. Kangaskokko, (1000039912)
22. Yrjänä (Kankaala), (1000039928),
suunnittelualueen ulkopuolella

Maisemakuvan kannalta arvokkaat pellot on osoitettu omalla merkinnällään (MA). Alueiden pääkäyttötarkoitus on maatalouskäyttö.

MA

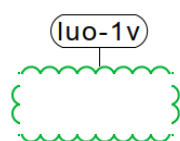
Maisemallisesti arvokas peltoalue.
Kulttuuriympäristön kannalta tärkeä peltoalue, joka on tarkoitettu maatalouskäyttöön. Alueiden säilyminen avoimina ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Jos niitty ei ole käytössä, suositellaan kuitenkin sen vuosittaista niittämistä avoimen maiseman ylläpitämiseksi. Maatalouteen liittyvä rakentaminen tulee ensisijaisesti sijoittaa nykyisten rakennusten läheisyyteen tai avoimen maisematilan reuna-alueille.

Luonnonympäristön kannalta erityiset alueina merkinnöissä on esitetty luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita. Ns. sensitiivisiä lajeja ei nykykäytännön mukaan esitetä kaavakartoilla, vaan suojelu toteutetaan muulla tavoin ja huolehditaan, että maankäyttömerkintä ei ole ristiriidassa sensitiivisen lajin suojelutavoitteiden kanssa. Tästä syystä luo-2 merkinnän sisältö on muuttunut luonnosvaiheen jälkeen tarkoittamaan muuttolintujen levähdysalueena toimivia pelloja.

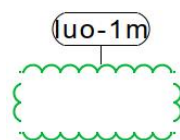
Aluemarkintöjen lisäksi luontokohteita on merkitty pistemerkinnällä (luo). Pohjois-Pohjanmaalla rauhoitettujen lajien (keltakurjenmiekka) pienialaiset alueet tai kohteet on osoitettu pistemäisellä merkinnällä luo-1, ja silmälläpidettävän lajin (kissankäpälä) alue tai kohde merkinnällä luo-2. Merkinnöissä suositellaan myös maisemallisesti tärkeiden puiden ja puurivien/puukujien säilyttämistä.

Nähtävilläolon aikana saadusta ELY-keskuksen lausunnosta johtuen on kaavan hyväksymisvaiheessa muokattu jonkin verran luo-aluemerkintöjä. ELY:n näkemyksen mukaan metsälain ja vesilain kohteet tulee esittää eri luo-merkinnöillä, koska niiden suojelustatukset eroavat toisistaan. Vesilain mukaiset kohteet ovat suojeltuja. Metsälaki 10 §:n kohteisiin voi sisältyä kaavoituksessa ja muussa maankäytössä huomioitavia luonnonsuojelu- tai vesilailla suojeltuja luontotyyppisiä, suojelullisesti huomioitavaa lajistoa yms. tai ne voivat olla muuta luonnonympäristöä monimuotoisempia. Metsälakikohteet tulee lausunnon mukaan kartoittaa ja rajata maastonselvityksin, mikäli niihin suunnitellaan muuttavaa maankäyttöä. Viranomaislausunnoista johtuen on luo-1 merkintä jaettu kahdeksi eri merkinnäksi luo-1v (viittaus vesilakiin) ja luo-1m (viittaus metsälakiin), mutta tämä ei vaikuta määräystekstiin, joka on muilta osin sama.

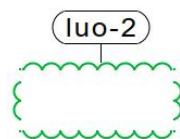
Kaavakartalle on ehdotuksen nähtävilläolon jälkeen lisätty myös luo-5 -merkintä: Mahdollinen luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien potentiaalinen elinympäristö. Tässä tapauksessa sillä tarkoitetaan viitasammakkoa. Jos kohteelle tai sen ympäristöön suunnitellaan muuttavaa maankäyttöä tai kuivatustoimia, tulee alueelle laatia viitasammakkoselvitys maastotöineen. On mahdollista, että suunnittelualueen potentiaalisilla osilla esiintyy muitakin liitteen IV(a) lajeja, kuten lepakko (rakennettu ympäristö, aukiot) ja saukko (Lamujoki). Näille alueille ei kuitenkaan yleiskaavalla suunnitella merkittäviä maankäytön muutoksia, joten lajien tilanne säilyy nykyisellään, eikä kirkonkylän rakennettuja alueita tai kylän läpi virtaavaa Lamujokea merkitty luo-5 -alueeksi.

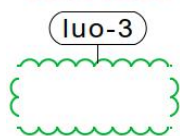
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.
Alue on vesilain 11 §:n mukainen vesiluontotyyppi, jolle kohdistuu vesilain mukainen heikennyskielto. Alueella ei tule harjoittaa sellaisia toimia, joilla vaarannetaan tai heikennetään kohteen luontoarvoja. Jos alueelle tai sen lähiympäristöön suunnitellaan muuttavaa maankäyttöä tai kuivatustoimia, tulee luontoarvot kartoittaa ja rajata maastonselvitysten avulla.

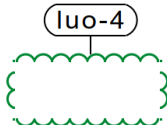
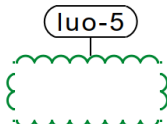
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.
Alue on metsälain 10 §:n mukainen arvokas elinympäristö. Alueella ei tule harjoittaa sellaisia toimia, joilla vaarannetaan tai heikennetään kohteen luontoarvoja. Jos alueelle tai sen lähiympäristöön suunnitellaan muuttavaa maankäyttöä tai kuivatustoimia, tulee luontoarvot kartoittaa ja rajata maastonselvitysten avulla.

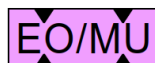
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.
Linnustollisesti huomionarvoinen kohde.
Muuttolintujen levähdysalueena toimivia peltoja ei tule metsittää. Suositus on, että pelto säilytetään viljelykäytössä.

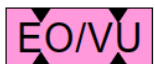
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.
Luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen suo. Alueella ei tule harjoittaa kuivatusta tai muita toimia, joilla vaarannetaan luonnontilaisuuden säilyminen.

- **luo-4**
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.
Kunnostamiskelpoinen hakamaa.
Alueen ennallistaminen hakamaaksi laiduntamalla, niittämällä ja umpeenkasvua estämällä on suositeltavaa.
- **luo-5**
Mahdollinen luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.
Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien potentiaalinen elinympäristö.
Viitasammakko.
Jos kohteelle tai sen ympäristöön suunnitellaan muuttavaa maankäyttöä tai kuivatustoimia, tulee alueelle laatia viitasammakkoselvitys maastotöineen.
- **luo1**
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.
Pohjois-Pohjanmaalla rauhoitettujen lajien alue tai kohde.
Alueen tai kohteen luontoarvoja ei saa vaarantaa tai heikentää.
- **luo2**
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.
Silmälläpidettävien lajien alue tai kohde.
Alueen tai kohteen luontoarvoja ei saa vaarantaa tai heikentää.
Alue suositellaan säilytettäväksi avoimena ja niittymäisenä.
- Maiseman kannalta merkittävä puu tai puuryhmä, jonka säilyttämistä suositellaan.
- Maisemallisesti tärkeä puurivi.
Koivukuja tai vastaava puurivi, jonka säilyttäminen ja uudistaminen tarvittaessa on maisemallisista syistä suositeltavaa.

Vanhalla maa-ainesten ottoalueella sijaitseva törmäpääskyn pesimäalue on otettu huomioon ottoalueen merkinnässä (EO/MU). Törmäpääskyn pesäkolot eivät olleet käytössä luontoselvityksen laatimisaikana, mutta rinne on edelleen potentiaalinen pesimäalue, ja törmäpääskyt voivat siirtyä pesimään uuteen maa-ainesten otossa syntyvään hiekkatörmään. Koska alueelle kaavaillaan uusia maa-ainesten ottolupia, tulee pesinnän mahdollisuus ottaa huomioon maa-ainesten ottoalueella. Eteläisemmällä virkistysalueeseen rajautuvalla ottoalueella (EO/VU) ei ole tavattu törmäpääskyä. Jos alueelle ilmestyisi törmäpääskyä, niin luonnonsuojelulaki yksin suojelee niitä häiritsemiseltä ja vahingoittamiselta.

Maa-ainesten ottoalue. Maa-ainesten oton päätyttyä alue varataan metsätalousalueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta, merkinnän MU mukaisesti. Alueella on luonnonsuojelulain 70 §:n nojalla rauhoitetun törmäpääskyn pesimäalue. Lajin yksilöiden tappaminen ja tahallinen häiritseminen, sekä munien tai pesien vahingoittaminen erityisesti pesimäaikana on kielletty. Alueella suositellaan harjoitettavaksi peitteellistä, luontaisesti uudistuvaa, jatkuvaa metsänkasvatusta.

Maa-ainesten ottoalue.
Maa-ainesten oton päätyttyä alue kunnostetaan monikäyttömetsäksi, jolle sijoittuu urheilu- ja virkistyspalveluita merkinnän VU-mukaisesti. Alueella suositellaan harjoitettavaksi peitteellistä, luontaisesti uudistuvaa, jatkuvaa metsänkasvatusta.

Kaava-alueen ulkopuolinen FINIBA-alue on myös osoitettu informatiivisena merkintänä kaavakartalla.

Suomen tärkeä lintualue (FINIBA).

Ympäristön häiriötekijät ja suojavaöhykkeet

Kaavamerkinnöissä ympäristöhäiriöitä ja suojavaöhykkeitä tarkoittavat merkinnät ovat mm. melu- ja tulva-alueita, puhdistettavia/kunnostettavia pilaantuneita maa-alueita, aktiivisia tai kunnostettavia maa-ainesten ottoalueita ja voimalinjojen ja maatilojen ympäristön maankäyttöä rajoittavia suojavaöhykemerkinntöjä. Maatalouden suojavaöhykemerkinntä (sv) on esitetty aiemmin tässä luvussa maatalouden yhteydessä ja sähkölinjojen suoja-alueet yhdyskuntatekniikasta puhuttaessa.

Kaavamerkinnöillä pyritään estämään tai lieventämään asutusta haittaavia ympäristöhäiriöitä, kuten tulvan aiheuttamaa uhkaa jokivarressa, liikenteen melua kantatien varressa ja maatalouden mahdollisia haju-, melu, ja pölyhaittoja.

Tulvauhan alainen alue 1/100a (SYKE).

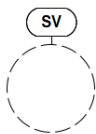
Uudet rakennukset tai laajennukset tulee pääsääntöisesti sijoittaa tulva-alueen ulkopuolelle tai korottaa maanpintaa luonnonmukaisesti muotoillen rakennuksen ympärillä.

Uudisrakentamisessa ja muissa rakennuslupaa edellyttävissä hankkeissa tulee pyytää ELY-keskuksen lausunto alimmista rakentamiskorkeuksista. Uusille pysyvän asumisen rakennuspaikoille johtavien teiden tulee olla tulvankestäviä. Pysyvä asunnolle johtavaa tietä saa korottaa maisemalliset näkökohdat ja tien patoava vaikutus huomioon ottaen. Tulvauhan alaiselle alueelle suunnitelluista pengerryksistä ja tieyhteyksien korotuksista tulee pyytää Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto.

Rakennuslupan myöntämisen yhteydessä tulee ottaa huomioon tulvaa mahdollisesti pahentavat olosuhteet, kuten tilanne, jossa tieyhteys voi padottaa tulvaa, sekä Kortteisen tekojärven säännöstelyssä tapahtuvat muutokset, ja määrätä tarvittaessa harkinnanvarainen lisäkorotus alimpiin rakentamiskorkeuksiin.

Alueelle ei saa sijoittaa uusia maanalaisia öljy- tai muita kemikaalisäiliöitä. Uudet säiliöt tulee sijoittaa maan päälle rakennusten sisätiloihin tai katoksen alle, sekä varustaa riittävän isoilla suoja-altailla. Alueella olemassa olevat maanalaiset säiliöt tulee tarkastaa määrävälein ja poistaa huonokuntoiset käytöstä kunnan ympäristövalvonnan ohjeistuksen mukaisesti.

Jätevesien imeytyskenttää ei saa asentaa tulvauhan alaisille alueille. Rantavyöhykkeellä rakennettaessa tulee jätevesien käsittelymenetelmät ja toteutus hyväksyttävä kunnan ympäristönsuojelusta vastaavalla asiantuntijalla.

Ohjeellinen maatilan tai eläinsuojan suojavaöhyke.

Ohjeellinen suojavaöhyke kuvaa olemassa olevan maatilan tai eläinsuojan nykyisen toiminnan laajuutta tai vaikuttavuutta.

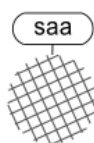
Ohjeellisen suojavaöhykkeen laajuus:

- Kotieläintalouden suuryksiköiden suojavaöhykkeet määritellään laskelmiin perustuen ympäristöluvan ja rakennus- tai toimenpideluvan yhteydessä.
- Lypsy- tai lihakarjatilat, ohjeellinen suojavaöhyke r=vähintään 200 m,
- Muut tuotantoeläintilat ja viljelytilat, ohjeellinen suojavaöhyke r=100 m,
- Muut tilat tai rakennuspaikat, joilla pidetään pienimuotoisesti kotieläimiä, kuten esimerkiksi harrastehevosiä, ohjeellinen suojavaöhyke eläinsuojan ympärillä erillisharkinnan mukaan.

Suojaöhykkeen sisälle ei suositella toteutettavaksi uusia asuinrakennuksia, jotka eivät ole maatilakiinteistön tai eläinsuojan omistajan hallinnassa.

Suojaöhykkeellä ja sen ympäristössä rakentavien suositellaan ottamaan rakentamisessa huomioon maatilan tai eläinsuojan toiminnan ja kehittämisen vaikutukset esimerkiksi eläinmäärän lisääntyessä. Maatilan tai eläinsuojan muutoksista ja laajennuksista aiheutuvat vaikutukset arvioidaan ympäristöluvan ja rakennus- tai toimenpideluvan yhteydessä.

Mahdollisesti puhdistettavia/kunnostettavia maa-alueita (pilaantuneita maita eli PIMA-kohteita) alueella on 13 kpl. Alueet on tarkistettu yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa.

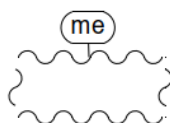

Mahdollinen puhdistettava/kunnostettava maa-alue.

Alueella tai sen lähiympäristössä saattaa sijaita pilaantuneita maa-aineita, jotka voivat rajoittaa maankäyttöä tai vaarantaa pohjavesien puhtauden. Alueen pilaantuneisuus, puhdistustarve ja puhdistusohjeet on selvitettävä ja oltava yhteydessä ELY-keskukseen, mikäli alueen käyttöön suunnitellaan muutoksia, alueella rakennetaan tai tehdään kaivutöitä, sekä nykyisen toiminnan päättyessä. Vähäinen kaivaminen, kuten puiden istuttaminen, ei edellytä puhdistustoimia tai valvontaa.

1. Pyhännän Puu-Top Oy, lisalmentie 444, r: no 791-403-0009-0068
2. Piippolan Betonituote Ky Kortteisenkangas, r: no 791-403-0009-0066
3. Kortteisenkankaan kaatopaikka, r: no 791-412-0112-0002
4. Sale Keskustie 10, r: no 791-412-0012-0052
5. Piippolan Talouskauppa Keskustie 13, r: no 791-412-0009-0042
6. SEO Piippola Kestiläntie 1, r: no 791-403-0013-0025
7. Pajukankaan lumenkaatopaikka, r: no 791-421-0014-0063
8. Tielaitoksen tukikohta Ouluntie 163, r: no 791-412-0024-0027
9. Öljyvähinkoalue (vanha) Ouluntie, r: not 791-403-0033-0024, 791-895-0000-0019
10. Ampumarata, Rytikorven haulikkorata, r: not 791-403-0033-0033, 791-403-0016-0066, 791-403-0033-0024
11. Ampumarata, Paskokangas, r: no 791-403-0033-0032 ja 791-403-0033-0013
12. Rytinevan sekoitusalue, r: no 791-403-0016-0042
13. Paskokankaan kaatopaikka, r: not 791-412-0016-0001, 791-412-0016-0094

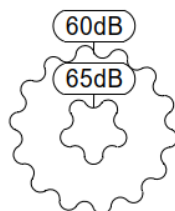
Melu häiritsee asumista ja virkistytymistä teiden varsilla ja ampumaradan meluvaikutusalueella. Tiemelun huomioonottamiseksi määräyksiä ja ohjeita on täydennetty erillisessä yleiskaavamääräyksessä 7.

Melualue.

Merkinnällä on osoitettu maanteiden 55 dB teoreettiset päivämelualueet. Alueella saattaa olla meluntorjuntatarvetta. Rakennusuunnittelussa on otettava huomioon meluntorjunta siten, että valtioneuvoston päätöksen mukaiset melutason ohje-arvot eivät ylitä sisätiloissa eikä oleskeluun tarkoitetuilla ulkoalueilla. Meluntorjunnassa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö.

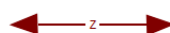
Uusilla rakennuspaikoilla kiinteistön omistaja tai haltija toteuttaa melusuojaukset.

Ampumaradan meluvaikutusalue.

Rahka-ahon ampumaradan sisempi meluvaikutusalue 65 dB (asunnot) ja ulompi meluvaikutusalue 60 dB (virkistyslaitokset taajamissa tai taajamien välittömässä läheisyydessä, loma-asunnot). Meluvaikutusalueille ei tule sijoittaa asuntoja tai loma-asuntoja.

Kunta on katsonut tarpeelliseksi suositella minimietäisyyksiä voimajohdoista asumiseen ja pitkäaikaiseen oleskeluun tarkoitetuille rakennuksille, johtuen voimajohtojen mahdollisista vaikutuksista terveyteen, sähkölaitteiden toimintaan ja haitallisista vaikutuksista maisemaan.

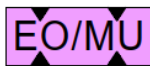

Ohjeellinen pääsähkölínjan yhteystarve.

Suosittelava etäisyys voimalinjasta uusiin asuinrakennuksiin tai jatkuvaan oleskeluun tarkoitettuihin tiloihin on:

- 40 metriä 110 kV:n voimalinjaan
- 50 metriä 220 kV:n voimalinjaan ja
- 100 metriä 400 kV:n voimalinjaan.

Maa-ainesten ottoa voidaan pitää ympäristöhäiriönä. Merkinnoissa on otettu huomioon uhanalainen laji ja alueiden kunnostus oton päätyttyä metsätalousalueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta.

Maa-ainesten ottoalue. Maa-ainesten oton päätyttyä alue varataan metsätalousalueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta, merkinnän MU mukaisesti. Alueella on luonnonsuojelulain 70 §:n nojalla rauhoitetun törmäpääskyn pesimäalue. Lajin yksilöiden tappaminen ja tahallinen häiritseminen, sekä munien tai pesien vahingoittaminen erityisesti pesimäaikana on kielletty. Alueella suositellaan harjoitettavaksi peitteellistä, luontaisesti uudistuvaa, jatkuvaa metsänkasvatusta.

Maa-ainesten ottoalue. Maa-ainesten oton päätyttyä alue kunnostetaan monikäyttömetsäksi, jolle sijoittuu urheilu- ja virkistyspalveluita merkinnän VU-mukaisesti. Alueella suositellaan harjoitettavaksi peitteellistä, luontaisesti uudistuvaa, jatkuvaa metsänkasvatusta.

6.3.4 Kaavamääräykset

Alue- ja kohdemerkintöjen kaavamääräyksiä täydentävät erilliset yleiskaavamääräykset, joilla ohjataan mm. rakentamista, ympäristön arvojen ja tulvauhan huomioimista, kunnan tavoitteiden toteuttamista ja vastaavia yleisesti huomioitavia asioita.

1. Yleiskaavaa voidaan käyttää asemakaava-alueen ulkopuolisilla ranta-alueilla sijaitsevilla A-, AM-, AT- ja RA-alueilla rakennusluvan myöntämisen perusteena (AKL 72§). Rakennuspaikat on ranta-alueella määritetty tilakohtaisesti emätilalaskelman perusteella. Muilla ranta-alueilla ei ole rakennusoikeutta, ellei kaavamerkinnoin ole toisin osoitettu.
2. Rakennuksen etäisyyden keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta tulee olla vähintään 20 metriä. Saunarakennuksen, jonka pohjapinta-ala on enintään 20 m², tulee sijaita vähintään 15 metrin etäisyydellä keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta.
3. Rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee osoittaa rakennuspaikan rakennettavuus ja tarvittaessa toimenpiteet rakennettavuuden parantamiseksi rakennusluvan hakemisen yhteydessä.
4. Rakennuspaikalla ei saa olla tulvan vaaraa (rakentamislaki 45§).

Alaville alueille rakennettaessa tulee huomioida tulva- ja kosteusvahinkojen vaara, ja sijoittaa rakennukset rakennuspaikan korkeimmille osille. Uudet rakennukset tai laajennukset tulee sijoittaa tulva-alueen ulkopuolelle tai korottaa maanpintaa luonnonmukaisesti muotoillen rakennuksen ympärillä. Uudisrakentamisessa ja muissa rakennuslupaa edellyttävissä hankkeissa tulee alavilla alueilla pyytää ELY-keskuksen lausunto alimmista rakentamiskorkeuksista.

Alueelle, joka jää veden alle 1/50a tulvan aikana, ei saa rakentaa. Uusille pysyvän asumisen rakennuspaikoille johtavien teiden tulee olla tulvankestäviä. Pysyvä asunnolle johtavaa tietä saa korottaa maisemalliset näkökohdat ja tien patoava vaikutus huomioon ottaen. Tulvauhan alaiselle alueelle suunnitelluista pengerryksistä ja tieyhteyksien korotuksista tulee pyytää Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto.

Rakennusluvan myöntämisen yhteydessä tulee ottaa huomioon tulvaa mahdollisesti pahentavat olosuhteet, kuten tilanne, jossa tieyhteys voi padottaa tulvaa. Kellaritiloja ei saa rakentaa alueilla, joilla ne voivat kastua.

Jätevesien imeytyskenttää ei saa asentaa tulvauhan alaisille alueille.

5. Tiet uusille rakennuspaikoille tulee johtaa ensisijaisesti olemassa olevien pääsysteiden ja maantieliittymien kautta. Yleisten teiden liittymäluvut tai liittymän käyttötarkoituksen muutokset tulee hakea ennen rakennusluvan myöntämistä. Rakentamisen yhteydessä tulee kiinnittää huomiota teiden sopeutumiseen maisemaan.
6. Tavanomaiseen asutuskäyttöön tarkoitettun rakennuspaikan pinta-alaksi suositellaan vähintään 3000 m² ja uusilla alueilla vähintään 5000 m². Ranta-alueella sijaitsevan uuden lomarakennuspaikan vähimmäispinta-ala on 3500 m², ellei yleiskaavassa muuta osoiteta. Suositus uusien maaseutumaiseen asumiseen tarkoitettujen rakennuspaikkojen kooksi on 1-3 ha, ja vähimmäiskoko on 0,5 ha, ellei yleiskaavassa muuta osoiteta. Määräykset rakennuspaikan vähimmäiskoosta koskevat uusia rakennuspaikkoja ja olevia rakennuspaikkoja silloin, kun rakennuspaikan koko esim. lohkomisen vuoksi muuttuu.
7. Melualueille ei saa sijoittaa uusia melulle herkkiä toimintoja kuten asuin- tai lomarakennuksia ilman melusuojausta. Uudisrakennusten julkisivujen ääneneristävyyden, sekä pihojen ulko-oleskelualueen tulee täyttää Valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaiset melutason ohjearvot. Rakennukset ja aidat ym. rakenteet suositellaan sijoitettavaksi niin, että ne suojaavat asuin- tai lomarakennuksen ulko-oleskelualueelta melulta. Meluntorjunnassa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö. Uusilla rakennuspaikoilla kiinteistön omistaja tai haltija toteuttaa melusuojaukset.
8. Olemassa olevien loma-asuntojen osalta mahdollistetaan muutos vakitukselle asumiselle, mikäli rakennus saatetaan vastaamaan pysyväksi asutukselle asetettuja määräyksiä.
9. Osa yleiskaava-alueesta sisältyy valtakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin "Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä" ja "Saviselkä-Piippola maantie", maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin "Manninkangas", sekä paikallisesti arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin Peltoperän alueella ja paikallisesi huomionarvoisten kyläiden "Peltoperäntie, Nuorisoseurantie ja Jatkolankuja" ympäristöön. Uudisrakentaminen on sovitettava huolellisesti kulttuuriympäristöön. Rakennuksissa suositellaan käytettäväksi selkeitä suoria muotoja ja perinteistä harjakattoa. Kiiltäviä kattopintoja ja räikeitä värejä tulisi välttää. Alueille suositellaan laadittavaksi rakennustapaohjeet, joita tulee noudattaa.
10. Maisemallisesti arvokkailla peltoalueilla (MA) ja muilla viljelyalueilla maatalouteen liittyvä rakentaminen suositellaan sijoitettavaksi olevien rakennusten yhteyteen tai maiseman reuna-alueille, ja/tai rajattavaksi kasvillisuudella. Viljely- ja niittyalueet suositellaan säilytettäväksi avoimina ja viljelykäytössä. Jos niitty ei ole käytössä, suositellaan kuitenkin sen vuosittaista niittämistä avoimen maiseman ylläpitämiseksi.

Vesi-, jäte- ym. teknistä huoltoa, ympäristön hoitoa, sekä varautumista koskevat määräykset:

11. Rakennuslupahakemukseen tulee liittää jätevesien käsittelyä ja johtamista koskevat suunnitelmat sekä selvitys siitä, että laadultaan soveltuvaa talousvettä on riittävästi saatavissa.

12. Jätevesien ja käymäläjätteen käsittelyssä on noudatettava kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä, Siikalatvan kunnan rakennusjärjestystä, sekä kunnan vesihuoltotoimijan ohjeistusta. Jätevedet on käsiteltävä alan asiantuntijan ja kunnan hyväksymän suunnitelman mukaan siten, ettei pohjavesiä tai pintavesiä pilata. Jos rakennuspaikalla syntyy jätevesiä, suositellaan sen liittämistä yleiseen viemäriverkostoon, mikäli mahdollista. Asuinkiinteistöjen tulee liittyä jätelain mukaisesti järjestettyyn jätehuoltoon.
13. Putki- ja sähköjohtojen runkolinjojen riittävä etäisyys rakennuksista tulee huomioida huoltotöitä silmälläpitäen ja esittää johdot ja putkilinjat rakennussuunnitelmissa rakennusluvan hakemisen yhteydessä.
14. Tieympäristöjä hoidettaessa ja kunnostettaessa on suositeltavaa tunnistaa ja säilyttää tienvarsien keto- ja niittykasvillisuutta. Haitalliset vieraslajit tulee poistaa erityisesti teiden ja vesistöjen varsilta.
15. Yleiskaavaa tarkemmassa suunnittelussa tulee varata pelastustoiminnan edellytysten kannalta riittävät ajoreitit pelastusajoneuvoille.
16. Uudisrakentamisen ja peruskorjausten yhteydessä suositellaan selvittämään mahdollisuudet aurinkoenergian, maa- tai kallioperän energian ja muun uusiutuvan energian hyödyntämiseen. Mahdolliset aurinkolämpökerääjät ja aurinkopaneelit tulee suunnitella ja sijoittaa arvokkaaseen kulttuuriympäristöön soveltuvalla tavalla. Asuinrakennuksiin suositellaan rakennettavaksi puulla lämmittämiseen soveltuva tulisija. Tulisijan ja lämmitysjärjestelmän valinnassa ja toteuttamisessa tulee kiinnittää huomiota vähäpäästöisyyteen, lämmitystehoon ja lämmönvarauskykyyn.

Pohjavesialueella maalämpöjärjestelmän (maalämpökaivon, maapintapiirin tai vesistöpiirin) sijoittaminen vaatii ELY-keskuksen lausunnon.

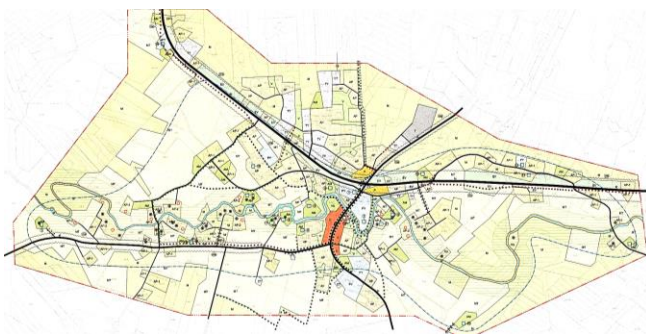
6.4 Vertailevat tarkastelut

6.4.1 Muutos nykytilanteeseen

Valtaosa osayleiskaava-alueesta on aiemmin kaavoittamatonta. Kaavan laajennukseen uutena sisällytettävät alueet on pääosin merkitty niiden nykyisen käyttötarkoituksen mukaan. Huomattavia toiminnan laajentamisia on kolmessa paikassa:

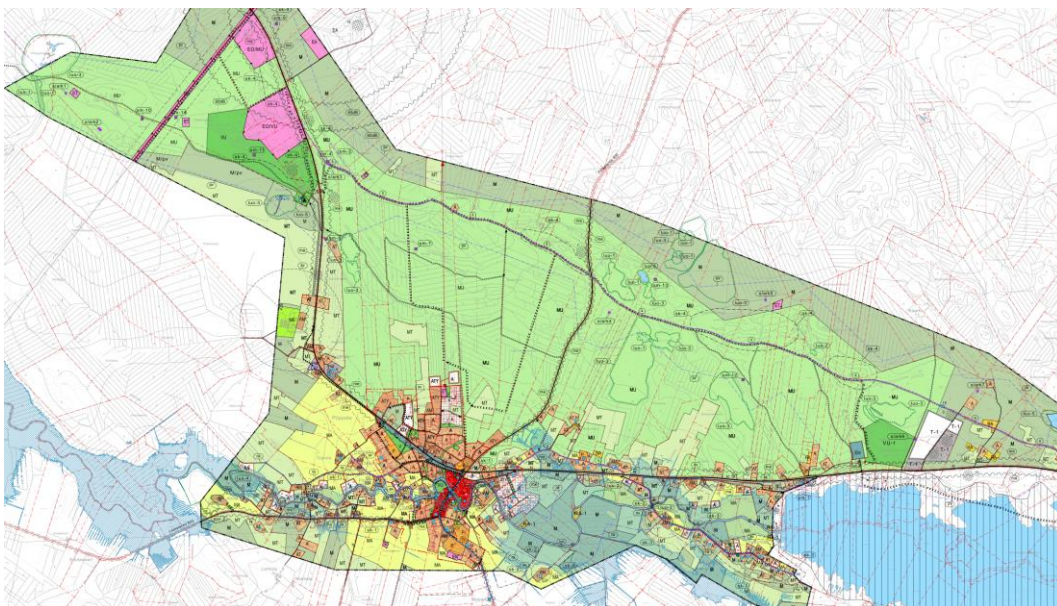
Paskokankaalle on varattu laaja alue urheilu- ja virkistyspalveluille sen varalle, että toimintaa on mahdollista laajentaa. Alueella on jo merkittäviä virkistysrakenteita. Alueella on myös entisiä maa-ainesten ottoalueita, jotka voitaisiin kunnostaa virkistysmetsäksi.

Kortteisen tekojärven pohjoispuolelle rakentuneen teollisuusalueen (T-1) jatkeeksi on merkitty teollisuus- ja varastointialueen laajenemisreservi mikä mahdollistaa yritystoiminnan kehittymisen alueella. Palveluiden piirissä taajaman pohjoisosassa oleville alueille on tehty aluelaajennuksia, jotka mahdollistavat pienyritystoiminnan ja asumisen yhdistämisen tavanomaista isommalla rakennuspaikalla. Nykyisen yleiskaavan itäpuolisella alueella on emätilaselvitykseen perustuen mitoitettuja uusia rakennuspaikkoja Peltoperällä.

Vasemmalla yleiskaava, jota tarkistetaan ja laajennetaan.

Alla yleiskaavakartta 21.3.2025, joka käsittää nyt Kortteisenkankaan olevan teollisuusalueen ja vedenhankinnan ja virkistykseen kannalta erittäin tärkeän harjujakson taajaman pohjoispuolella.

Vuoden 2003 osayleiskaavan kattamalla alueella on esitetty vähäisiä muutoksia maankäyttöön. Tehdyt muutokset koskevat pääasiassa keskustatoimintojen laajuutta ja asuinrakentamismerkintöihin tehtyjä täsmennyksiä sekä maisemallisia asioita, kuten aiemmin maatalousalueina merkittyjen peltojen osoittamista maisemallisesti arvokkaiksi peltoalueiksi. Maatilojen talouskeskusten merkinnät on säilytetty ja toimivien maatilojen tilanne tarkistettu, ja suoja-alueet tarkistettu koskemaan aktiivituloja. Peltoja on pyritty säilyttämään.

Pihkalantien varressa on muutettu teollisuusaluetta (TY) asumisen ja asumiselle merkittäviä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattoman yritystoiminnan yhdistäväksi alueeksi (ATY), sekä poistettu vanhan yleiskaavan teollisuusaluetta (T).

Keskustatoimintojen aluemerkinä on laajennettu seurakunnan toimintojen suuntaan niin, että merkinä kattaa myös Keskustien ja lsalmentien risteysalueen eteläosan. Tarkoituksena on mahdollistaa keskustatoiminnot koko keskustaajamaksi hahmottuvalla alueella. Kortteisenkankaan teollisuusalue ja harjualueen pohjavesialue virkistystoimintoihin sisältyvät nyt yleiskaavaan.

Asemakaavan ulkopuolisten alueiden mitoitukset ja siitä johdetut uudet rakennuspaikat on tarkistettu vastaamaan koko laajentunutta kaava-aluetta. Rakennuspaikat voivat toteutua pitkän aikavälin kuluessa.

Vanhan yleiskaavan rantarakennuspaikkoja on 67 ja näistä rakentamatta 13. Uusia rantarakennuspaikkoja tai erillisiä saunoja on muodostettu yleiskaavalla 24 kpl. Olemassa olevat erilliset rantasaunat on yleiskaavassa osoitettu kohdemerkinnällä. Uudet rakennuspaikat sijaitsevat pääosin kyläkuvan ja maiseman kannalta arvokkaimpien alueiden ulkopuolella. Koska rakennuspaikat ovat täydentyneet aiemman yleiskaavan asuinpaikkojen väleihin ja viereen, ja palvelut ovat saavutettavissa, on uusia rakennuspaikkoja osoitettu ranta-alueella myös pysyväille asutukselle. Lomarakennuksia saa muuttaa vakituiseen asumiseen, mikäli rakennus saatetaan vastaamaan pysyväille asutukselle asetettuja määräyksiä, ja tieyhteys ei ole tulvauhan alainen.

Osalla jokilaaksoa on laajoja tulva-alueita, joille ei voi rakentaa. Jos rantaviivaa on ollut riittävästi, eivätkä olemassa olevat asunnot tai loma-asunnot ole täyttäneet mitoitusta, on rakentamisen mahdollisuus pyritty osoittamaan kauemmas ranta-alueella. Uusille ja myös olemassa oleville loma-asunnolle on pyritty osoittamaan vähintään 3500 m² ja pysyväille asunnolle vähintään 5000 m² laajuiset rakennuspaikat, ellei ympäristö tai maanomistus muuta vaadi.

6.4.2 Valtakunnalliset ja seudulliset intressit

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kuvastavat valtakunnallisia intressejä. Yleiskaavassa on edistetty valtakunnallisia intressejä seuraavasti:

Yleiskaavalla parannetaan Piippolan elinvoimaa ja hyödynnetään sen vahvuuksia kestävästi mm. varaamalla alueita työpaikoille ja palveluille, ja mahdollistamalla monipuolinen yritystoiminta lähellä keskustaajamaa ja hyvien liikenneyhteyksien varrella. Työpaikka- ja asuinalueiden laajanemissuunnat sijoittuvat lähelle olemassa olevaa toiminnaltaan vastaavaa yhdyskuntarakennetta. Asuntotarjonnan monipuolistuminen mahdollistetaan laajentamalla keskusta-alueita ja väljentämällä asuinalueiden kaavamerkintöjä verrattuna edelliseen yleiskaavaan. Lisäksi asumisen yhteydessä tuetaan pienyritystoimintaa, maataloutta ja sitä tukevien sivuelinkeinojen harjoittamista, maaseudulle sopivia harrastusmahdollisuuksia, sekä

asumisen monipaikkaisuutta mm. antamalla mahdollisuus muuttaa loma-asunto pysyväksi asunnoksi. Palveluiden saavutettavuutta ja kestävää liikkumista tuetaan osoittamalla uusia ja säilytettäviä yhteystarpeita ja kantatien alikulkuja, joissa on erityisesti huomioitu kevyt liikenne.

Liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta tuetaan hyödyntämällä ja kehittämällä olemassa olevaa liikenneverkostoa. Yleiskaavassa esitetyt toimenpiteet tähtäävät pääasiassa liikenneturvallisuuden parantamiseen, liikenteen sujuvuuden turvaamiseen ja keskustaajaman osalta julkisen liikenteen toiminnan mahdollistamiseen. Toimenpiteet eivät heikennä valtakunnallista liikenneverkkoa, mutta edistävät paikallista ja paikkakuntien välistä liikennöintiä.

Uusi asuinrakentaminen osoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai määrätään rakentamiskorkeus tasolle, jossa tulvavahingoille alttiit rakennusosat eivät kastu. Asuinalueiden yhteyteen jo osin rakentuneille yritystoiminnan alueille on asetettu rajoituksia niin terveysnäkökulmasta kuin maiseman kannalta. Melua ja tärinää mahdollisesti aiheuttavat uudet teollisuusalueet on esitetty etäälle asuinalueista. Pohjavesialueen reunalle sijoittuvalle teollisuuden laajenemisalueelle ei saa sijoittaa pohjaveden laatua heikentävää toimintaa. Alueelle ei ole esitetty uutta maankäyttöä, joka saattaisi aiheuttaa suuronnettomuusvaaraa.

Valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja luonnonperintö on huomioitu kaavassa, ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja ekologiset yhteydet on esitetty säilytettäväksi. Olemassa olevat maa- ja metsätalousalueet ovat jatkossakin yhtenäisiä alueita.

Yleiskaava-alueella sijaitsevat voimajohdot säilyvät paikoillaan ja varaudutaan niiden uudistamiseen. Päälinjojen läheisyyteen ei esitetä uutta tai muuttuvaa maankäyttöä.

Maakuntakaavakartalla esitetyistä tavoitteista Piippolan kirkonkylällä on yleiskaavassa ja selvityksissä huomioitu mm.:

- kevyen liikenteen toimintaedellytykset ja virkistysyhteydet
 - o Nykyisen kantatiealikulun lisäksi kevyen liikenteen yhteyksiä on parannettu mm. kantatien 88 suunnassa ja taajaman pohjoisosaan yhdistämään asutusta keskustan reiteille ja palveluihin, sekä harjualueen päävirkistysalueelle taajaman pohjoisluoteispuolelle. Vanhantienkankaan harjualueelle on osoitettu seutua laajasti palveleva moottorikelkka- / monikäyttöreitti. Reitille on osoitettu uusi kt 88 alikulku, jonka sijainti tarkentuu myöhemmässä suunnittelussa. Olemassa olevia metsäteitä käytetään kulkuyhteyksinä harjualueelle. Valtakunnallisesti arvokasta Saviselkä - Piippola - museotietä on suositeltavaa käyttää pyöräilyreittinä.
- uudisrakentamisen sopeuttaminen rakennettuun ympäristöön, turvattu kulttuuriympäristö- ja maisema-arvojen vaaliminen
 - o Kaavakartalla on esitetty kulttuuriympäristön ja maiseman arvot ja määräyksissä on annettu perusohjeita rakennustavasta ja maiseman / kulttuuriympäristön vaalimisesta. Kaava-asiakirjoissa on esitetty ja turvattu arkeologisen kulttuuriperinnön säilyminen. Ehdotusvaiheessa myös paikallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristökohteet on esitetty kaavakartalla.
- luonnonperintöarvojen vaaliminen

- Kaavamerkinnät ja määräykset on tehty luontoselvityksen ja sen täydennyksen, [sekä ELY-keskuksen ohjeistuksen](#) pohjalta.
- tulvariskien huomioonottaminen ja tulvien hallinta, pohjaveden suojeleminen ja tekniset verkostot
 - Tulvariskialueet esitetty kartalla ja annettu kaavamääräykset tulvariskin huomioimiseksi ([mm. velvollisuus pyytää alavilla mailla ELY-keskuksen lausunto alimmista rakentamiskorkeuksista](#)).
 - Mitoituksen mukaisia rakennuspaikkoja on siirretty tulva-alueen ulkopuolelle.
 - Kirkonkylän laitamilla olevat pohjavesialueet on yleiskaavassa huomioitu ja annettu pohjaveden suojelemaan koskevat määräykset.
 - Kaavakartalle on lisätty pääsähköjohdon yhteystarve taajaman pohjoisosaan ja esitetty pääsähköjohdon uudistaminen.

6.4.3 Vertailu kunnan tavoitteisiin

Yleiskaavalla pyritään tukemaan Piippolan kirkonkylän elinvoimaa ja mahdollisuutta maaseutumaisen elämäntavan harjoittamiseen sekä edistämään elinympäristön turvallisuutta, terveellisuutta, taloudellisuutta ja ekologista kestävyttä. Tavoitteena on ollut myös vahvistaa alueen viihtyisyyttä ja houkuttelevuutta asuinpaikkana, mikä sisältää myös luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön vaalimisen.

Piippolan palveluiden säilymistä halutaan tukea antamalla nuoremmalle väelle mahdollisuuksia rakentaa kirkonkylälle ja asettua sinne asumaan. Maatilan talouskeskuksissa on tavoitteena helpottaa sukupolvenvaihdoksia ja tukea hoivan järjestämistä myös perhepiirissä.

Asutuksen ja palveluiden tavoitteena on pyritty järjestämään turvallinen, erityisesti kevyttä liikennettä tukeva liikenneverkosto, jota on täydennetty ulkoilureiteillä. Olemassa olevat virkistysalueet ja -reitit on säilytetty ja osoitettu uusia asumista, palveluita ja virkistystä palvelevia yhteystarpeita eri toimintojen välille. Teollisuuden painopistettä on siirretty pois ydinkeskustan tuntumasta, mutta pienimuotoinen ympäristöhäiriötä aiheuttamaton yritystoiminta on yhä sielläkin mahdollista. Infrastruktuuri tukeutuu pääasiassa olemassa olevaan verkostoon. Ulkoilureitin kautta voidaan joissakin tapauksissa järjestää ajo yksittäisille rakennuspaikoille maantieliittymästä luopumisen yhteydessä niin, että tarpeetonta läpiajoa pyritään välttämään. Tämä harventaa maanteiden liittymävälejä ja parantaa näin liikenneturvallisuutta.

Asutuksen laajeneminen on esitetty olevan energia-, vesi- ja jätehuollon yhteyteen. Suunnittelun aikana on ilmennyt tarve isoille tonteille, joilla voi esimerkiksi pysäköidä kuorma-auton, ja näille on varattu toteuttamismahdollisuuksia kunnallistekniikan piirissä.

Ympäristön ekologista kestävyttä pyritään edistämään varmistamalla kasvi- ja eläinlajiston kannalta arvokkaiden alueiden riittävyys, monimuotoisuus ja viheryhteyksien jatkuvuus. Luonnon kannalta arvokkaille rakentamattomille alueille ei osoiteta merkittäviä maankäytön muutoksia. Viherverkoston yhtenäisyyttä ja ulkoilureittien jatkuvuutta ja monikäyttöisyyttä tuetaan.

7 Yleiskaavan vaikutukset

7.1 Ympäristövaikutukset

Arviointi tehdään sanallisesti kuvailemalla ja sitä havainnollistetaan seuraavilla symboleilla ja niiden yhdistelmillä. Vaikutuksia verrataan nykytilaan.

Huomattavasti haitallisia vaikutuksia (- -)

Jonkin verran haitallisia vaikutuksia (-)

Haitallisia vaikutuksia ei juurikaan ilmene tai tunnisteta (0)

Jonkin verran positiivisia vaikutuksia (+)

Huomattavasti positiivisia vaikutuksia (+ +)

Vaikutusten määrä tai laatu ovat epävarmoja tai niitä ei pysty arvioimaan (?)

7.1.1 Vaikutukset kyläkuvaan, maisemaan, rakennettuun ympäristöön ja kulttuuriympäristöön

Vaikutukset kyläkuvaan ja rakennettuun ympäristöön

Kaava aiheuttaa jonkin verran kyläkuvallisia muutoksia lähinnä keskustaajaman alueelle ja sen välittömään läheisyyteen. Keskustatoimintojen alue laajenee pohjoiseen, mikä mahdollistaa alueen kehittymisen palveluiden, hallinnon, keskustaan sopivan asumisen ja ympäristöhäiriöttömien työpaikkatoimintojen alueena, mikäli muutostarvetta ilmenee. Iisalmentien pohjoispuolen asuin- ja yritystoiminta-alueita supistetaan toteutumattomilta osiltaan hieman ja muutetaan sitä asumisen suuntaan, joten keskeisille kyläalueille ei tule nykyiseen mittakaavaan sopimattomia suuria teollisuusrakennuksia. Jos suurempia uusia hallirakennuksia tarvitaan, niille on tilaa olemassa olevan Kortteisen teollisuusalueen laajennusalueella (T-1). Kantatien 88 eteläpuolinen yhdyskuntatekniikan piirissä oleva Väkkäräperän alue esitetään asemakaavoitettavaksi ja kenties tulevaisuudessa laajenevaksi asuinalueeksi. (0?)

Yleiskaavalla on lisätty asemakaava-alueen ulkopuolelle emätilojen rakennuspaikkoja tai yksittäisiä saunoja 24 kappaletta, mikä on maltillinen määrä suhteessa Lamujoen ranta-alueen nykyiseen rakentamisen määrään. Uudet rakennuspaikat sijaitsevat pääosin kyläkuvan ja maiseman kannalta arvokkaimpien alueiden ulkopuolella. Muutos verrattuna vanhan yleiskaavan rakennuspaikkoihin ei ole maisemakuvallisesti erityisen merkittävä. Lisäksi uusia rakennuspaikkoja osoitetaan asemakaava-alueen itäosaa asemakaavalla tiivistämällä, ja metsäalueelle taajaman pohjoisosaan. (0)

Asemakaavan ja emätilamitoitusalueen ulkopuolella yleiskaavalla on pyritty säilyttämään talousrakennukset ja tilavat rakennuspaikat, joilla maaseutumainen elämäntapa on edelleen mahdollinen. Tämä näkyy omaleimaisuuden ja perinteisten pihapiirien säilymisinä myös kyläkuvassa ja maisemassa. (+)

Vaikutukset maisemaan

Piippolassa on laajoja peltoaukeita, joista osa on osoitettu maisemapelloiksi, joiden säilyminen avoimina ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Tällä tavoin ylläpidetään avointa, maaseutumaista maisemaa, joka on tyypillistä alueelle. (+)

Ei tunnisteta haitallisia vaikutuksia (0). Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet jäävät rakentamattomiksi ja tietoisuus niistä lisääntyy, ja kaavamerkinnoissa pyritään luonnontilaisuuden säilymiseen (+).

Vaikutukset alueen eläin- ja kasvilajeihin

Luontoselvitys (2020) laadittiin ennen yleiskaavaluonnosta. Selvitystä täydennettiin alueilla, joihin kaavasuunnitelman perusteella kohdistui maankäytön muutoksia ja Lamujoen varressa alkukesästä 2023. Tietämys yleiskaava-alueen eläin- ja kasvilajeista ja samalla niiden säilymismahdollisuudet ovat parantuneet. (+) Yleiskaavassa on osoitettu uhanalaisten kasvilajien esiintyminen. Myös tienvarsiympäristöjen haitalliset vieraslajit on kartoitettu, ja yleiskaavamääräyksellä ohjeistettu vieraslajien kurissa pitämiseen. (+)

Piippola ei sijaitse luontodirektiivin liitteen IV lajin liito-oravan varsinaisella levinneisyysalueella. eikä alueella ole lajin suosimia varttuneita kuusi- tai sekapuustoisia metsiä. Saukko on havaittu Kortteisen tekojärvellä. Saukon pesäpaikkoja ei ole alueelta tiedossa. Saukon elinpiiri on hyvin laaja ja Lamujoki kuuluu hyvin todennäköisesti saukon elinpiiriin. Rannalla on jo runsaasti asutusta, eikä yksittäisten rantaan tukeutuvien lisärakennuspaikkojen voi katsoa muuttavan juurikaan tilannetta (0?).

Liitteen IV muillekaan lajeille (viitasammakko, lepakot) sopiviin elinympäristöihin ei yleiskaavassa ole esitetty huomattavia maankäytön muutoksia, joten yleiskaavan toteuttaminen ei vaikuta niille suotuisia elinympäristöjä vähentävästi (0). *Koska metsäalueilla on viitasammakoille soveltuvia lampia, on nämä potentiaaliset kohteet esitetty merkinnällä luo-5, jonka mukaan alueella tulee laatia viitasammakkoselvitys mastotöineen, mikäli kohteelle tai sen ympäristöön suunnitellaan muuttavaa maankäyttöä tai kuivatustoimia. On myös mahdollista, että lepakot kuuluvat kaava-alueen eläimistöön. Niille sopivaa ympäristöä on erityisesti asutuksen tuntumassa, mutta asutus on jo olemassa, eikä sitä yleiskaavalla muuteta, vaan pikemminkin säilytetään, johtuen maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaiden ja säilyvien kohteiden ja ympäristöjen suuresta määrästä. (0 + ?)*

Luontoselvitykseen ja sen täydennykseen perustuva arvio on, että haitallisia vaikutuksia luontodirektiivin IV lajeihin ei ilmene (0).

Kaava-alueen arvokkaat luontotyytit sijaitsevat pääosin alueen pohjoisosassa harjualueella ja sen tuntumassa olevilla soilla ja lammilla. *Arvokkaat kohteet ovat metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä; vähäpuustoisia soita ja soiden metsäsaarekkeita. Tervalampi on vesilain mukainen kohde. Metsälain 10 § mukaisina erityisen tärkeät elinympäristöt on esitetty kaavakartalla luo-alueina. Vesilain mukaiset luontotyytit on eroteltu metsälain mukaisista arvokkaista elinympäristöistä (+)*

Täydentävän luontoselvityksen tuloksena kulttuuriympäristöön liittyvänä luontoarvojen puolesta huomioitavana kohteena löytyi kunnostamiskelpoinen hakamaa, jota suositetaan yleiskaavassa ennallistettavaksi niittämällä tai ottamalla se esimerkiksi laidunkäyttöön (+)

Yleiskaavan toteuttaminen ei aiheuta haitallisia vaikutuksia metsälain tai vesilain arvokkaisiin kohteisiin. Kaavan laatimisen yhteydessä on selvitetty luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden alueiden sijainti ja arvot, joten ne voidaan ottaa huomioon kaikessa maankäytössä ja suosituksissa (++).

Huomioitavaa lajistoa esiintyy vain vähän. Mm. hautausmaan luona kasvaa silmälläpidettävää ahokissankäpälää, joka hyötyy parkkipaikan ympäristön kasvillisuuden pitämisestä matalana, ja Lamujokivarresta suojeltua keltakurjenmiekkaa. Myös haitallisten vieraslajien esiintymät teiden varsilla on

selvitetty ja annettu erillinen määräys niiden poistamisesta erityisesti teiden ja vesistöjen varsilta. Luontoselvityksen linnustollisesti huomionarvoiset kohteet esitetty kaavakartalla ja annettu niitä koskevat kaavamääräykset. Sensitiiviset lajitiedot on esitetty vain luontoselvityksen salassa pidettävissä viranomaisliitteissä, ja tiedot on huomioitu kaavoituksessa. Luontoselvityksessä linnustollisesti huomionarvoisten kohteiden alueille tai välittömään läheisyyteen ei esitetä kaavassa maankäytön muutosta, kuten uutta rakentamista tai uusia ulkoilureittejä. Kaavan maankäytönmuutosalueille ei muutenkaan juuri sijoitu Tiira-lintuhavaintotietokantaan kirjattuja lintuhavaintoja.

Lähtötietojen ja karttatarkastelun perusteella kaavan maankäytönmuutosalueiden tai niiden lähiympäristön ei ole aiheutta olettava olevan linnustollisesti huomionarvoisia. Kaavalla ei arvioida olevan merkittävää heikentävää vaikutusta linnustoon tai muuhun huomioitavaan lajistoon (0).

Vaikutukset Natura- ja luonnonsuojelualueisiin

Kaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole Natura-alueita tai luonnonsuojelualueita. Lähimmät Natura-alueet sijaitsevat noin 7 km kaava-alueen itäpuolella ja lähin luonnonsuojelualue noin 5 km Piippolan keskustan pohjoispuolella kaava-alueen ulkopuolella. Kaavassa ei osoiteta maankäytön muutoksia lähelle Natura- tai luonnonsuojelualueita ja myös muut vaikutukset, kuten lisalmentien mahdollisesti lisääntyvä liikenne, jäävät vaikutuksiltaan vähäisiksi.

Kortteisen tekojärven linnuston kannalta arvokas FINIBA-alue rajautuu kaavan ulkopuolelle. Järven välittömään läheisyyteen ei ole esitetty maankäytön muutoksia. Kaava-alue rajautuu Kortteisen ympärillä pääasiassa lähimpään tiehen, jolloin järven ympärille muodostuu vesirajasta mitattuna noin 30 (padon kohta) - 600 metrin vyöhyke, jolle kaava ei ulotu, eikä täten aiheuta muutoksia. Etenkin järven pohjoispuolinen lisalmentie muodostaa linnuston kannalta merkittävän häiriötekijän; tien pohjoispuolella jo oleva maankäyttö, ja teollisuusalueen laajennus järvestä pois päin jäänevät vaikutuksiltaan tien dominoivan vaikutuksen johdosta marginaalisiksi. Kortteisen länsi- ja luoteisreunalla on pato- ja pengerrakenteita, joiden takana sijaitsevat lähin tie ja olemassa oleva asutus, johon ei ole esitetty kaavassa muutoksia.

Kaavan toteuttaminen ei aiheuta haitallisia vaikutuksia Natura- ja luonnonsuojelualueisiin tai FINIBA-alueeseen (0).

Vaikutukset maaperään

Kaavoituksen yhteydessä on kahteen otteeseen selvitetty pilaantuneet maa-alueet ja niiden puhdistustarve yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa jo luonnosvaiheessa. Ehdotusvaiheessa alueiden tilanne tarkistettiin, ja kaavamerkintään täydennettiin ja täsmennettiin maankäytön muutoksen, rakentamisen ja kaivutöiden yhteydessä tarvittavia toimenpiteitä. (+)

Pilaantuneiden maa-alueiden tilanne muuttuu alueita tarvittaessa vähitellen kunnostettaessa, ja myös silloin, jos maaperään pääsee haitallisia aineita esimerkiksi säiliöistä, taikka liikenneonnettomuuden tai vastaavan tapahtuman seurauksena. Erityisen haitallisia tällaiset tapahtumat olisivat pohjavesialueella, jossa vaikutukset maaperään kohdistuvat myös pohjaveden laatuun, katso kohta 7.1.3.

7.1.3 Vaikutukset tulvauhanalaisiin alueisiin, pintaveteen ja pohjaveteen

Tulvauhan alaisten alueiden maankäyttö ja vaikutukset tulvauhkaan

Tulvauhan alaiset alueet sijaitsevat kaava-alueen eteläosassa Lamujoen ympäristössä. Joki tulvii erityisesti alaville pelloille keskustaajaman itä- ja länsipuolella. Taajaman keskeisillä osilla maasto on korkeammalla, joten tulva-alue on siellä pienialainen ja joki virtaa syvemmissä uomassa. Tulvarajauksena on käytetty kerran sadassa vuodessa ilmenevää korkeinta tulvaa. Tulvauhan alaiselle alueelle ei kaavamääräysten mukaan saa rakentaa tai sijoittaa maanalaisia öljy- tvst säiliöitä taikka jäteveden imeytyskenttää. Rakennuspaikkoihin on sisällytetty aina tulvauhan ulkopuolista aluetta ja osoitettu tarvittaessa lisäaluetta maanhankintaa varten, niin että rakennuksen pihoineen pystyy toteuttamaan. Uutta asumista ei ole esitetty nykyasutusta alavammille paikoille, ja rakennukset sekä tiet pysyvät kuivina tavanomaisilla pihamaan kallistuksilla ja täytöillä. Varsinaisista pengerryksistä ja tieyhteyksien selkeistä korotuksista tulee pyytää ELY-keskuksen lausunto.

Kortteisen tekojärven vedenkorkeus on säännöstelty ja järven länsireuna on pengerretty ja maasto nousee järven pohjoispuolella niin, ettei kaava-alueen sisällä ole järven tulviessa odotettavissa tulvauhkaa. Tulvauhkaa mahdollisesti pahentavien tilanteiden, kuten teiden rakentamisen tai tekojärven säännöstelyssä tapahtuvien muutosten johdosta voidaan tulva-alueen kaavamerkinnän mukaan määrätä harkinnanvarainen lisäkorotus rakentamiskorkeuksiin. (+,?)

Kaavassa on otettu huomioon tulvauhan alaiset alueet osoittamalla rakennuspaikat riittävän laajoina. (+) Aina on mahdollista, että jokin asia yllättää tai että tapahtuu jokin onnettomuus. Kaavan toteuttaminen ei kuitenkaan lisää riskejä nykytilanteeseen verrattuna. (0,?)

Vaikutukset pintaveteen

Jokitulva saattaa vaikuttaa pintavesien laatuun. Ravinteita ja kiintoaineita huuhtoutuu todennäköisesti eniten peltoalueilta ja haitallisia aineita ei saa päästää ojiin ja vesistöihin. Kaavakartalla on esitetty tulvauhan alaiset alueet, jotka ulottuvat Piippolassa laajasti etenkin peltoalueille. Yleiskaava ei vaikuta tulva-alueiden laajuuteen. Peltoalueita ei ole kaavalla esitetty laajennettaviksi tulva-alueille, mutta ei ole supistettukaan. (0)

Myös piha-alueilta valuu vettä vesistöihin. Rakennuspaikkojen piha-alueet pystyy toteuttamaan niin, että pihapiiri ei ulotu tulva-alueelle. Yleiskaavassa on kielletty maanalaisten öljy- ja kemikaalisäiliöiden, sekä jätevesien imeytyskenttien sijoittaminen tulvauhan alaiselle alueelle. (0,+)

Kaavan toteuttaminen ei lisää haitallisia vaikutuksia pintavesiin (0).

Vaikutukset pohjaveteen

Kaava-alueen pohjavesialueet sijaitsevat pohjoisosan harjujaksolla. Alueella on ulkoiluun liittyviä reittejä ja pienimuotoisia rakenteita, kuten opasteita ja taukopaikkoja. Tavoitteena on säilyttää alue nykyisen kaltaisessa maa- ja metsätalouskäytössä. Ulkoilun tarpeet on mahdollista ratkaista harjualueella pienimuotoisin toimenpitein. (0)

Pohjavesialue on kaavassa pääosin maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolle ei osoiteta maankäytön muutoksia, lukuun ottamatta olemassa olevan Kortteisenkankaan olemassa olevan teollisuusalueen laajennusaluetta. Tämä kantatien 88 varteen rakentunut pieni teollisuusalue sijaitsee hankalasti pohjavesialueella. Alueen laajennusosalle on kaavamääräyksissä asetettu rajoitus, jonka mukaan alueelle ei saa sijoittaa uutta pohjaveden laatua heikentävää toimintaa. (0 ?) Ympäristöhaiiriötä aiheuttamattomalle yritystoiminnalle on osoitettu lisäksi alueita pohjavesialueen ulkopuolella lähellä

taajamaa, joten työpaikkoja, joissa käsitellään pohjavedelle haitallisia aineita, voidaan ja tulee sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle Piippolassa tai muualla Siikalatvan kunnan alueella. (+)

Pohjavesialueen kaakkoispäässä sijaitsee muutamia yksittäisiä asuttuja tontteja, ravierata ja hautausmaa. Näiden osalta alueelle ei ole luvassa muutoksia: alueella jo olevat toiminnot säilyvät niille aikanaan varatuilla paikoilla. (0) Pohjavesialueen luoteiskulmalla oleva Paskokankaan virkistysalue laajenee hieman nykyisestä, ja harjualueen reitistöille on varattu tavoitteellinen alikulku pohjavesialueen puolelle lähelle Paskokankaan virkistysrakenteita. (0) *Paskokankaan eteläosassa on lausuntojen perusteella herkkänä pidetty alueen osa, jolla erityisesti kaivutyöt voivat vaarantaa pohjaveden määrää tai laatua. Tämä pohjavesialueen osa on korostettu kaavamerkinnällä M/pv ja kaavamääräyksessä on edellytetty ELY-keskuksen lausuntoa pohjaveden laatuun tai määrään vaikuttavista toimenpiteistä, kuten ojituksista ja muista kaivutöistä.* (+)

Kaavamääräyksissä on annettu kattavasti pohjaveden suojelua koskevia määräyksiä ja ohjeita jätevesien ja käymäläjätteen käsittelyyn. Tarkistetut ja luetteloidut mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet tulee kunnostaa ja olla yhteydessä ELY-keskukseen, jos alueen käyttöön suunnitellaan muutoksia, tehdään kaivutöitä tai nykyinen toiminta loppuu. (0,+)

Kaavan vaikutukset ovat pääosin positiivisia, kun pohjavettä mahdollisesti uhkaavat asia on käyty järjestelmällisesti läpi kaavaprosessin yhteydessä. (++)

Olemassa olevan teollisuusalueen laajentaminen Kortteisen pohjoispuolella lisää toimintaa ja sen mukana tulevaa liikennettä pohjavesialueella, joten riskit voivat tällä kohdalla kasvaa. (?)

Kaavamerkinnän mukaan tälle alueelle ei kuitenkaan saa sijoittaa pohjaveden laatua heikentävää toimintaa. (- 0)

Laadittavaksi suositelluilla rakentamistapaohjeilla olisi hyvä ohjeistaa myös pohjavesialueen toimijoita, sekä tukea rakennustarkastuksen ja ympäristötarkastajan työtä pohjavedensuojelun kannalta hyvien ratkaisujen löytämiseksi. (?)

Vaikutukset ilmastoon ja ilmastomuutokseen

Reittien turvallisuutta ja yhteyksiä parantamalla voidaan huomattavasti vähentää autoilun tarvetta. Ilmastomuutoksen hillintätoimina yleiskaavassa on esitetty mm. pyöräily-yhteyksiä ja täydentävää kantatien alikulkua taajaman sisälle, sekä sen ulkopuolelle yhteyksiä virkistysalueille (Paskokangas, kuntoradan alue) ja myös taajamasta toiseen johtavien maanteiden varsille. Toimenpiteen vaikutus ilmastomuutokseen on vähäinen, mutta Suomen laajuudessa mahdollisimman kattava siirtyminen yksityisautoilusta pyöräilyyn tai kävelyyn, on merkittävä. (+)

Kaavamääräyksissä suositellaan selvittämään rakennustoimien yhteydessä mahdollisuudet uusituvan energian hyödyntämiseen, kulttuuriympäristöön soveltuvalla tavalla. Asuinrakennuksiin suositellun puulla lämmittämiseen soveltuvan tulisijan toteuttamisessa tulee kiinnittää huomiota vähäpäästöisyyteen, lämmitystehoon ja lämmönvarauskykyyn. (+)

Vaikutukset ilmastomuutokseen ovat maapallon käsittävään kokonaisuuteen verrattuna vähäisiä mutta positiivisia. (+)

7.1.4 Vaikutukset liikenteeseen

Kaava tukee kevyen liikenteen käyttöä Piippolan taajaman tiheimmin asutuilla alueilla ja Paskokankaan suuntaan kuljettaessa. Kaavassa on esitetty uusia kevyen liikenteen reittejä, jotka täydentävät nykyistä verkostoa. Paskokankaan suositulle ulkoilualueelle on esitetty oma asuinalueiden läpi kulkeva tai niitä sivuava reitti ja lisätty varaus harjualueen reittien alikululle. (+)

lisalmentielle on esitetty taajaman länsiosaan rakennettavaksi asemakaavankin mukainen uusi kevyen liikenteen alikulku. Tämä on ollut myös aiemmassa yleiskaavassa, kuten myös Nuorisoseurantielle esitetty alikulku, joka ei ole mukana asemakaavassa, eikä yleiskaavassa. Muutaman olevan yksittäisen rakennuspaikan ajoyhteys voidaan osoittaa lisalmentien suuntaisen reitin kautta ja samalla luopua suorasta liittymästä kantatielle. Kevyen liikenteen yhteyksiä tai ulkoilureittiyhteyksiä on lisätty lisalmentien suuntaisesti. Olevan asutuksen lisäksi myös Peltoperän muutamilta uusilta rakennuspaikoilta pääsee näin ulkoilu- tai pyöräilyreittiä pitkin keskustaan. (+)

Mikäli keskustarakenne tulevaisuudessa tiivistyy, kokoojaväylät ja etenkin lisalmentien ja Keskustien risteysalue saattavat hieman vilkastua liikenteellisesti. Teollisuusalueereservin toteutuessa lisalmentien liikennöinti lisääntyy ja raskaiden ajoneuvojen osuus saattaa kasvaa. Asia on huomioitu kaavassa liikenneturvallisuutta lisäävillä toimenpiteillä, kuten lisäämällä kevyen liikenteen yhteyksiä, sekä alikulku- ja reittivarauksia ja -yhteystarpeita. (0 +)

Yleiskaavassa liikenneturvallisuutta on parannettu seuraavin keinoin:

1. Ajoneuvoliikenteen liittymäväliä kantatiellä on jonkin verran mahdollista harventaa liittymiä yhdistämällä tai osoittamalla kantatien suuntainen rinnakkaisyhteys, johon pystytään liittämään ajotien käyttäjiä.
2. Kevyt liikenne ja virkistys ohjataan pois vilkasliikenteisimmiltä autoteiltä, erityisesti kantatieltä 88. Piippolan keskustan länsiosaan on varattu toinenkin kantatien alittava kevyen liikenteen väylä. Kevyen liikenteen yhteystarpeet esitetään niihin kohteisiin, joihin on todettu olevan erityistä liikkumistarvetta. Osa reiteistä tukeutuu vähäisesti liikennöityihin autoteihin, ja myös päinvastoin – yksittäiselle tontille voidaan ajaa reittiä pitkin

Kaavakartalla on esitetty tavoitteellinen kokoojateiden sijainti liittymineen. Vanhat kokoojatieliittymät poistuvat käytöstä siinä vaiheessa, kun ne korvataan suunnitelman mukaisilla liittymillä tai jos pääsy yhteys yksittäiselle vähäliikenteiselle rakennuspaikalle voidaan hoitaa turvallisesti muun reitin kautta. Mikäli esitettyä yhteyttä tai reittiä ei rakenneta, vanha yhteys säilyy käytössä.

Tavoitteellinen liittymäväli kantatiellä 88 eri nopeusalueilla:

Nopeus	Liittymien välinen minimietäisyys	Liittymiä kilometrillä enintään
60 km/h		4–5
80 km/h	200–250 metriä	4–5
100 km/h	250 metriä	3

Liittymien välimatkaa määritellessä on huomioitu kantatien liikennemäärät sen eri osuuksilla ja arviot siihen liittyvien teiden vilkkaudesta. Kantatie 88 on verrattain hiljainen verrattuna muihin valta- ja kantateihin, joten liittymätarkastelussa on sovellettu sekä valta-/kantateiden että seututeiden suositeltuja arvoja (Väylävirasto). Liikennemääriltään kantatie 88 muistuttaa keskimääräisesti liikennöityä seututietä tai vähäisesti liikennöityä valta-/kantatietä. Myös risteävät tiet ovat muutamaa keskustan tuntumassa olevaa poikkeusta lukuun ottamatta hyvin hiljaisia. Liikennemäärien lisäksi liittymätarkastelussa on huomioitu kantatien nopeusrajoitus, joka vaihtelee kaava-alueella 60–100 km/h välillä.

Tarkastelussa liittymiksi on laskettu kantatieltä erkaantuvat tiet, jotka palvelevat useampaa kuin yhtä käytössä olevaa kiinteistöä. Pieniä metsäautoteitä, maatalousliittymiä ja vain yhdelle tontille vieviä tonttiliittymiä ei esitetä muutettaviksi, ellei näiden yhdistäminen lähellä sijaitsevaan olemassa olevaan liittymään ole ollut muutoin perusteltua tai mikäli yhdistäminen olisi haitannut merkittävästi kyseisen tai viereisen tilan toimintaa tai kevyen liikenteen turvallisuutta.

Kaavalla ei katsota olevan haitallisia vaikutuksia moottoriajoneuvoliikenteeseen, sillä esitetyt maankäytön muutokset ovat vähäisiä ja maltillisesti laajenevien alueiden liikenne hoidetaan samojen liittymien kautta kuin ennenkin. (0)

Erityisesti kevyen liikenteen turvallisuus lisääntyy, kun tarpeellisia pyörätie- ja reitti yhteyksiä varaudutaan lisäämään kantatien suuntaisesti ja reiteille osoitetaan varaus alikulun toteuttamiseksi. (+)

7.1.5 Vaikutukset ilmastonmuutokseen varautumiseen ja hillintään

Ilmaston lämpeneminen johtuu hiilidioksidin ja metaanin lisääntymisestä ilmakehässä. Kyseessä on globaali ilmiö, jonka kehittymiseen ei Piippolan kirkonkylällä voi juurikaan vaikuttaa. Sen lisäksi ja sijaan tärkeää on varautuminen alailmakehän ja merien kiihtyvistä lämpenemisestä johtuvaan globaaliin tuulisuuden ja myrskyjen lisääntymiseen ja sadannan muutoksiin, sekä omalta osaltaan fossiilisen uusiutumattoman energian käytön vähentäminen. Erityisesti tulviin ja niiden aiheuttamiin ympäristö- ja materiaalivahinkoihin tulee varautua ja niitä tulee ehkäistä.

Energialähteet

Ilmaston lämpenemisen ehkäisemiseksi fossiilisten polttoaineiden käyttöä tulee vähentää. Piippolan yleiskaavan kaavamääräyksissä onkin suositus, että uudisrakentamisen ja peruskorjausten yhteydessä suositellaan selvittämään mahdollisuudet aurinkoenergian, maa- tai kallioperän energian ja muun uusiutuvan energian hyödyntämiseen. (++)

Asuinrakennuksiin yleiskaavassa suositellaan rakennettavaksi puulla lämmittämiseen soveltuva tulisija, ja että tulisijan ja lämmitysjärjestelmän valinnassa ja toteuttamisessa tulee kiinnittää huomiota vähäpäästöisyyteen, lämmitystehoon ja lämmönvarauskykyyn. (+) Hyvin toimivien tulisijojen toteuttamisella on erityistä merkitystä myös poukkoilevasta tuulivoimasähkön tuotannosta johtuvan sähkön hinnan ja saatavuuden tasaamisessa, huoltovarmuudessa, sekä perheiden energiakustannusten hillitsemisessä. (++)

Mahdolliset aurinkolämpökääläjäät ja aurinkopaneelit voivat aiheuttaa kulttuuriympäristössä haitallisia muutoksia, joten ne tulee kaavan mukaan suunnitella ja sijoittaa arvokkaaseen kulttuuriympäristöön soveltuvalla tavalla. (0)

Maaperän lämmön hyödyntäminen pohjavesialueella on kuitenkin riskialtista, koska lämmönkeruuputkistojen haitalliset aineet eivät saa päästä maaperään ja pohjaveteen, ja yleiskaavassa ohjataan näissä tapauksissa varovaisuuteen. (+) Erillisten kaavamääräysten ja pohjavesialueen kaavamääräyksen mukaisesti yleiskaavassa onkin määrätty, että maalämpöjärjestelmän (maalämpökaivo, maapintapiiri tai vesistöpiiri) sijoittaminen pohjavesialueelle vaatii ELY-keskuksen lausunnon. (+0)

Liikenne

Kevyen liikenteen reittien ja monikäyttöisten ulkoilureittien jatkuvuutta ja turvallisuutta on parannettu varaamalla kaavaan yhteyksiä ja alikulkua, jotta henkilöautoilusta voidaan mahdollisuuksien mukaan siirtyä pyöräilyyn ja jalankulkuun. (++) Tämä vähentää paikallisesti fossiilisten polttoaineiden käyttöä, mutta vaikutus maailmanlaajuisen ilmastomuutokseen on vähäinen. (0+)

Tulviin ja kosteusongelmiin varautuminen, sekä kosteusvahinkojen ehkäisy

Ilmaston muutoksesta johtuvaan tulvauhkaan tulee varautua siten, että rakennuspaikalla ei ole tulvan vaaraa (RL 45§). Yleiskaavassa tästä on annettu määräyksiä sekä tulvauhan alaisen alueen aluemerkinnessä että erillisessä kaavamääräyksessä, jonka mukaan alaville alueille rakennettaessa tulee huomioida tulva- ja kosteusvahinkojen vaara, ja sijoittaa rakennukset rakennuspaikan korkeimmille osille. Uudet rakennukset tai laajennukset tulee yleiskaavamääräysten mukaan sijoittaa tulva-alueen ulkopuolelle tai korottaa maanpintaa luonnonmukaisesti muotoillen rakennuksen ympärillä. (++)

Alueelle, joka jää veden alle 1/50a tulvan aikana, ei saa yleiskaavamääräysten mukaan rakentaa, ja uudisrakentamisessa ja muissa rakennuslupaa edellyttävissä hankkeissa tulee pyytää ELY-keskuksen lausunto alimmista rakentamiskorkeuksista. (+) Rakentamiskorkeutta ei ELY:n ehdotusvaiheen lausunnon mukaan tule ilmoittaa lukuarvona, koska siihen vaikuttaa mahdollinen kirkonkylän yläpuolisen Kortteisen säännöstelykorkeuden muuttaminen, joten lukuarvo on poistettu kaavasta hyväksymisvaiheessa. (+?).

Uusille pysyvän asumisen rakennuspaikoille johtavien teiden tulee olla tulvankestäviä. Pysyväälle asunnolle johtavaa tietä saa korottaa maisemalliset näkökohdat ja tien patoava vaikutus huomioon ottaen. Lisäksi tulvauhan alaiselle alueelle suunnitelluista pengerryksistä ja tieyhteyksien korotuksista tulee pyytää Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto. Rakennuslupan myöntämisen yhteydessä tulee ottaa huomioon tulvaa mahdollisesti pahentavat olosuhteet, kuten tilanne, jossa tieyhteys voi padottaa tulvaa, ja määrätä tarvittaessa harkinnanvarainen lisäkorotus alimpiin rakentamiskorkeuksiin. Tämä kaikki parantaa varautumista ilmastomuutoksen vaikutuksiin ja on lisäksi varovaisuusperiaatteen mukaista. Esimerkiksi mahdollisen Kortteisen säännöstelyn muuttamisen vaikutukset tulee näin otettua huomioon. (+?)

Yleiskaavan mukaan tulvauhan alaiselle alueelle ei saa sijoittaa uusia maanalaisia öljy- tai muita kemikaalisäiliöitä. Uudet säiliöt tulee sijoittaa maan päälle rakennusten sisätiloihin tai katoksen alle, sekä varustaa riittävän isoilla suoja-altailla. Alueella olemassa olevat maanalaiset säiliöt tulee tarkastaa määrävälein ja poistaa huonokuntoiset käytöstä kunnan ympäristövalvonnan ohjeistuksen mukaisesti. Jätevesien imeytyskenttää ei saa asentaa tulvauhan alaisille alueille. Rantavyöhykkeellä rakennettaessa tulee jätevesien käsittelymenetelmät ja toteutus hyväksyttävä kunnan ympäristönsuojelusta vastaavalla asiantuntijalla. (++)

Yleiskaavalla ei lisätä sellaista rakentamista, johon sadannan lisääntyminen ja vesistötulvat voisivat aiheuttaa kosteusvahinkoja, kun noudatetaan yleiskaavamääräyksiä (0+). Yleiskaavan toteuttamisella ei ole haitallista vaikutusta ilmaston lämpenemiseen tai sadantaan, eikä kosteusvahingoille alttiiden rakennusosien kosteusvahinkojen lisääntymiseen. (0+?)

7.2 Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisista vaikutuksista tärkeimpiä ovat työllistävät vaikutukset - sivuelinkeinot ja harrastuspohjainen yksityis- tai kuntataloutta tukeva toiminta mukaan lukien. Yleiskaavalla annetaan myös mahdollisuus muuttaa olemassa olevia loma-asuntoja vakitukselle asumiselle, mikäli rakennus saatetaan vastaamaan pysyville asutukselle asetettuja määräyksiä. Tämä voi tuoda kuntaan lisää veronmaksajia ja toimeliaisuutta rakennusten parantamisesta johtuen. (+)

Yleiskaavalla tuetaan olevien työpaikkojen säilymistä niin maataloudessa säilyttämällä yhtenäiset pellot, kuin palveluissa ja yritystoiminnassakin, säilyttämällä niille varattuja alueita ja osoittamalla aluevarauksia toiminnan laajentamiseen tai uuden perustamiseen. (+)

Yleiskaava säilyttää olevien työpaikkojen toimintaedellytykset ja mahdollistaa toiminnan laajentamisen (+).

Opetuksen, kaupan alan ja muiden työpaikkojen säilyminen riippuu myös siitä, saadaanko kirkonkylälle jäämään tai muuttamaan nuoria asukkaita lapsineen, ja onko uusille yrityksille, sivuelinkeinoille tai asumiseen houkuttaville maaseutumaisille harrastuksille tilaa. Myös uudet loma-asukkaat tuovat kylälle lisää toimeliaisuutta ja etätyömahdollisuudet voivat tuoda alueelle myös uusia veronmaksajia.

Palvelut, varastointi- ja teollisuustoiminta, muu kaupallinen toiminta tai sivuelinkeino saattaa alkaa hyvinkin pienimuotoisena ja matalalla kynnyksellä vaikka asumisen yhteydessä. Kirkonkylän pohjoisosan asuinalueen viereistä rakentumatonta teollisuusaluetta on osoitettu ATY-alueeksi. Jos yritysidea osoittautuu kannattavaksi ja vaatii lisää volyymiä, se voi siirtyä ATY-alueelle tai Kortteisenkankaan teollisuusalueelle. (+)

ATY-alueet mahdollistavat yritystoiminnan aloittamisen pienellä kynnyksellä ja AT-alueet antavat mahdollisuuksia maaseutumaiseen harrastustoimintaan, joka houkuttelee myös nuoria perheitä ja etätyötä tekeviä (+?).

Paikallista taloudellista hyötyä ja toimeliaisuutta saadaan tontteja myymällä ja kunnossapitämällä nykyistä rakennettua ympäristöä.

Kunnalle aiheutuvia kustannuksia hillitään rakentamalla pysyvät asunnot olevien teknisten verkostojen piiriin. Yksityistaloudellisia riskejä voidaan välttää rakentamalla terveitä taloja tulva-alueiden ulkopuolelle, niin että kosteusvahingoille alttiit rakennusosat ovat riittävän korkealla, ja välttämällä kellareiden rakentamista asuinrakennusten yhteyteen alavilla alueilla.

Ekologista, aurinko- tai maaenergiaa hyödyntävää rakentamista ja omavaraisuutta suositellaan yleiskaavassa, ja sille annetaan mahdollisuuksia.

Edellä mainitut yleiskaavassa esitetyt seikat vähentävät kunnalle ja asukkaalle koituvia kustannuksia ja riskejä (+). Tonttien myyntimahdollisuudet paranevat yleiskaavan myötä (+).

7.3 Sosiaaliset vaikutukset

7.3.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Ihmisten elinolot riippuvat paljolti työllisyydestä ja muista taloudellisista vaikutuksista joita, on avattu edellä kohdassa 7.2., mutta myös elinympäristön laadusta ja houkuttelevuudesta.

Laatutekijöinä yleiskaavassa on turvattu kulttuuriympäristön, maiseman ja luonnon arvojen säilyminen. Laadukas elinympäristö on myös turvallinen ja toimiva. Yleiskaavassa turvallisuutta on lisätty osoittamalla tarvittavia kevyen liikenteen yhteyksiä palveluille ja virkistysalueille, ja ajoneuvoliikenteen osalta vähentämällä liittymiä kantatielle. Virkistäytymisessä hyödynnetään metsätieverkostoa, kuten harjua pitkin kulkevaa vanhaa Suolatietä. (+)

Laatua on myös mahdollisuus maaseutumaiseen elämisen muotoon ja tilaa vaativiin harrastuksiin, joita on tuettu tavanomaista isompia rakennuspaikkoja osoittamalla. (+)

Varautumiskeinona on asuinrakennuksiin suositelturakennettavaksi puulla lämmittämiseen soveltuva tulisija, jonka toteuttamisessa tulee kiinnittää huomiota vähäpäästöisyyteen, lämmitystehoon ja lämmönvarauskykyyn. (+)

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön ovat positiivisia (+).

7.3.2 Vaikutukset maa- ja metsätalouteen, yritystoimintaan ja palveluihin

Piippolan kuntastrategiassa on korostettu maatalouden ja yritystoiminnan toimintamahdollisuuksia. Eri alojen yrityksistä on erityisesti nostettu esille metalli- ja elintarvikeyritykset. Teollisuus- ja yritystoiminnan laajenemiseen on varauduttu osoittamalla teollisuusalueiden laajenemisalue erityisesti Kortteisen tekojärven pohjoispuolen teollisuusalueen jatkeeksi.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön ovat positiivisia (+).

8 Yleiskaavan toteuttaminen

Yleiskaavaa toteutetaan yksityisten asukkaiden ja muiden toimijoiden hankkeita toteuttamalla, todennäköisesti hyvinkin pitkän ajan kuluessa. Ns. metsälinjan uudistaminen ja aikataulu liittyy tuulivoiman toteuttamiseen laajoilla alueilla Pohjois-Suomessa.

Kunta/vesihuolto-yhtiö toteuttaa vesihuoltoverkoston laajennuksia uusille alueille. Tärkeitä turvallisuutta parantavia hankkeita, kuten kevyen liikenteen yhteys kirkonkylän tärkeälle virkistysalueelle Paskokankaalle ja toinen lisalmentien alikulku kantatien pohjoispuoliselle olevalle asemakaava-alueelle, toteutettaneen alueen täydennysrakentamisen myötä kunnan ja valtion yhteishankkeena, riippuen lisalmentien liikennemääristä.

8.1 Detaljikaavoitus, muu suunnittelu ja toteuttamistoimenpiteet

Asemakaava-alueeseen sisältyvät tai välittömästi liittyvät, useamman tontin käsittävät laajennusalueet ja pienin toimenpitein toteutettavat täydennysrakentamisalueet, joilla on suunnittelutarvetta,

todennäköisesti asemakaavoitetaan 5 - 10 vuoden sisällä, riippuen rakentamistarpeista. Väkkäränperä on merkitty pienin toimenpitein kehitettävänä alueena, joka olisi jo nykyisen tiiviin toteutuksen ja alueella olevan kunnallistekniikan vuoksi syytä asemakaavoittaa, mutta vaihtoehtona asemakaavoitukselle on annettu koko aluetta koskeva kaavarunkosuunnitelma, jolla voidaan ohjata vähitellen tapahtuvaa täydennysrakentamista.

Alueelle on suositeltu laadittavaksi rakentamistapaohjeet. Niillä olisi hyvä rakentamisen ohjauksen lisäksi ohjeistaa myös pohjavesialueen toimijoita, sekä tukea rakennustarkastuksen ja ympäristötarkastajan työtä pohjavedensuojelun, maaperän puhtauden sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön kannalta hyvien ratkaisujen löytämiseksi.

9 Suunnittelun vaiheet

13.02.2020	vireilletuloilmoitus ja OAS nähtäville kaavaprosessin ajaksi
26.3.2020	aloituskokous kunnan edustajien kanssa
6.5.2020	1. viranomaisneuvottelu
13.10.2020	työkokous kunnan edustajien kanssa
6.3.2020	alustava luonnoskartta
28.6.2021	kaavaluonnos ja selostus
11.1.2022	kulttuuriympäristökohteiden päivitys ja muut tarkistukset luonnokseen
3.5.2022	Työkokous kunnan edustajien kanssa: luonnosaineiston läpikäynti kuulemisvaiheeseen
8.6.– 5.8.2022	valmisteluvaiheen kuuleminen, kaavaluonnos nähtävillä
08/2022 – 03/2023	tauko suunnittelussa kunnan kaavaresurssien toisaalle suuntaamisen johdosta
21.3.2023	Viranomaistyöpalaveri
23.3. 29.9.2023 ja 29.9.2023	luontoselvityksen päivitykset (täydentävä maastokäynti 26.6.2023)
07/2023 ja 09-11/2023	tuulivoimatoimijoiden tarpeiden kartoittaminen
24.8.2023	työkokous kunnan kanssa (palaute ja vastineluonnokset)
26.9.2023	viranomaistyöpalaveri, PIMA-tietojen ja toimenpiteiden päivittäminen
12/2023-04/2024	suunnitelmien, selvitysten ja vastineiden päivitys lausuntojen, vastineiden ja kunnan kommenttien pohjalta
22.5–24.6/2024	kaavaehdotus julkisesti nähtävillä (AKL (ent. MRL) 65 § ja MRA 26 §)
12/2024-1/2025	palautteen käsittely
1 – 2/2025	hyväksyminen ja lainvoimaisuus
2/2024	lainvoimaisuus

Oulussa 25.4.2024, vähäiset nähtävilläolon jälkeiset tarkennukset ja täydennykset 21.3.2025

Sweco Finland

Elina Marjankangas, arkkitehti YKS-519

Kristiina Strömmer, arkkitehti YKS 260

Noora Kela, arkkitehti YKS-722